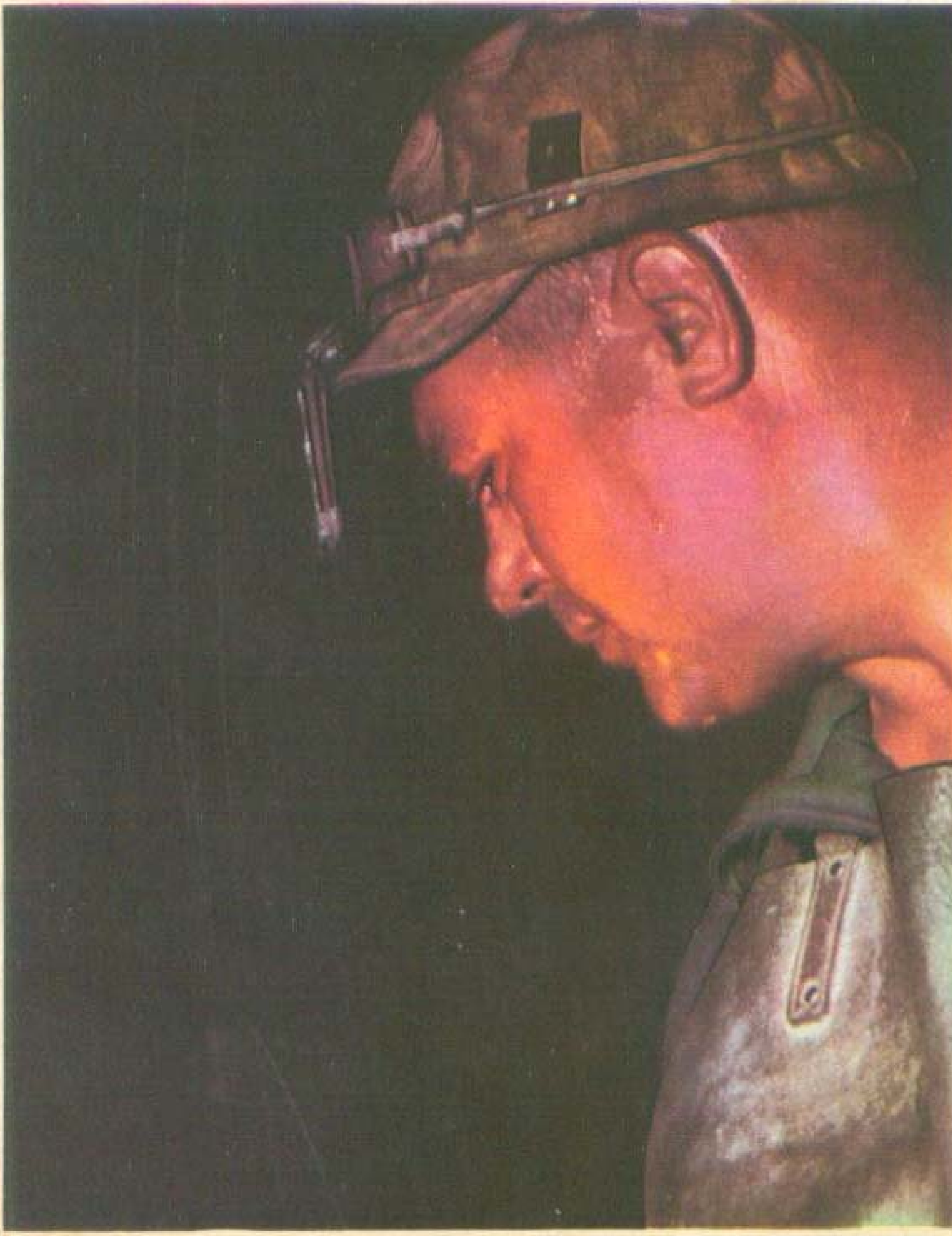
almanah 1

6 MAGAZINE DE MOBILĂ LA DISPOZIȚIA DV

R E V I S T A
flacăra
B U C U R E S T I
PIAȚA SCÎNTEII Nr. 1

Tel. 17.40.10
17.60.20
17.60.40

La mulți ani

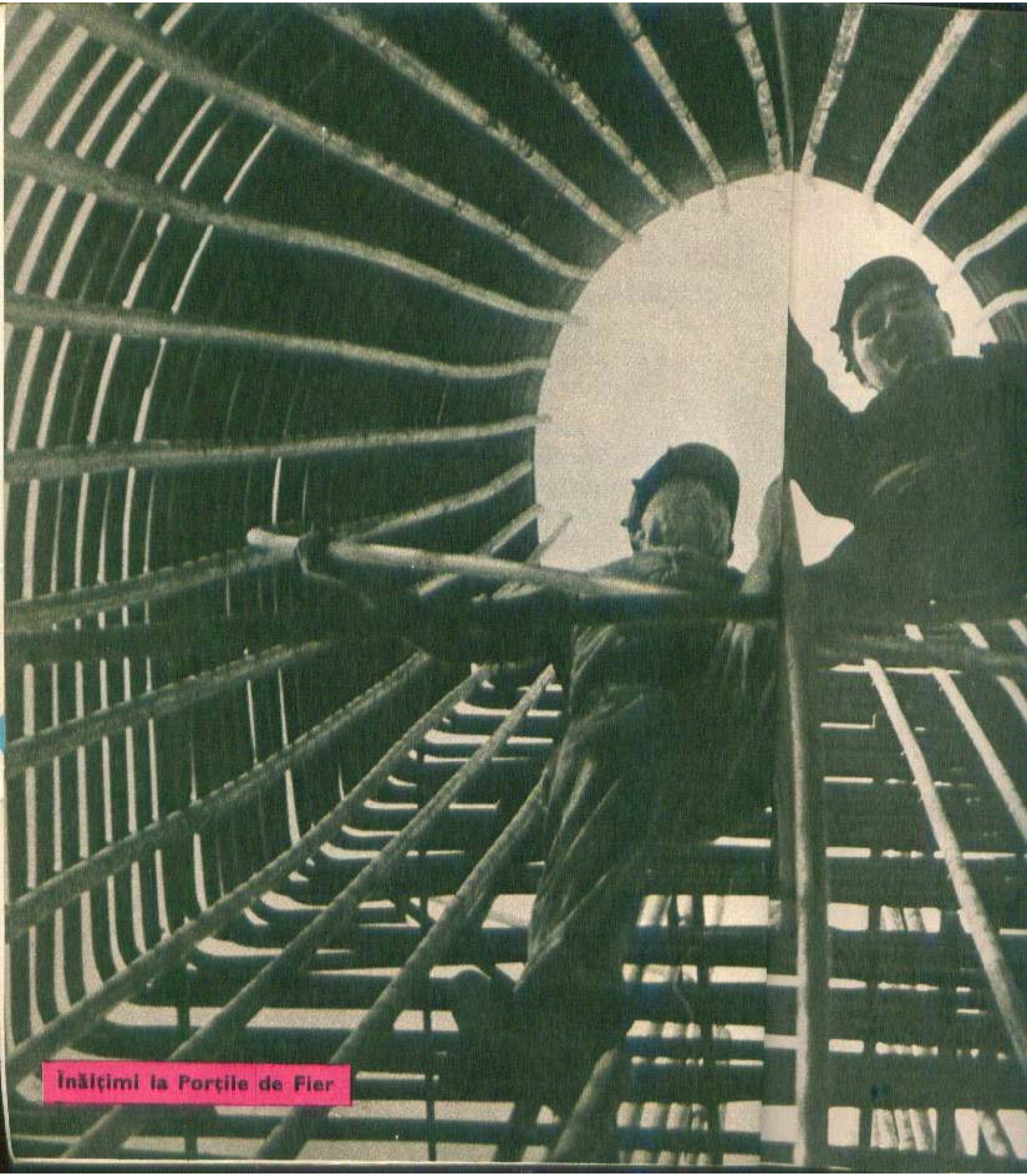
Rareori, în scurgerea timpului, începutul unui an nou se întîlnește atît de desăvîrșit cu prefaceri de importanță hotărîtoare, rareori se poate prevedea cu îndreptățire: intrăm într-un an istoric !

In pragul lui 1968, noi toți, cetățenii României socialiste, bărbații și femeile care vom realiza mărețul program închinat înfloririi patriei și bunăstării oamenilor muncii hotărît de Conferința Națională a Partidului Comunist Român, trăim intens sentimentul că intrăm într-un an ale cărui perspective se înscriu concret, realist și înflăcărat, în istorie.

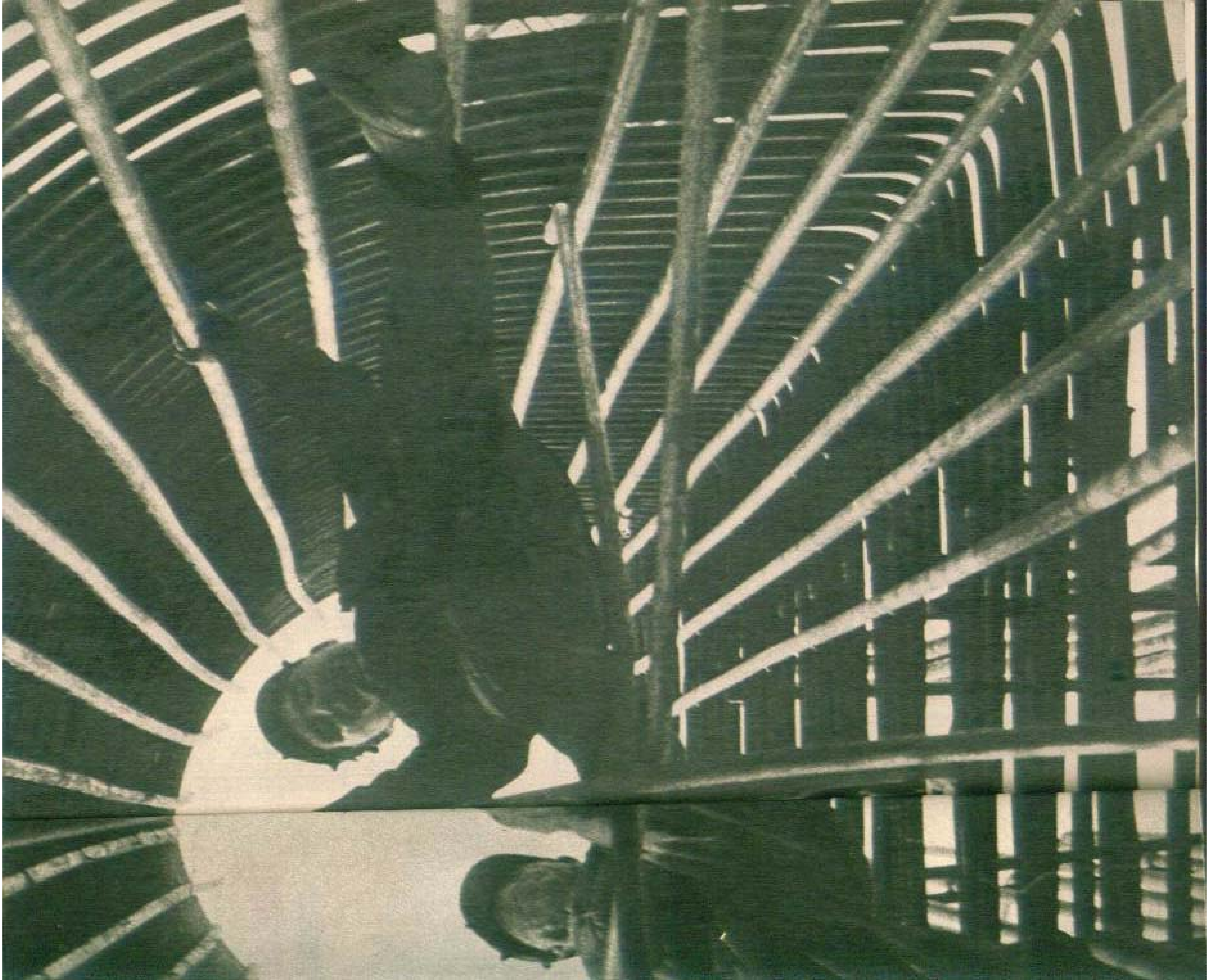
Gîndindu-ne la astfel de ani, ale căror sensuri profunde marchează destinele generațiilor și le înscriu numele în istorie, adresăm tovarășilor și prietenilor noștri, cititorii, din toată inima, tradiționalul

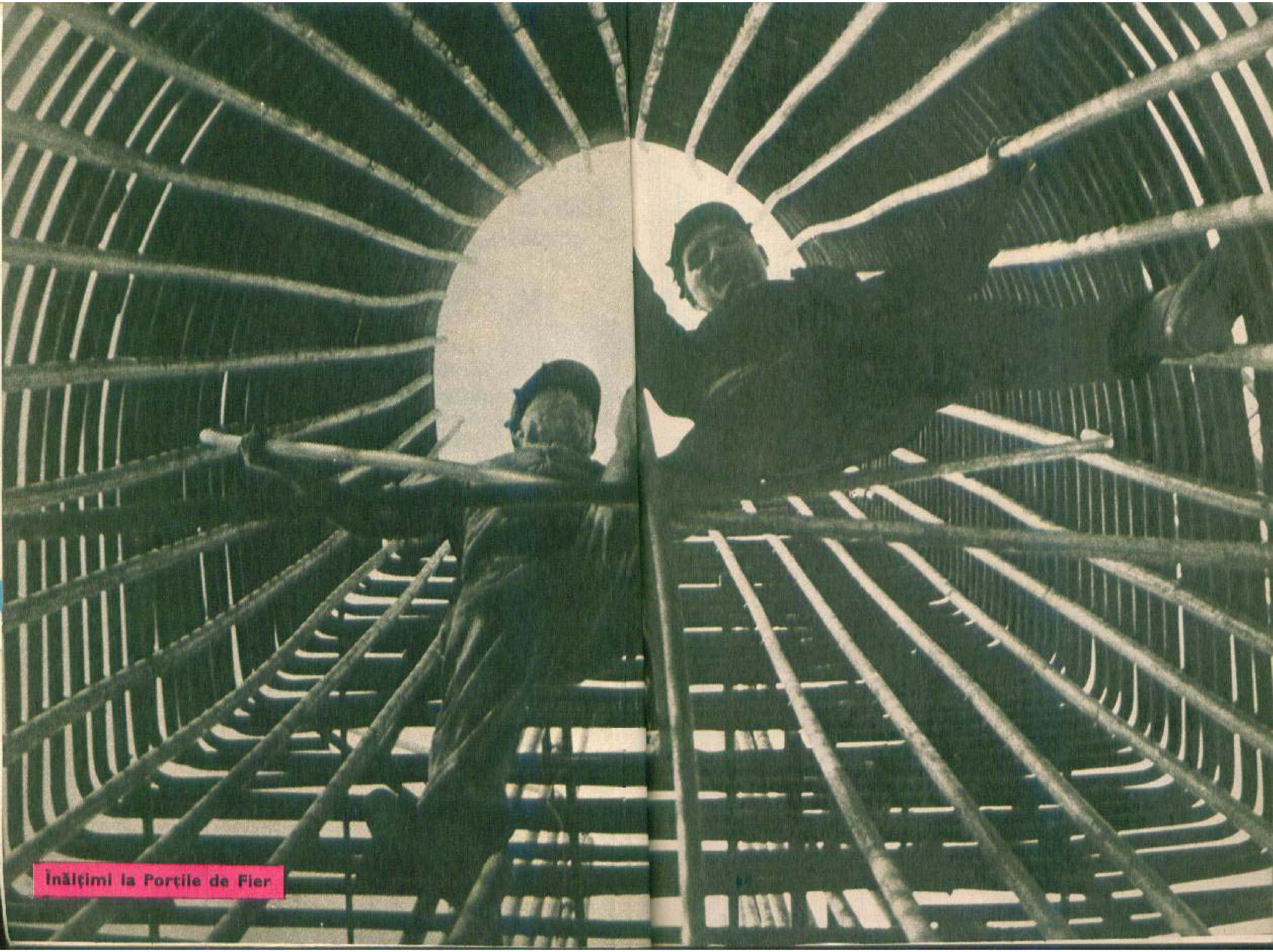
"La mulți ani!"

Eugen Mandric

Înălțimi la Porțile de Fier

Înălțimi la Porțile de Fier

REPUBLICA-

Încrustat pe răbojul istoriei, un răstimp de douăzeci de ani nu înseamnă mult. Dar în istoria unui popor timpul nu are valoare uniformă. Sînt perioade în care «densitatea» evenimentelor istorice, intensitatea şi «temperatura» lor fac ca timpul să devină potenţat, multiplicat, dilatat, recuperînd întîrzierile în istorie. Cei douăzeci de ani care ne despart de data proclamării Republicii marchează, prin înfăptuiri de importanţă istorică, o întreagă epocă, semnifică schimbarea la faţă a României, intrarea ei în familia ţărilor dezvoltate.

Nimic nu este mai instructiv şi concludent decît punerea faţă în faţă a ceea ce am fost şi ceea ce sîntem şi, mai departe, ceea ce vom fi. S-a statornicit tradiţia ca drumul parcurs, ca şi perspectivele, să fie măsurate, să capete atestarea cifrelor statistice. Iată în acest limbaj, cevа mai sobru şi în acelaşi timp obiectiv, cum se prezintă faptele.

Să luăm numai doi indicatori, dintre cei mai expresivi. **Produsul social,** care reprezintă întreaga masă de bunuri materiale făurite într-un an, a crescut în 1966 de mai bine de patru ori şi jumătate faţă de 1938. Şi mai concludentă este creşterea venitului naţional (adică a valorii nou create într-un an): în 1948 **venitul naţional** reprezenta doar două treimi din cel al anului 1938, într-atît de mari au fost pierderile şi distrugerile pricinuite economiei naţionale de război şi cotropirea hitleristă. Abia în 1950, venitul naţional a egalat pe cel creat în 1938, pentru ca, în 1966, să-l depăşească de patru ori şi jumătate. Dacă ţinem seama de faptul că venitul naţional, ca izvor al dezvoltării economice şi al creşterii nivelului de trai, este în fond, definitoriu pentru potenţialul economic al unei ţări şi pentru perspectivele sale de dezvoltare, avem — credem — măsura, într-o expresie sintetică, a drumului parcurs în două decenii.

Punînd industrializarea socialistă la temelia transformării României dintr-o ţară cu o industrie slab dezvoltată şi cu o structură agrară, într-o ţară cu o economie înaintată, partidul a călăuzit eforturile spre crearea unei industrii moderne, capabile să-şi asume un rol conducător în economia naţională. Iată cîteva cifre grăitoare. În perioada 1950—1966, dezvoltării întregii economii naţionale i-au fost alocate 387 miliarde de lei, din care mai mult de jumătate a primit industria. Drept urmare, au fost construite şi date în exploatare circa 900 întreprinderi şi secţii noi, a fost creată o industrie diversificată, înzestrată cu tehnică modernă şi angajată eficient în procesul de valorificare a resurselor naturale ale ţării. Contribuind din plin la intensificarea vieţii economice din toate regiunile, industria socialistă pune totodată o temelie trainică viitoarelor succese ale economiei româneşti. Producţia industriei a crescut în perioada 1950—1966 de 7,2 ori, iar faţă de 1938 producţia anului 1966 a fost de 11 ori mai mare.

Cu îndreptăţit temei ne mîndrim cu ritmurile înalte de dezvoltare a economiei noastre naţionale, fiindcă ele sînt nu numai expresia puternicului ei dinamism, ci şi chezăşia îndeplinirii măreţelor obiective pe care ni le-am propus, a scurtării termenelor drumului nostru spre comunism. Iată două cifre sugestive: în perioada 1929—1937 venitul naţional în România a

ANUL XX

crescut în medie cu 1,1%; în 1950—1966, el a sporit an de an cu aproape 10%. În ritmul anilor antebelici ar fi trebuit deci cam... 140 de ani ca să se realizeze venitul național din 1966. În anii 1929—1938 producția industrială a crescut cu aproximativ 4% anual; în 1950—1966 ritmul a fost de peste 13%.

Agricultura a cunoscut, de asemenea, succese remarcabile. Avem astăzi circa 91 000 tractoare, 67 300 semănători mecanice, circa 40 000 combine pentru păioase. Iată și noua înfățișare a agriculturii: 781 întreprinderi agricole de stat, cu o suprafață agricolă de 2 077 800 hectare, 4 679 cooperative agricole de producție cu peste 9 milioane hectare suprafață agricolă, un număr de 273 stațiuni de mașini și tractoare. Cooperativizării agriculturii, mecanizării și chimizării ei, pe baza importantelor investiții ale statului, i-au urmat an de an recolte tot mai mari, rezultate tot mai bune în intensificarea agriculturii, în creșterea nivelului de trai al țărănimii. Amintim că în anul 1966 s-a atins cel mai înalt nivel al producției agricole: 13,9 milioane tone de cereale, cea mai mare cifră din istoria agriculturii românești. La producția de grîu, nivelul anului 1966 a fost depășit în 1967.

Cronicarul acestui deceniu de istorie minunată a patriei noastre va trebui să consemneze și celelalte înfăptuiri din economie, din cultură. El va trebui să arate că nivelul de trai al poporului a crescut sistematic, că orașele noastre s-au înmulțit și s-au înfrumusețat, că satele își schimbă tot mai mult înfățișarea lor, că participarea poporului la bunurile culturii sporește an de an, că statul cheltuiește sume considerabile pentru construcția de locuințe, pentru învățămînt, sănătate, cultură. Să ne fie permis să recurgem tot la date statistice: în perioada 1951—1966 statul a cheltuit pentru nevoile social-culturale peste 200 miliarde de lei; în aceeași perioadă au fost construite și date în folosință din fondurile statului aproape 360 mii de apartamente.

Înfăptuirile de pînă acum sînt temei pentru noi și noi succese. Planul de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1966—1970 ne pune în față imaginea unei Românii mai bogate, mai puternice. Produsul social al țării în 1970 va fi cu 50% mai mare în comparație cu 1965, industria va crește cu 73%, agricultura își va spori producția în aceeași perioadă cu 26—32% față de media anuală 1961—1965. Pulsația puternică a economiei naționale în perioada 1966—1970 se asigură printr-un volum de investiții de 280,5 miliarde lei, industriei revenindu-i 57,4% din total. Este prevăzută, în continuare, creșterea nivelului de trai: în 1970 veniturile reale vor fi cu 20—25% mai mari față de 1965.

Baza cea mai sigură pentru îndeplinirea acestor sarcini o constituie vastul program stabilit de partid, închinat înfloririi patriei și bunăstării oamenilor muncii. Cea de-a XX-a aniversare a Republicii e întîmpinată sărbătorește de întregul nostru popor, cu certitudinea unor și mai mari victorii în anii care urmează.

Conf. univ. Vladimir **TREBICI**

REPUBLICA — ANUL XX

Încrustat pe răbojul istoriei, un răstimp de douăzeci de ani nu înseamnă mult. Dar în istoria unui popor timpul nu are valoare uniformă. Sînt perioade în care «densitatea» evenimentelor istorice, intensitatea și «temperatura» lor fac ca timpul să devină potențat, multiplicat, dilatat, recuperînd întîrzierile în istorie. Cei douăzeci de ani care ne despart de data proclamării Republicii marchează, prin înfăptuiri de importanță istorică, o întreagă epocă, semnifică schimbarea la față a României, intrarea ei în familia țărilor dezvoltate.

Nimic nu este mai instructiv și concludent decît punerea față în față a ceea ce am fost și ceea ce sîntem și, mai departe, ceea ce vom fi. S-a statornicit tradiția ca drumul parcurs, ca și perspectivele, să fie măsurate, să capete atestarea cifrelor statistice. Iată în acest limbaj, ceva mai sobru și în același timp obiectiv, cum se prezintă faptele.

Să luăm numai doi indicatori, dintre cei mai expresivi. **Produsul social,** care reprezintă întreaga masă de bunuri materiale făurite într-un an, a crescut în 1966 de mai bine de patru ori și jumătate față de 1938. Și mai concludentă este creșterea venitului național (adică a valorii nou create într-un an): în **1948 venitul național** reprezenta doar două treimi din cel al anului 1938, într-atît de mari au fost pierderile și distrugerile pricinuite economiei naționale de război și cotropirea hitleristă. Abia în 1950, venitul național a egalat pe cel creat în 1938, pentru ca, în 1966, să-l depășească de patru ori și jumătate. Dacă ținem seama de faptul că venitul național, ca izvor al dezvoltării economice și al creșterii nivelului de trai, este în fond, definitoriu pentru potențialul economic al unei țări și pentru perspectivele sale de dezvoltare, avem — credem — măsura, într-o expresie sintetică, a drumului parcurs în două decenii.

Punînd industrializarea socialistă la temelia transformării României dintr-o țară cu o industrie slab dezvoltată și cu o structură agrară, într-o țară cu o economie înaintată, partidul a călăuzit eforturile spre crearea unei industrii moderne, capabile să-și asume un rol conducător în economia națională. Iată cîteva cifre grăitoare. În perioada 1950—1966, dezvoltării întregii economii naționale i-au fost alocate 387 miliarde de lei, din care mai mult de jumătate a primit industria. Drept urmare, au fost construite și date în exploatare circa 900 întreprinderi și secții noi, a fost creată o industrie diversificată, înzestrată cu tehnică modernă și angajată eficient în procesul de valorificare a resurselor naturale ale țării. Contribuind din plin la intensificarea vieții economice din toate regiunile, industria socialistă pune totodată o temelie trainică viitoarelor succese ale economiei românești. Producția industriei a crescut în perioada 1950—1966 de 7,2 ori, iar față de 1938 producția anului 1966 a fost de 11 ori mai mare.

Cu îndreptățit temei ne mîndrim cu ritmurile înalte de dezvoltare a economiei noastre naționale, fiindcă ele sînt nu numai expresia puternicului ei dinamism, ci și chezășia îndeplinirii mărețelor obiective pe care ni le-am propus, a scurtării termenelor drumului nostru spre comunism. Iată două cifre sugestive: în perioada 1929—1937 venitul național în România a crescut în medie cu 1,1%; în 1950—1966, el a sporit an de an cu aproape 10%. În ritmul anilor antebelici ar fi trebuit deci cam... 140 de ani ca să se realizeze venitul național din 1966. În anii 1929—1938 producția industrială a crescut cu aproximativ 4% anual; în 1950—1966 ritmul a fost de peste 13%.

Agricultura a cunoscut, de asemenea, succese remarcabile. Avem astăzi circa 91 000 tractoare, 67 300 semănători mecanice, circa 40 000 combine pentru păioase. Iată și noua înfățișare a agriculturii: 781 întreprinderi agricole de stat, cu o suprafață agricolă de 2 077 800 hectare, 4 679 cooperative agricole de producție cu peste 9 milioane hectare suprafață agricolă, un număr de 273 stațiuni de mașini și tractoare. Cooperativizării agriculturii, mecanizării și chimizării ei, pe baza importantelor investiții ale statului, i-au urmat an de an recolte tot mai mari, rezultate tot mai bune în intensificarea agriculturii, în creșterea nivelului de trai al țărănimii. Amintim că în anul 1966 s-a atins cel mai înalt nivel al producției agricole: 13,9 milioane tone de cereale, cea mai mare cifră din istoria agriculturii românești. La producția de grîu, nivelul anului 1966 a fost depășit în 1967.

Cronicarul acestui deceniu de istorie minunată a patriei noastre va trebui să consemneze și celelalte înfăptuiri din economie, din cultură. El va trebui să arate că nivelul de trai al poporului a crescut sistematic, că orașele noastre s-au înmulțit și s-au înfrumusețat, că satele își schimbă tot mai mult înfățișarea lor, că participarea poporului la bunurile culturii sporește an de an, că statul cheltuiește sume considerabile pentru construcția de locuințe, pentru învățămînt, sănătate, cultură. Să ne fie permis să recurgem tot la date statistice: în perioada 1951—1966 statul a cheltuit pentru nevoile social-culturale peste 200 miliarde de lei; în aceeași perioadă au fost construite și date în folosință din fondurile statului aproape 360 mii de apartamente.

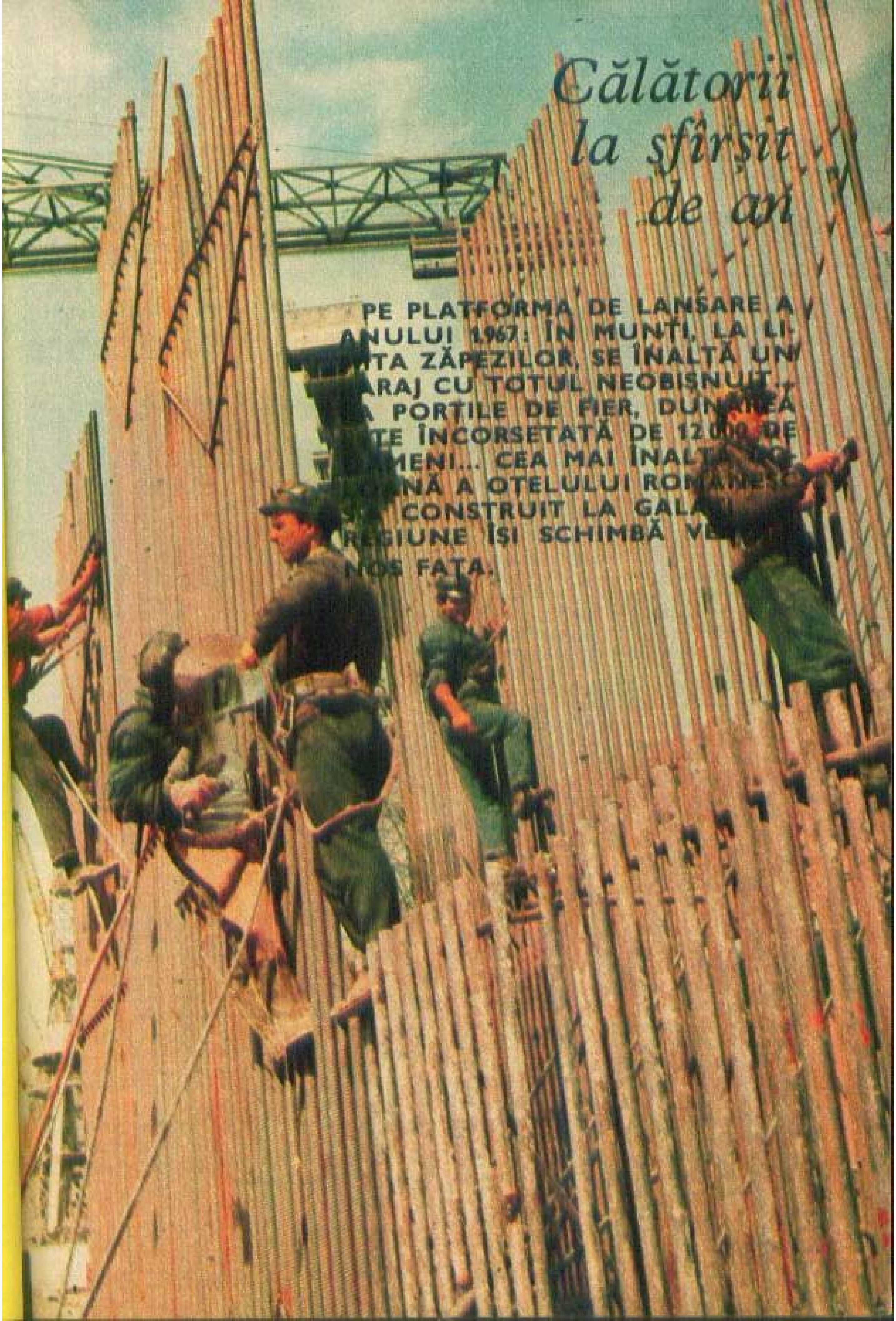
Înfăptuirile de pînă acum sînt temei pentru noi și noi succese. Planul de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1966—1970 ne pune în față imaginea unei Românii mai bogate, mai puternice. Produsul social al țării în 1970 va fi cu 50% mai mare în comparație cu 1965, industria va crește cu 73%, agricultura își va spori producția în aceeași perioadă cu 26—32% față de media anuală 1961—1965. Pulsația puternică a economiei naționale în perioada 1966—1970 se asigură printr-un volum de investiții de 280,5 miliarde lei, industriei revenindu-i 57,4% din total. Este prevăzută, în continuare, creșterea nivelului de trai: în 1970 veniturile reale vor fi cu 20—25% mai mari față de 1965.

Baza cea mai sigură pentru îndeplinirea acestor sarcini o constituie vastul program stabilit de partid, închinat înfloririi patriei și bunăstării oamenilor muncii. Cea de-a XX-a aniversare a Republicii e întîmpinată sărbătorește de întregul nostru popor, cu certitudinea unor și mai mari victorii în anii care urmează.

Conf. univ. Vladimir **TREBICI**

DATE ÎNSEMNATE

24 ianuarie 1859	— Unirea Principatelor Române.
Ianuarie-februarie	— Se împlinesc 35 de ani de la eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști, conduse de P.C.R. (1933).
21—23 februarie	— Se împlinesc 20 de ani de la Congresul al VI-lea al P.C.R., care a realizat unitatea deplină politică, ideologică și organizatorică a clasei muncitoare (1948).
6 martie 1945	— A fost instaurat guvernul democratic în frunte cu dr. Petru Groza.
7—9 martie 1966	— A avut loc Congresul de constituire a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de producție.
8 martie	— Ziua internațională a femeii.
21 martie 1922.	— Crearea de către P.C.R. a organizației comuniste de tineret din România. Uniunea Tineretului Comunist.
31 martie.	— Se împlinesc 75 de ani de la constituirea Partidului social-democrat al muncitorilor din România (1893).
22 aprilie 1870.	— S-a născut V.I. Lenin.
1 mai.	— Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc.
2 mai.	— Ziua tineretului din Republica Socialistă România.
5 mai.	— Se împlinesc 150 de ani de la nașterea lui Karl Marx (1818).
8 mai 1921.	— Crearea P.C.R.
9 mai 1877.	— Proclamarea independenței de stat a României.
9 mai 1945.	— Capitularea Germaniei hitleriste. Ziua Victoriei.
15 mai.	— Se împlinesc 120 de ani de la istorica adunare de pe Cîmpia Libertății din Blaj (1848).
1 iunie.	— Ziua internațională pentru apărarea copilului.
2 iunie.	— Ziua pionierilor din Republica Socialistă România.
9 iunie.	— Se împlinesc 120 de ani de la adoptarea Proclamației de la Islaz, care a marcat începutul revoluției în Țara Românească (1848).
11 iunie	— Se împlinesc 20 de ani de cînd Marea Adunare Națională a votat legea naționalizării principalelor mijloace de producție din industrie (1948).
19—24 iulie 1965	— Au avut loc lucrările Congresului al IX-lea al P.C.R.
15 august.	— Ziua presei române.
21 august 1965.	— Marea Adunare Națională a adoptat Constituția Republicii Socialiste România.
23 august 1944.	— Ziua eliberării României de sub jugul fascist.
6 octombrie.	— Ziua recoltei.
25 octombrie.	— Ziua Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România.
7 noiembrie 1917	— Ziua Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.
28 noiembrie 1820.	— S-a născut Friedrich Engels.
1 decembrie.	— Se împlinesc 50 de ani de la Unirea Transilvaniei cu România (1918).
13 decembrie.	— Se împlinesc 50 de ani de la sîngeroasa reprimare, în Piața Teatrului Național, a demonstrației muncitorilor din Capitală (1918).
30 decembrie 1947.	— Abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române. La 21 august 1965 țara noastră a devenit Republica Socialistă România.

Călătorii la sfîrşit de an

PE PLATFORMA DE LANSARE A ANULUI 1967: ÎN MUNŢI, LA LI[illegible]TA ZĂPEZILOR, SE ÎNALŢĂ UN [illegible]ARAJ CU TOTUL NEOBIŞNUIT... [illegible]A PORŢILE DE FIER, DUN[illegible]EA [illegible]TE ÎNCORSETATĂ DE 12.0[illegible] DE [illegible]MENI... CEA MAI ÎNALT[illegible] [illegible]NĂ A OŢELULUI ROMÂNE[illegible] [illegible] CONSTRUIT LA GAL[illegible] [illegible]EGIUNE ÎŞI SCHIMBĂ VE[illegible] [illegible]NOS FAŢA.

Sîntem în pragul celui de-al XXI-lea an de existență a Republicii. I-a fost dat lui decembrie să fie luna retrospectivelor. Cu cît zilele se adaugă, una cîte una, la împlinirea anului, încep orele rememorărilor, readucerea în amintire a evenimentelor. Am putea exclama sentimental, gîndindu-ne la noi înșine: sîntem mai în vîrstă cu un an! Dar vîrstele au sensurile lor și totul din jurul nostru spune că sîntem mai puternici, că avem o experiență mai bogată, că pașii noștri sînt călăuziți pe un drum sigur și drept.

«Industrializarea țării pe temelia cuceririlor științei și tehnicii celei mai înaintate — după cum se subliniază în Documentele Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale corespunzător condițiilor noii etape de dezvoltare socialistă a României, — se dovedește singura cale viabilă pentru făurirea unei baze tehnice-materiale moderne, propășirea economică și socială a patriei, participarea tot mai activă la schimburile de valori materiale pe plan mondial, pentru consolidarea independenței și suveranității naționale».

Anul acesta se arăta a fi rodnic și bun. Primul mare eveniment care îl preceda era inaugurarea hidrocentralei argeșene. O experiență nouă se încheia cu succes. Dar sensurile ei erau mai profunde și trebuiau căutate în ceea ce specialiștii numesc «balanță energetică». Nenumărați factori concură la ceea ce în mod curent numim nivel de viață și fericire. Și printre aceștia și în primul rînd sîntem obligați a aminti oțelul și energia electrică. Două noțiuni care exprimă puterea unei națiuni, care sînt etalonul progresului, al stadiului de dezvoltare economică. Datele statistice atestă că, în producția de energie electrică, România socialistă a făcut un important pas înainte, pe măsura resurselor și posibilităților ei: 1955 — 4 340 milioane kWh, 1961 — 8 657 milioane kWh, 1966 — 20 800 milioane kWh. La această ultimă cifră trebuie adăugată producția hidrocentralei de pe Argeș.

LA LOTRU: CEL MAI SPECTACULOS BARAJ

Lotrul... Munți, păduri, rîuri vijelioase. O sinteză a frumuseții naturii și a tectonicii ei zbuciumate. Și, în același timp, o răspîntie a energiilor cu care pămîntul românesc e atît de darnic. Lotrul înseamnă pentru constructori o nouă și grea experiență. Geologii și hidrografii au străbătut mulți ani în șir acest peisaj frămîntat ca să descifreze trecutul rocilor și istoria piraielor, influența zăpezilor și capriciul anotimpurilor. Aici la Vidra, unde zăpezile par să fie eterne, la cota 1 300, se înalță cel mai spectaculos baraj din cîte s-au construit vreodată în România. Nu de beton, ci de stînci și argilă. Aproape patru milioane de metri cubi de pămînt și piatră. Lotrului îi va fi opus un munte creat de om.

Destinul apelor se schimbă cu fiecare ceas. Pe cursul lor liber sau prin tunele (lungime totală: 135 km!) cei 85 afluenți ai Lotrului își vor îndrepta apele spre o nouă matcă: lacul de 350 milioane m.c., o superbă oglindă alpină. Unii dintre afluenți fac însă un drum miraculos înapoi spre izvoare, urcînd treptele înălțimilor prin puternice sisteme de pompare, ca să întregească cu apele lor reci vigoarea rîului-mamă. Și Lotrul va adăuga puterii energetice a țării încă 500 MW, adică mai mult decît puterea instalată a hidrocentralelor de la Bicaz și Argeș la un loc.

METAMORFOZA ETERNULUI FLUVIU

Steaua de primă mărime a energeticii românești rămîne și în acest an, 1967, locul denumit Porțile

Prima linie electrificată a țării: Ploiești-Cîmpina-Brașov. Tot în acest an constructorii de locomotive de la Electroputere-Craiova au realizat prima locomotivă electrică de 5 100 kW (6 950 cai putere).

de Fier. Bătrînul Danubiu a trăit din prima clipă istoria pămîntului românesc. El e statornicul martor care a ascuns în inima valurilor sale și plînsetele și lacrimile, și înfrîngerile și victoriile strămoșilor. Eternul fluviu a văzut și călăreții lui Darius trecînd spre bărăganele care-i îngropau în grîu, și pe meșterii lui Apolodor din Damasc zidind peste oglinzile sale verzi uriașul pod de piatră, și trupele lui Traian trecînd semețe spre cetatea Sarmizegetusa. Dunărea e una cu istoria acestei națiuni și ea ascunde cu gelozie în străfundurile și nisipurile sale de argint comori și mărturii ale unei lumi de demult, pe care azi excavatoarele ne-o restituie în fragmente, în insula Golu sau în vatra Orșovei, unde odinioară se înălța Dierna romană.

Era aici, la Porțile de Fier, cel mai zbuciumat pasaj al fluviului în lunga sa călătorie prin bătrînul continent. La fel ca și oamenii, și apele și orașele sînt supuse aceluiași implacabil destin al transformărilor neîntrerupte. Dunărea se găsește în al treilea an al acestor metamorfoze ale structurii mătcii sale: din albia strînsă în palplanșe se ridică hidrocentrala, și orice date sau cifre am însera pe hîrtie în această clipă ar fi zadarnice, pentru că ele se înnoiesc necontenit. Această grandioasă construcție va transforma radical locurile și oamenii, și va adăuga tezaurului energetic al țării încă un milion de kW...

CÎND DICȚIONARUL ENCICLOPEDIC ESTE DEPĂȘIT DE VIAȚĂ...

Anul 1967 atestă o dată în plus constanța ritmului rapid de creștere a forțelor de producție, avînd la bază industrializarea socialistă, dezvoltarea echilibrată, pe o linie mereu ascendentă, a întregii economii naționale, înfăptuirea sistematică a programului partidului în vederea dezvoltării armonioase și multilaterale a tuturor regiunilor României. Documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 5-6 octombrie 1967 au apreciat că: «Sporirea eficienței întregii activități economice, valorificarea la un nivel superior a resurselor naturale și de muncă ale țării, necesitatea repartizării judicioase a forțelor de producție, îndeplinirea sarcinilor desăvîrșirii construcției socialiste — toate acestea impun îmbunătățirea actualei organizări administrativ-teritoriale a României».

Era aici, la Porțile de Fier, cel mai zbuciumat pasaj al fluviului în lunga sa călătorie prin bătrînul continent. La fel ca și oamenii, și apele și orașele sînt supuse aceluiași implacabil destin al transformărilor neîntrerupte. Dunărea se găsește în al treilea an al acestor metamorfoze ale structurii matcii sale: din albia strînsă în palplanșe se ridică hidrocentrala, și orice date sau cifre am însera pe hîrtie în această clipă ar fi zadarnice, pentru că ele se înnoiesc necontenit. Această grandioasă construcție va transforma radical locurile și oamenii, și va adăuga tezaurului energetic al țării încă un milion de kW...

CÎND DICȚIONARUL ENCICLOPEDIC ESTE DEPĂȘIT DE VIAȚĂ...

Anul 1967 atestă o dată în plus constanța ritmu-

lui rapid de creștere a forțelor de producție, avînd la bază industrializarea socialistă, dezvoltarea echilibrată, pe o linie mereu ascendentă, a întregii economii naționale. Înfăptuirea sistematică a programului partidului în vederea dezvoltării armonioase și multilaterale a tuturor regiunilor României. Documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 5-6 octombrie 1967 au apreciat că: «Sporirea eficienței întregii activități economice, valorificarea la un nivel superior a resurselor naturale și de muncă ale țării, necesitatea repartizării judicioase a forțelor de producție, îndeplinirea sarcinilor desăvîrșirii construcției socialiste — toate acestea impun îmbunătățirea actualei organizări administrativ-teritoriale a României».

Să luăm harta țării și să privim bătrînul pămînt al Moldovei sau al Maramureșului, al Olteniei sau al Dobrogei, să poposim cu răbdare, o clipă, pe plaiurile argeșene. Livezi și podgorii. Vom spune o dată cu poetul, privind colinele domoale care urcă spre munți: «Las altora tot globul terestru ca o minge/ Eu am rămas în paza pridvorului străbun/ Ca să culeg cu ochii livezile de prun,/ Cînd alb Negoiul, toamna, de ceruri se atinge». Livezile cîntate de poet înfrumusețează și azi cu geometria lor dealurile argeșene, dar puterea economică a regiunii a început să fie alta. Oamenii locului participă la o adevărată explozie a industrializării socialiste. Regiunea își schimbă structura economică. Orașe care pînă nu de mult erau doar firave înjghebări urbane au intrat în competiția centrelor cu mare potențial industrial.

Slatina. Capitala aluminiului românesc consumă o cantitate de energie apropiată de cea folosită zilnic în București. Uzina a intrat anul acesta în a treia etapă de dezvoltare: capacitatea ei sporește cu 25 000 tone, urmînd ca în final să producă 75 000 tone de aluminiu.

Rîmnicu Vîlcea. Celebru altădată ca oraș al pensionarilor. Cercetăm dicționarul enciclopedic pentru cîteva coordonate: aflăm că are 23 000 locuitori (1965), o fabrică de industrializare a lemnului, una de încălțăminte. Datele sînt însă complet depășite... La Rîmnicu Vîlcea s-au pus bazele unei noi cetăți industriale: Combinatul chimic, care în prima etapă (1968) va funcționa cu patru fabrici (de produse clorosodice, de policlorură de vinil, de alcooli pe bază de oxosinteză, de insecticide).

Pitești. Marea platformă economică despre care se vorbea cu cîtva timp în urmă a devenit o realitate. Localitatea e înconjurată cu o puternică centură industrială și orașul s-a transformat într-unul din cele mai mari șantiere ale României. Halele uzinei unde se va fabrica automobilul românesc se află în plină construcție. La fel și combinatul petrochimic, cu numeroasele sale fabrici, care va livra 80% din producția de acrilonit a țării, 75% din cea de etilenă și 50% din cea de propilenă. Spre sudul orașului se înalță fabrica de motoare electrice: ea va produce anual 550 000 micromotoare pentru echiparea frigiderelor, mașinilor de spălat, aspiratoarelor etc. și 250 000 motoare electrice trifazate asincrone cu puteri pînă la 7,5 kW. Materia primă, aluminiul, va fi adusă tot din regiune, de la Slatina.

În anul 1951 se fora prima sondă de petrol în aceste locuri. Acum regiunea Argeș asigură 26 la sută din producția națională de țiței. Ca urmare, în platforma industrială a Piteștiului se află în construcție o rafinărie. Dezvoltarea regiunii Argeș, alături de cea a celorlalte regiuni ale țării, o atestă și cîțiva indicatori publicați recent de Anuarul statistic: astfel numărul muncitorilor, care în 1960 era de 37 717, a crescut în 1966 la 56 826, iar consumul de energie electrică (pe muncitor), de la

Profil de șantier.

4 364 kWh in 1960, la 20 956 în 1966. Fără îndoială că aceste cifre sînt la ora de față substanțial depășite.

ROMÂNIA VA DEVENI A 12-A PRODUCĂTOARE DE OȚEL DIN LUME

Fiecare an al construcției socialiste a însemnat un important pas înainte pe calea ridicării potențialului economic al României. Un indice sigur este oțelul, coloana vertebrală a unei economii moderne. Ne vom adresa și de astă dată indicatorilor statistici, care probează în modul cel mai elocvent dinamica producției noastre de oțel. În 1960: 1 806 mii de tone, 1964: 3 039 mii de tone, 1965: 3 426 mii de tone, 1966: 3 670 mii de tone, 1967... La Galați se construiește primul furnal de 1 700 m.c., cel mai mare din țară, cu o capacitate de 1 075 000 tone/an, adică de patru ori producția României din 1938! Al doilea furnal de aceeași capacitate se află în construcție. Combinatul siderurgic de la Galați urmează să producă în 1970 peste 2 milioane de tone de oțel pe an, situînd — după toate calculele și probabilitățile — România, cu peste 6 milioane tone/an, pe locul al 12-lea în lume.

...În 1967, sărbătorind 20 de ani de la instaurarea republicii, poporul nostru continuă să meargă hotărît înainte, în ritm susținut și rapid, pe drumul dezvoltării economice. Directivele cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, corespunzător condițiilor noii etape de dezvoltare socialistă a României, au deschis largi orizonturi în desăvîrșirea construcției socialiste. Avîntul ei economic, politic și social este rodul traducerii în viață a politicii realiste și științifice a Partidului Comunist Român, care conduce la dezvoltarea echilibrată, multilaterală și de maximă eficiență a economiei românești.

Cornel **BOZBICI**

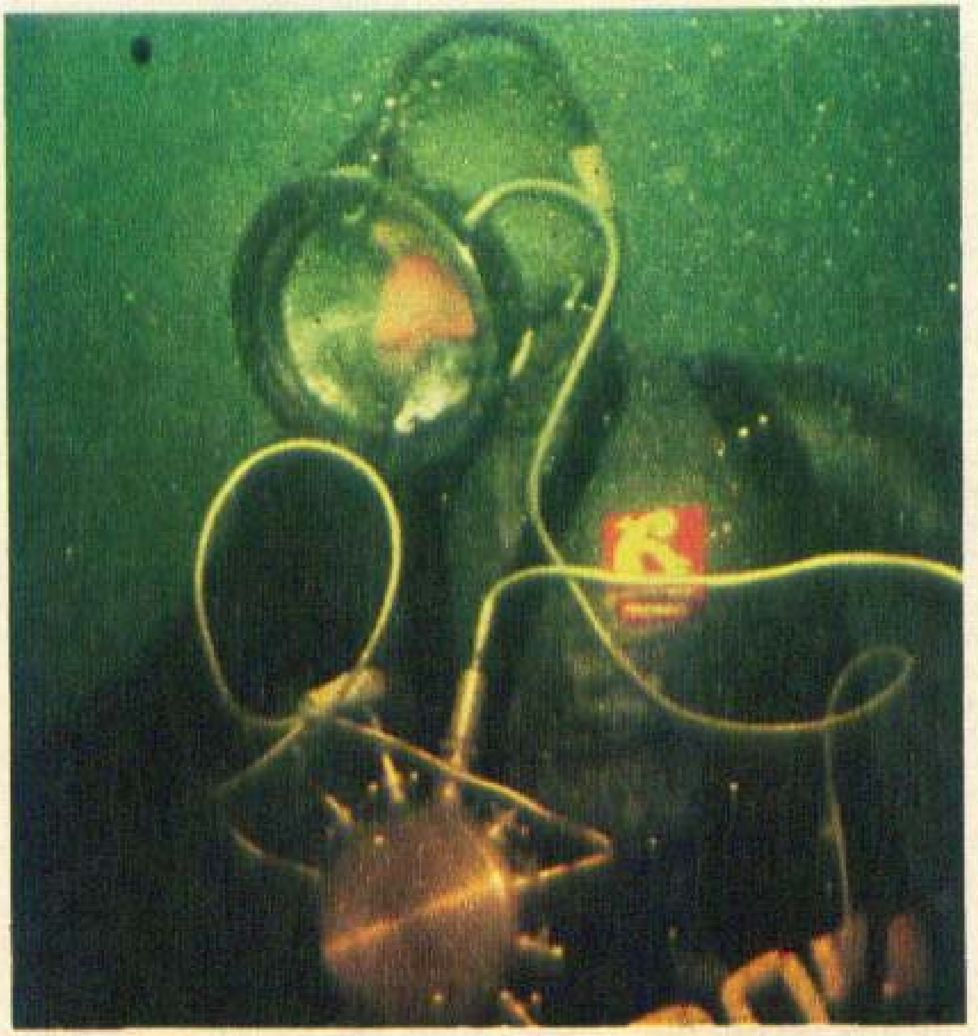

Douăzeci și trei de miliarde de lei au fost cheltuiți în perioada 1951—1966 pentru a se construi peste 360 000 apartamente.

Portul Constanța
în vara anului 1967.

AL ȘAPTELEA „CONTINENT“:

MĂRILE ȘI OCEANELE GLOBULUI

TRĂIM ASTĂZI NU NUMAI ÎN ERA COSMICĂ, CI ȘI ÎN ERA OCEANOGRAFIEI ACTIVE. PENTRU PRIMA DATĂ ÎN ISTORIE, BIOLOGII, GEOGRAFII, CHIMIȘTII ȘI ARHEOLOGII SE PREGĂTESC SĂ IA «ÎN STĂPÎNIRE» LUMEA TĂCERII. O LUME CARE ASCUNDE METALE NOBILE, FIER, PIETRE PREȚIOASE, PETROL ȘI GAZE NATURALE, CANTITĂȚI INCOMENSURABILE DE SUBSTANȚE PROTEICE CARE ÎMPREUNĂ CU BOGĂȚIILE PĂMÎNTULUI ÎȘI VOR ADUCE APORTUL LA DEZVOLTAREA CIVILIZAȚIEI UMANE. OAMENII DE ȘTIINȚĂ ȘI MAȘINI INGENIOASE SE MULȚUMESC DEOCAMDATĂ SĂ INVESTIGHEZE ADÎNCURILE, DAR NU PESTE MULT VOR TRECE LA EXPLOATAREA PROPRIU-ZISĂ A FUNDULUI MĂRILOR ȘI OCEANELOR — ȘI POATE LA ÎNTEMEIEREA UNOR UZINE ȘI AȘEZĂRI OMENEȘTI SUBACVATICE.

Pînă la Lună sînt vreo 384 000 km, iar pînă la cel mai adînc punct pe fundul planetar, doar 11, și totuși cunoaștem azi mai multe despre satelitul Pămîntului decît despre adîncul oceanului! Un paradox cu atît mai ciudat cu cît, după cum se știe, oamenii au pornit să investigheze împărăția lui Neptun în urmă cu milenii, pe cînd «scafandrii» spațiali s-au pus pe treabă abia acum cîțiva ani. Să fie oare mediul acvatic mai puțin accesibil decît cel extraterestru? Fapt este că natura știe să-și apere cu strășnicie tainele, și, într-un caz și în celălalt, omul nu a putut începe decît prin timide tatonări.

Ar fi fost relativ simplu ca oceanologii să-și construiască un înveliș etanș și să pornească la drum, prin meleagurile tăcerii, dacă zeul mărilor n-ar fi dispus de o armă puternică de apărare — presiunea apei: la 10 000 m adîncime, un corp scufundat trebuie să suporte 10 000 tone pe m.p.! E ușor de imaginat cît de groși și de rezistenți ar trebui să fie pereții unui vehicul submarin capabil să facă față unor asemenea solicitări.

DIN STRATOSFERĂ — UN SALT ÎN FOSELE OCEANICE

Primele încercări de submersie s-au efectuat cu ajutorul unor sfere metalice lansate de la bordul unor nave. Dar aceste sfere aveau dezavantajul de a fi legate de vasul de la suprafață, putîndu-se deplasa doar prin remorcare. Mai tîrziu s-au realizat batisfere care, deși prinse de un cablu, fiind mai ușoare decît apa erau în stare să revină singure la suprafață după aruncarea balastului. Cu un asemenea aparat s-au studiat condițiile pescuitului de adîncime în Marea Nordului.

O revoluție în cercetările submarine a provocat-o profesorul Auguste Piccard și, pomenindu-i numele, fără să vrem, se impune din nou paralela subacvatic-extraterestru. Căci se știe că Piccard a devenit mai întîi celebru prin ascensiunile sale cu balonul în stratosferă și tocmai reușita acestei tentative i-a dat temerarului elvețian ideea construirii unui vehicol submarin *autonom*: batiscaful FNRS-2. Lui «FNRS» i-a urmat batiscaful «Trieste», destinat vestitei operații «Nektone». La 22 ianuarie 1960, «Trieste», avînd la bord pe Jacques Piccard, fiul lui Auguste, și pe Don Walsh, coboară în groapa de lîngă insulele Guam, în Pacific, pînă la adîncimea de 10 914 m. Pentru prima oară în lunga istorie a planetei noastre, ochi omenești au putut privi peisajul tăinuit cu strășnicie de imense mase de apă și descoperi acolo, uluiți, urme de viață organică, pești ce se deplasează pe picioroange pe solul mîlos... Este momentul încoronării temerarelor cercetări ale oceanologilor, momentul începerii unei noi ere, aceea a oceanografiei active.

PENTRU CE GEOGRAFIE SUBMARINĂ?

Priviți harta globului. Nuanțele ce predomină sînt cele albastre: albastru-deschis în apropierea coastelor, albastru-închis către larg. 71% din întreaga suprafață a Pămîntului îl ocupă Oceanul planetar. Aproape trei pătrimi... Astronautul pornit spre Terra de pe un alt corp ceresc va crede, și pe bună dreptate, că planeta noastră este o împărăție a apelor și că aci civilizația s-a dezvoltat în mediul lichid.

Cunoaștem precis munții, dealurile, colinele... Cunoaștem văile, rîpele, prăpastiile... Dar numai pe cele terestre! Despre masivele muntoase și despre hăurile submarine știm foarte puțin, aproape nimic.

Nu de mult s-a întreprins următoarea experiență. S-a luat harta Franței și pe o coală de hîrtie s-au trecut cotele cîtorva puncte ale suprafeței acestei țări. Desimea punctelor era aproximativ egală cu aceea a punctelor în care se măsura înainte vreme adîncimea mărilor cu ajutorul greutății de plumb. După ce s-au trasat prin aceste puncte curbele de nivel, s-a constatat că relieful obținut *nu se aseamănă de fel cu relieful adevărat al Franței!* De abia cînd s-a mărit numărul punctelor, s-a putut realiza o reprezentare grafică foarte aproximativă. Fundul mărilor și oceanelor, deși astăzi explorat intens de sondele cu ultrasunete, continuă să constituie, așadar, o pată albă a globului terestru. Dar relieful Pămîntului este un tot unitar, fie el sub cerul liber, fie sub învelișul apelor.

Pentru ce geografie submarină? Motivele sînt numeroase, dar poate că cel mai temeinic este acela că cercetînd fundul mărilor și oceanelor, unde procesele tectonice nu au încetat încă, unde dispar insule și apar altele noi, unde bîntuie cutremure și au loc revărsări de lavă, vom obține date noi pentru înțelegerea proceselor ce se desfășoară în învelișul planetei noastre și care modelează chipul Terrei.

MONȘTRII DIN ABISURI

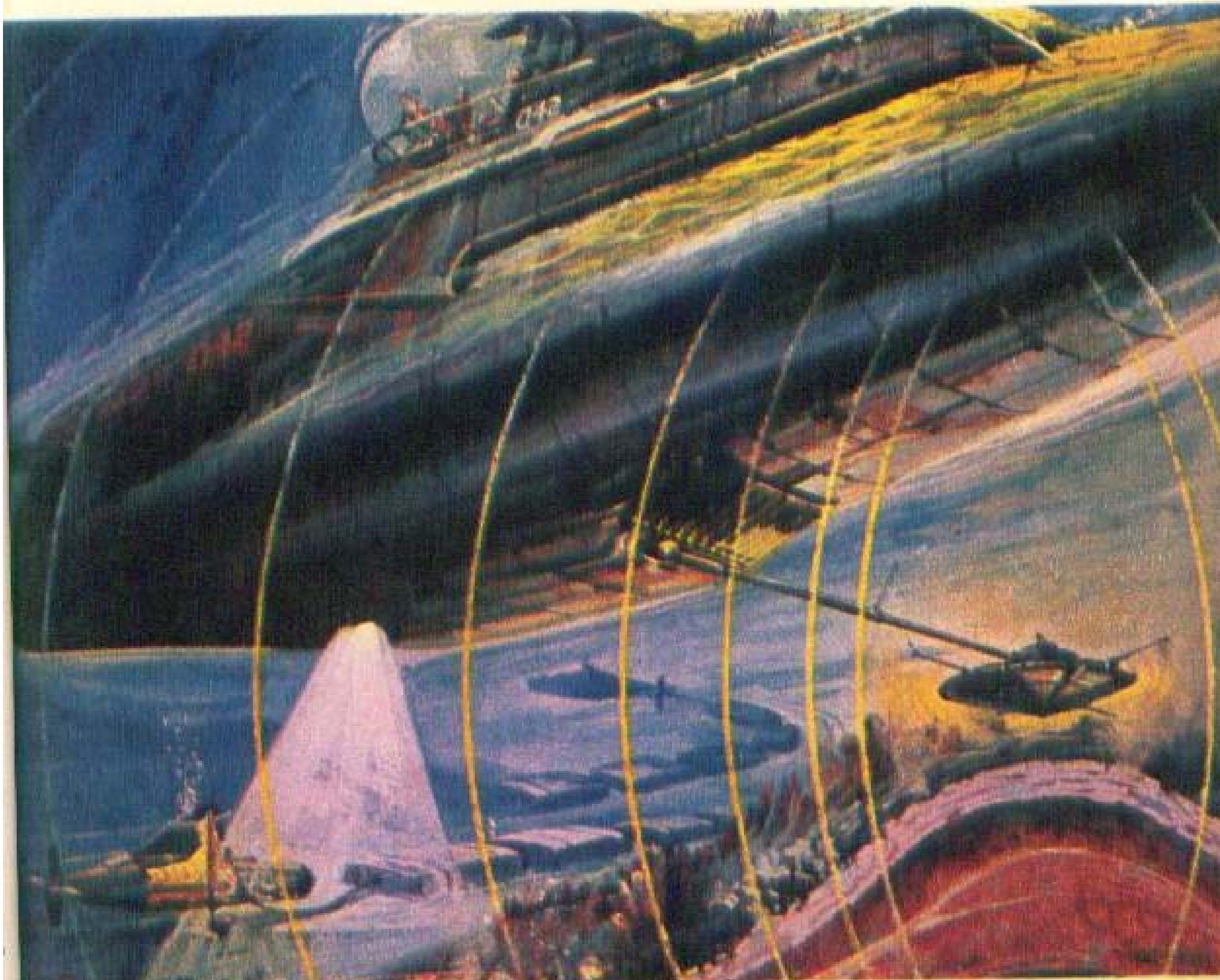
Pînă nu demult, savanții își făceau următoarea socoteală: nici o ființă vie nu poate suporta o presiune mai mare de 600 atmosfere; ca atare în mări, la adîncimi de peste 6 000 m nu poate exista viață!

Afirmația s-a dovedit eronată. Viața răzbește pretutindeni, rezistă condițiilor celor mai nefavorabile. E drept, cu cît ne apropiem de fundul gropilor marine, numărul viețuitoarelor se reduce. În Oceanul Pacific, din cele 100 000 specii cunoscute, mai jos de 6 000 m nu s-au găsit decît 555, la 8 000 m circa 120, iar la peste 10 000 m *mai puțin de zece...*

Ce se știe azi despre animalele care populează zonele abisale, trăind într-o beznă aproape desăvîrșită și suportînd presiuni gigantice?

Corpul lor este de obicei transparent, prelung, subțire și mlădios, iar numai cele ce viețuiesc în imediata apropiere a fundurilor mîloase sînt turtite. Sînt foarte variate ca mărime, de la dimensiuni microscopice pînă la adevărați uriași. Scoase la suprafață, trupul lor plesnește în cîteva clipe, din pricina diferenței de presiune. În general, peștii abisali sînt orbi sau au organele vizuale slab dezvoltate. Mai toți posedă organe fosforescente, lumina acestora servind probabil ca momeală altor pești. Deoarece la mii de metri sub nivelul mării posibilitățile de dobîndire a hranei sînt limitate, aceste viețuitoare au guri

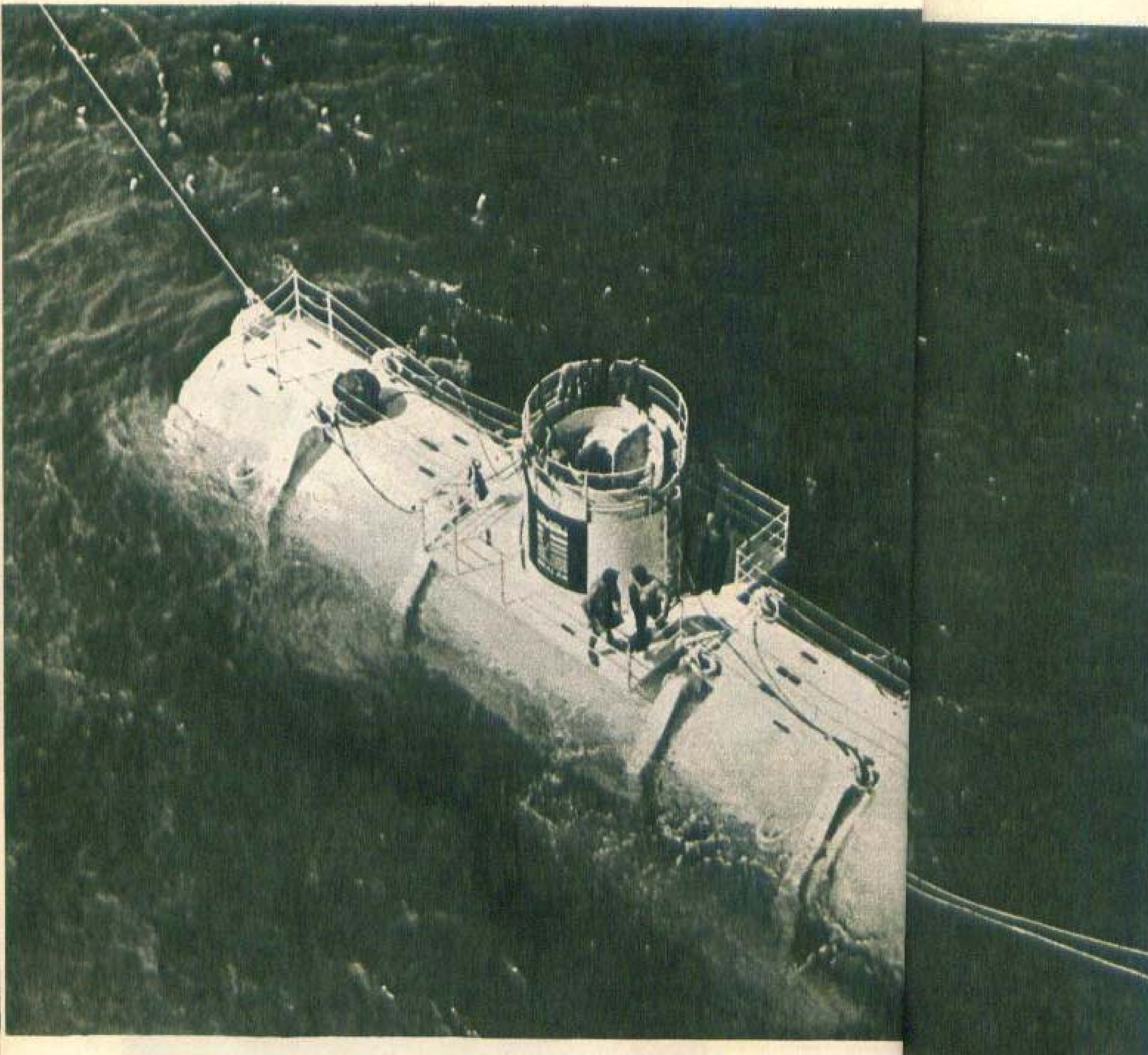
AL ŞAPTELEA „CONTINENT"

Proiect de submarin pentru explorarea geologică a fundului mărilor şi oceanelor.

Etapa a doua a «colonizării» mărilor: cucerirea marilor adîncuri. La 5 000 m sub nivelul mării vor lua naştere aşezări omeneşti permanente, autonome dar... asamblabile ca un joc de copii. Şi totuşi nu este vorba de un joc, ci de planuri detaliate elaborate de o firmă «serioasă»: «General Electric».

28 de oameni au trăit 45 de zile şi 45 de nopţi în această «casă submarină» la 67 m adîncime în largul coastelor californiene.

imense, care depășesc adesea dimensiunile trupului!

Serioase controverse au existat în privința alimentației monștrilor submarini: acum două decenii se mai credea că ei se hrănesc cu «ploaia de cadavre» ce cade neîncetat din straturile superioare ale apelor, dar ulterior savanții au stabilit că resturile organismelor mici se descompun pe drum.

Se hrănesc atunci peștii cu semenii lor? Da, dar numai cu cei de la alte «etaje». S-a putut observa că în timpul zilei animalele abisale urcă, în timp ce cele de la straturile superioare coboară. Noaptea, și unii și alții se întorc în «regiunile» lor. Are loc astfel un ciudat du-te-vino, un fel de «ștafetă nutritivă», care pornește de la lumea planctonului pînă în fosele cele mai adînci.

Dar tot ce s-a făcut pînă acum pentru descoperirea și identificarea animalelor de mare adîncime nu este decît un început. Mai există fără îndoială nenumărate specii pe care ochiul omenesc încă nu le-a privit, cum sînt sepiile gigantice, ale căror resturi au fost descoperite în stomacurile cașaloților. Tehnica pescuitului de mare adîncime, precedat de explorări cu ajutorul camerelor de televiziune cufundate, ca și numeroasele instalații moderne de cercetare vor scoate la iveală și alte animale abisale, menite să ne îmbogățească cunoștințele despre evoluția vieții pe Pămînt, despre uluitoarea ei adaptabilitate la orice fel de mediu.

COMORILE LUI NEPTUN

Peste trei miliarde de suflete numără omenirea. Peste trei miliarde de guri trebuie să sature Pămîntul și — s-o recunoaștem — aceasta nu e prea ușor. Numeroase regiuni sînt bîntuite de foamete; pe lîngă sol fertil există imense ținuturi aride, vlăguite de secetă, altele acoperite de ghețuri, de nisipuri, de mlaștini. Iar trei pătrimi ale globului le constituie nesfîrșitele întinderi de apă.

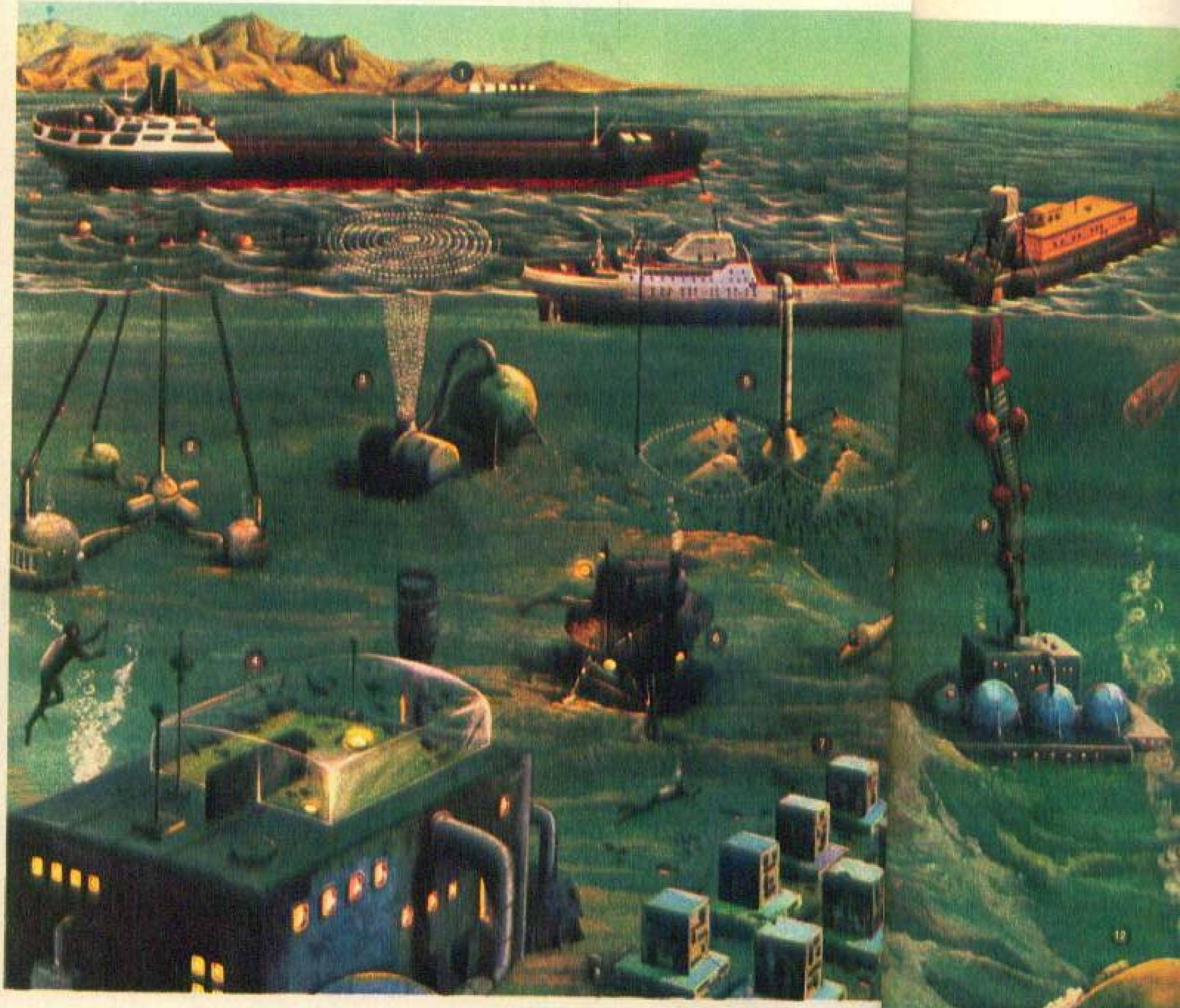
Substanțele organice din mări — animalele și plantele — depășesc cu mult rezerva de care dispune uscatul, dar deocamdată ele sînt utilizate doar într-o foarte mică măsură. Pescuitul furnizează anual — fără a pune la socoteală cel al cetaceelor — 41 milioane tone. Dar mările și oceanele pot oferi și mai mult. Moluștele și crustaceele, care servesc ca hrană peștilor, însumează între 4 și 5 miliarde tone, iar masa totală a biosferei acvatice este evaluată la 16—20 miliarde tone.

Așadar, din acest punct de vedere, perspectivele sînt îmbucurătoare. Dar pe lîngă pești, mai există și o vegetație subacvatică. Grosimea stratului fertil al uscatului este în general mică, de numai 0,5—1 m, în timp ce în oceanul planetar stratul superficial acoperit de plante măsoară 100—200 m. Se poate calcula ușor că volumul stratului producător al hidrosferei este de o mie de ori mai mare decît pe uscat. Și dacă ne gîndim că vegetația marină se compune aproape exclusiv din masă verde, care în flora uscatului reprezintă doar o mică parte, deosebirea apare și mai evidentă.

Nevoile de îngrășăminte ale agriculturii pot fi în bună parte satisfăcute cu ceea ce ne oferă marea. Căci în decursul milioanelor de ani aici s-au depus uriașe rezerve de săruri de azot și fosfor. Plantele din zonele superioare ale oceanelor, îndeosebi planctonul, consumă anual doar 0,01% din sărurile nutritive din ape și astfel «capitalul» nu numai că rămîne neatins, dar sporește mereu.

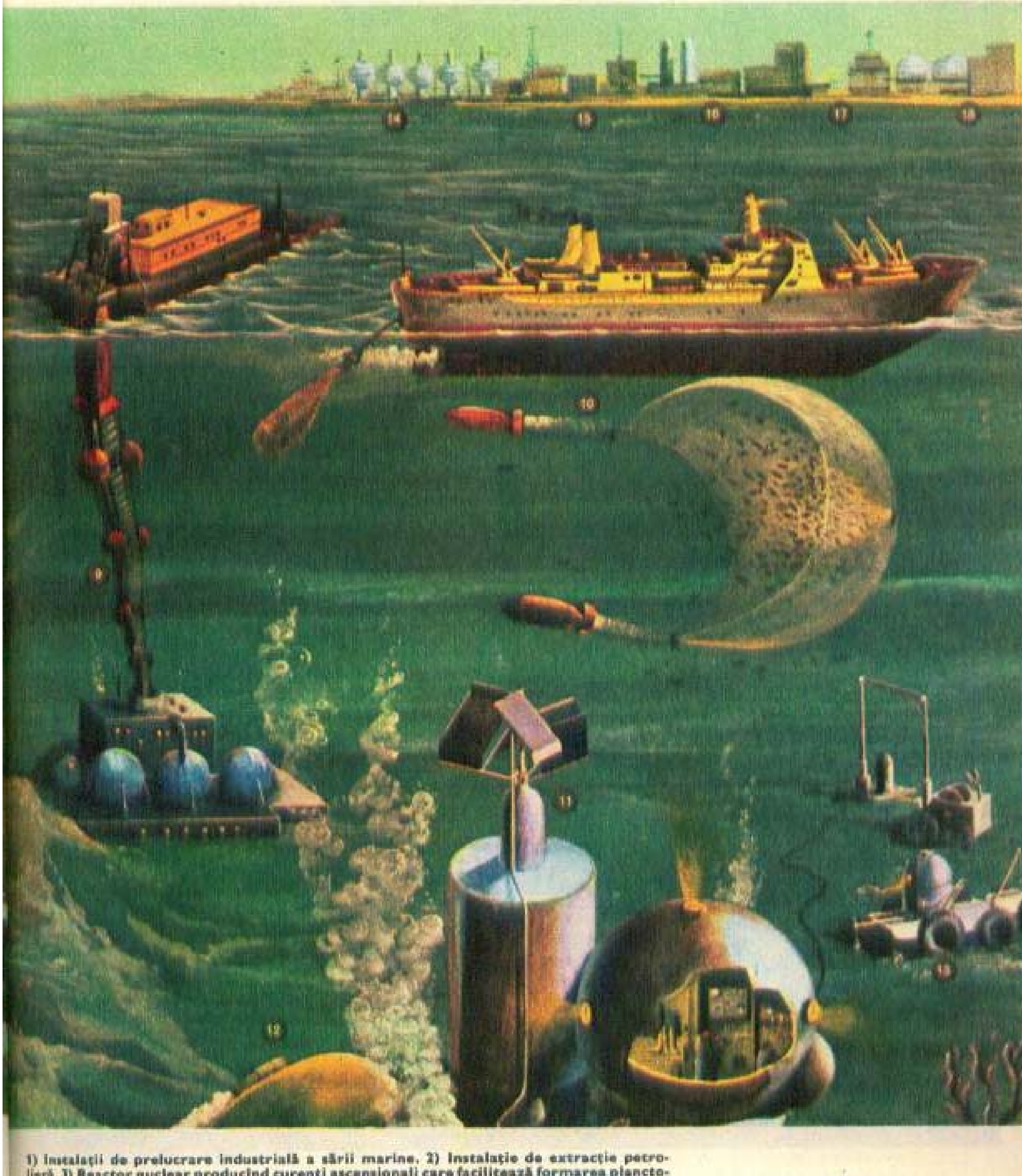
În prezent, se studiază posibilitatea «ridicării» acestor substanțe nutritive de pe fund spre zonele productive, în vederea aprovizionării animalelor marine. Tehnica modernă a făcut de pe acum posibilă această operație în apele de 300—500 m adîncime. Se creează, așadar, perspectiva unei adevărate piscículturi marine, îndeosebi în bazinele închise, unde vor exista în viitor «crescătorii» de sardele, scrumbii, ton, lacherdă și alte spe-

AL ȘAPTELEA „CONTINENT"

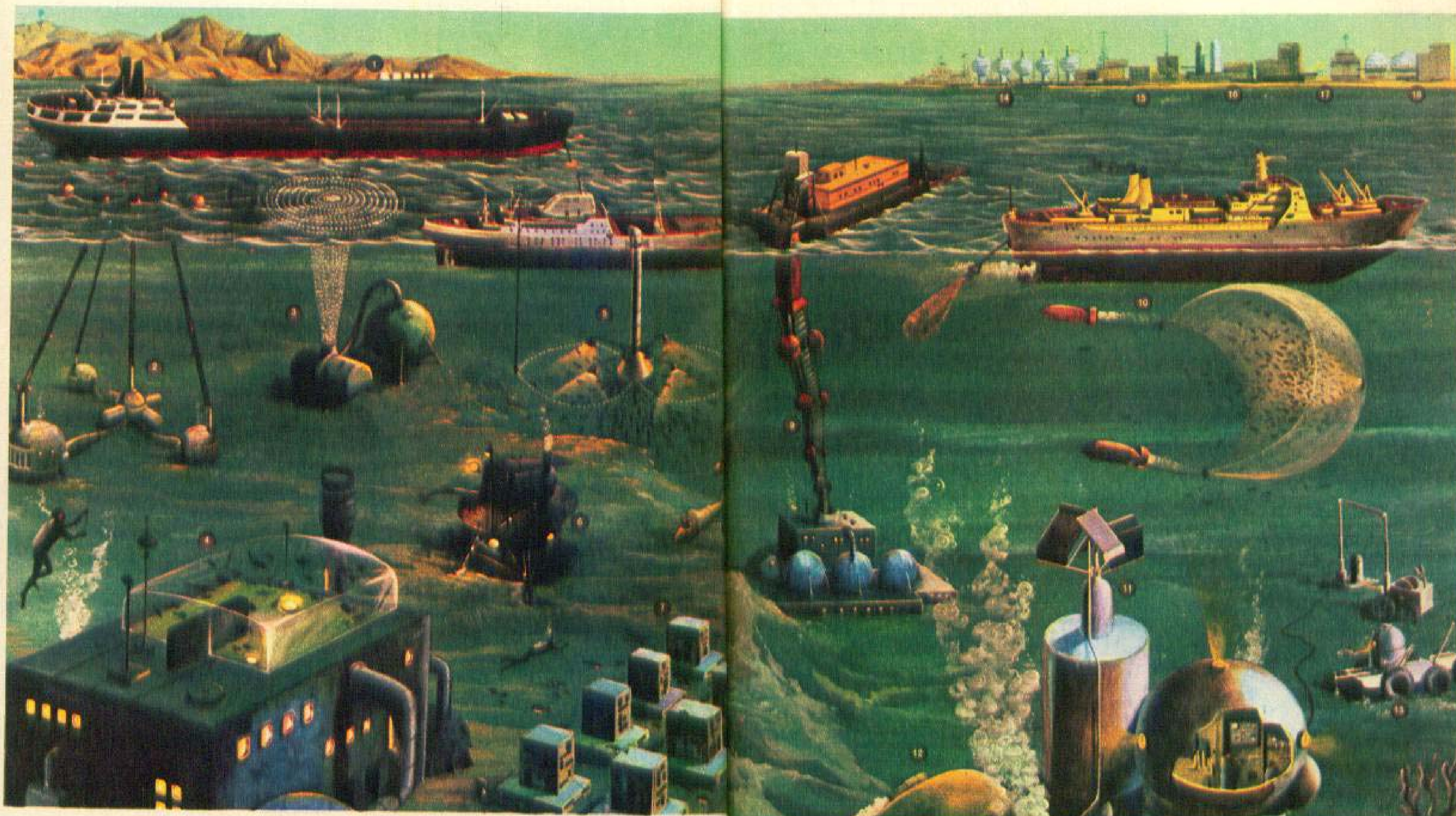

AL ȘAPTELEA „CONTINENT"

1) Instalații de prelucrare industrială a săril
lieră. 3) Reactor nuclear producînd curenți asc
nului. 4) Stațiune științifică pentru studierea
gînd pești prin lumină și imobilizîndu-i prin
cercetare mobilă. 7) Crescătorie de pești. În a
hrană adecvată. 8) Prin aceste submarine sin
toriile» de pești. 9) Mină submarină. 10) Pesc
care furnizează energie întregii așezări din a
cu echipaj. 14) Apă dulce, din apă de mare, cu
magneziului... 16) ...și a bromului. 17-18) Insta
a deuteriului, combustibil nuclear în proces

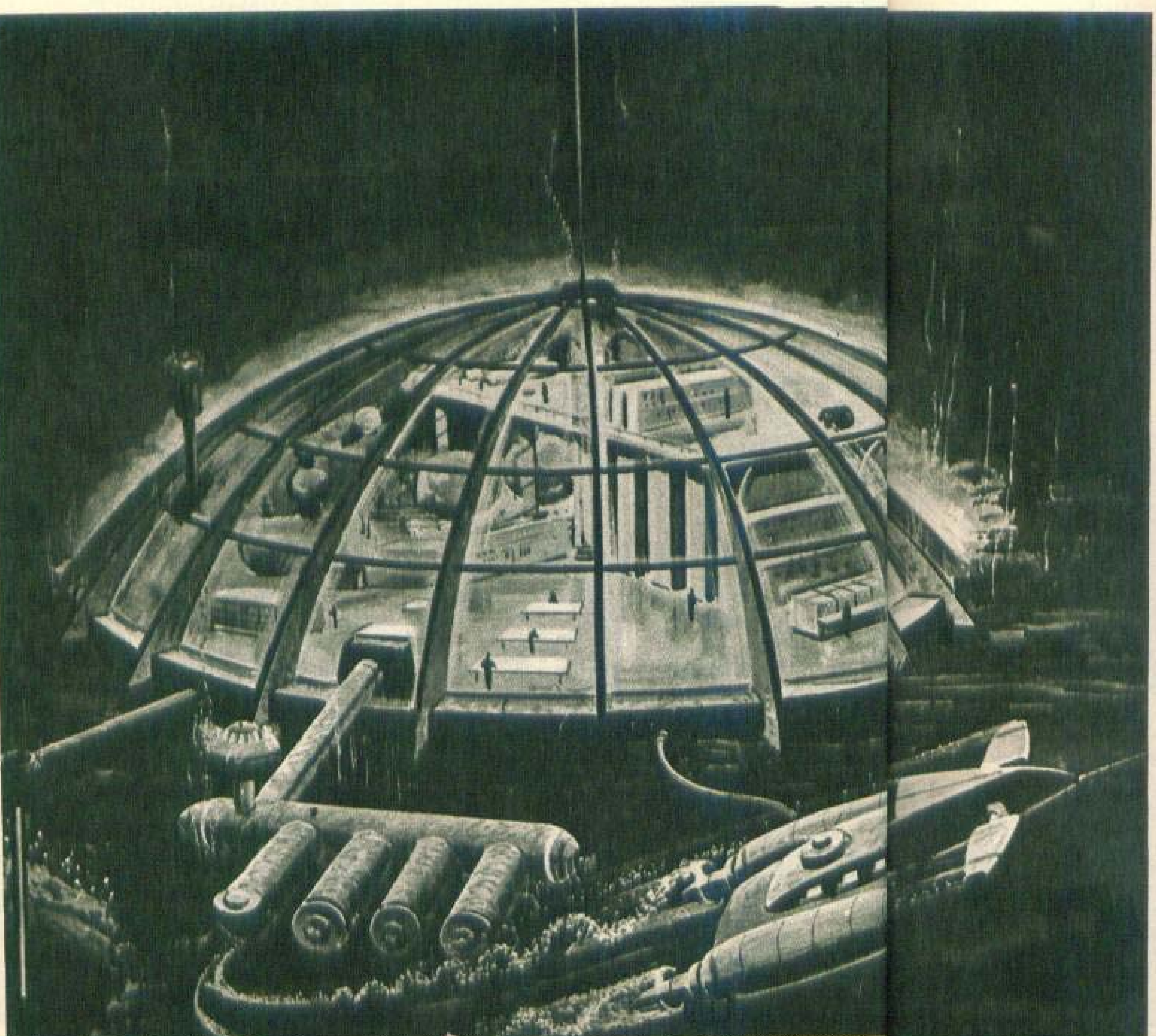

1) Instalații de prelucrare industrială a sării marine. 2) Instalație de extracție petrolieră. 3) Reactor nuclear producînd curenți ascensionali care facilitează formarea planctonului. 4) Stațiune științifică pentru studierea faunei subacvatice. 5) Vase de pescuit atrăgînd pești prin lumină și imobilizîndu-i prin cîmpuri electrice puternice. 6) Stațiune de cercetare mobilă. 7) Crescătoria de pești. În aceste blochausuri diferitele specii își găsesc hrană adecvată. 8) Prin aceste submarine sînt realimentate periodic cu hrană «crescătoriile» de pești. 9) Mină submarină. 10) Pescuit automat. 11) Centrală electronucleară care furnizează energie întregii așezări din adîncuri. 12) Explorator automat... 13) ...și cu echipaj. 14) Apă dulce, din apă de mare, cu ajutorul energiei nucleare. 15) Extragerea magneziului... 16) ...și a bromului. 17-18) Instalații uriașe pentru izolarea din apa marină a deuteriului, combustibil nuclear în procesele de fuziune.

1) Instalații de prelucrare industrială a sării marine. 2) Instalație de extracție petrolieră. 3) Reactor nuclear producînd curenți ascensionali care facilitează formarea planctonului. 4) Stațiune științifică pentru studierea faunei subacvatice. 5) Vase de pescuit atrăgînd pești prin lumină și imobilizîndu-i prin cîmpuri electrice puternice. 6) Stațiune de cercetare mobilă. 7) Crescătorie de pești. În aceste biochausuri diferitele specii își găsesc hrană adecvată. 8) Prin aceste submarine sînt realimentate periodic cu hrană «crescătoriile» de pești. 9) Mină submarină. 10) Pescuit automat. 11) Centrală electronucleară care furnizează energie întregii așezări din adîncuri. 12) Explorator automat... 13) ...și cu echipaj. 14) Apă dulce, din apă de mare, cu ajutorul energiei nucleare. 15) Extragerea magneziului... 16) ...și a bromului. 17-18) Instalații uriașe pentru izolarea din apa marină a deuteriului, combustibil nuclear în procesele de fuziune.

AL ȘAPTELEA „CONTINENT"

Uzină submarină, în concepţia companiei «Martin».

AL ŞAPTELEA „CONTINENT“

cii valoroase.

Imensele rezerve minerale ale oceanelor sînt aproape cu desăvîrșire nevalorificate, deși ele însumează, după ultimele statistici, circa 8 milioane tone aur, 3 miliarde tone nichel, 164 milioane tone argint, 16 milioane tone molibden și 80 miliarde tone iod. Toate acestea sînt dizolvate în apă, dar pe fund zac și minereuri în stare solidă, cum sînt concrețiunile de feromangan, sub forma unor discuri sau a unor «noduli» de mărimea cartofului. După calculele făcute de specialiști, numai în Oceanul Pacific s-ar afla sute de miliarde de tone de asemenea concrețiuni.

DE PE ACUM, «MINELE» SUBACVATICE PRODUC

Pietrișurile din apropierea coastei sud-vestice a Africii conțin cinci carate de diamante la tonă, iar în golful Tokio, de pe acum se scot lunar de pe fundul mării 30 000 tone de nisipuri feruginoase negre, utilizate în siderurgie. Lîngă coastele Malaieziei și Tailandei se draghează minereuri de cositor, în largul Alaskăi — pietrișuri aurifere, în regiunea de coastă a Ceylonului, Japoniei, Australiei — titan, iar în apropierea țărmurilor Braziliei și Indiei — nisipuri cu fier și crom. În apele insulei Terra Nova s-a găsit cărbune, iar în largul Venezuelei — sulfuri concentrate conținînd și elemente radioactive.

După cum prea bine se știe, o imensă bogăție a fundului mării, exploatată pe scară întinsă, o reprezintă petrolul și gazele naturale. În plus, oceanele sînt și în prezent mari furnizoare de săruri minerale, avînd rezerve practic inepuizabile. Un litru de apă de mare conține circa 35 grame de săruri, și de pe acum, 99% din bromul consumat pe lume provine din mări. Se mai extrag, pe scară industrială, magneziu, săruri de potasiu și pe viitor se crede că se vor putea obține și clor, uraniu, radiu, rubidiu, cesiu, sulf, bor, stronțiu, flor și altele, căci apa oceanului planetar conține, în soluție, practic toate elementele cunoscute...

În deceniile următoare, se va trece fără îndoială la exploatarea pe scară largă a majorității comorilor din adîncul mărilor.

MAREA, O CARTE DE ISTORIE

De-a lungul veacurilor, nenumărate cetăți durate pe malul mării au dispărut înghițite de valuri. Nenumărate corăbii, surprinse de furtuni în largul oceanelor, au fost tîrîte la fund. Și astfel sub ape zac, neștiute de nimeni, neprețuite comori ale civilizației umane. Se putea oare ca arheologii, neobosiți căutători ai vestigiilor trecutului, să nu-și îndrepte atenția către mări și oceane?

S-au găsit, sub ape, amfore în care se transportau grîne, ulei, vin. Apoi statui de bronz, coloane de marmură, diferite obiecte, arme. Printre cele mai valoroase piese smulse mării se numără statuia de bronz a unui efeb, ridicată în plase de niște pescari din Salamina, apoi cele trei sculpturi găsite lîngă insula Cerigoto. Acestea din urmă se presupune că provin din jefuirea Aticii de către armatele generalului roman Sylla, după victoria sa asupra lui Mitridate.

Dar descoperirea care este socotită începutul propriu-zis al arheologiei subacvatice a fost făcută de cîțiva pescuitori de bureți greci pe coastele Tunisiei. A devenit atunci celebru micul port Mahadia, căci înspre el se îndreptau cercetători din toată lumea pentru a admira coloanele de marmură, capitelurile ionice, bronzurile, candelabrele, amforele scoase, toate, dintr-o galeră scufundată. Dacă în acea perioadă și în cea următoare investigațiile se făceau cu mijloace rudimentare, prin 1948 arheologii, dispunînd de o tehnică modernă, de scafandri autonomi perfecționați, au inițiat noi cercetări pe o bază științifică. Ei puteau coborî acum direct pe șantierele arheologice subacvatice și cerceta obiectele la fața locului. Încă de atunci, printre cei ce răscoleau fundul mărilor în căutarea pieselor valoroase se număra vestitul Yves Cousteau.

Rezultatele nu s-au lăsat prea mult așteptate. S-au găsit nume-

roase obiecte care permiteau formarea unei păreri sigure despre viața navigatorilor greci și romani. Prin 1950, Houot, un scafandru de renume, a condus lucrările de recuperare a unei galere în fața Coastei de Azur, galeră ce transporta amfore în prima jumătate a secolului I î.e.n. Dintr-o altă galeră, scufundată pe coastele Liguriei, la Albenga, au fost recuperate arme, coifuri, o roată de plumb ce servea la manevrarea odgoanelor, un corn de berbec turnat din plumb ce împodobea probabil prora navei, apoi bordaje de lemn și numeroase vase de uz casnic, din ceramică fină.

În anul 1952, Frédéric Dumas și Yves Cousteau descoperă în rada portului Marsilia un întreg «cîmp de amfore» — peste 2 000 de bucăți, datînd din jurul anului 200 î.e.n.

La fel de importantă pentru arheologie ca navele vechi și încărcăturile lor sînt ruinele construcțiilor de pe coastele invadate de ape. Descoperirea cea mai de seamă în această direcție o constituie ruinele porturilor Tyr și Sidon din Mediterana.

Se știe că și la noi, în fața Mangaliei, au putut fi identificate ruinele unei părți din străvechiul Callatis, constituite din fragmente de coloane de marmură, pavaje și masive blocuri de piatră.

Arheologia subacvatică este o știință nouă, dar mijloacele tehnice de azi îi deschid perspective tot mai vaste pentru descoperirea de importante vestigii ale trecutului.

Așadar, eforturile oceanografilor, chimiștilor, arheologilor, ale oamenilor de știință de cele mai diverse specialități sînt îndreptate spre explorarea cît mai temeinică a adîncului mărilor și oceanelor.

Ce va fi mîine?

CU «PRECONTINENT» ÎN LUMEA DE MÎINE

O locuință confortabilă, cu baie, lumină electrică și televizor pe fundul mării... Să presupunem că acest lucru este realizabil. Dar se va pune în mod firesc întrebarea: de ce tocmai în mare și nu pe uscat? Oare continentele nu oferă spații suficiente pentru centre populate?

Yves Cousteau, pionierul cercetărilor submarine, realizatorul unor cunoscute filme despre minunățiile lumii tăcerii, este unul din vizionarii care prefigurează epoca în care imensele bogății ale Oceanului — petrolul, fierul, cromul, aluminiul, aurul — vor fi exploatate pe scară industrială. Și atunci cei ce vor deservi uzinele submarine vor trebui negreșit să locuiască în preajma lor. Unde ar putea fi amplasate mai bine «casele» spre a fi ferite de furtuni, de valuri distrugătoare, decît pe meleagurile liniștite ale adîncurilor?

Poate că într-o zi vor lua ființă orașe subacvatice, în jurul cărora, ca și pe uscat, se vor dezvolta foraje, întreprinderi miniere, «lanuri» și «pășuni», rezervații ale peștilor...

Nu este vorba, deocamdată, de mari adîncimi, dar ceea ce îi preocupă pe cercetători este să dovedească faptul că oamenii pot trăi și munci sub apă aproape la fel de bine ca în mediul lor natural. Este ceea ce a reușit să dovedească în bună măsură Yves Cousteau cu «expedițiile» sale «Precontinent 1», 2 și 3. «Locuitorii» acestor case submarine au petrecut multe zile în aceste adevărate așezări subacvatice.

Supravegherea medicală permanentă la care au fost supuși exploratorii a dovedit că viața oamenilor, în ciuda condițiilor neobișnuite din adîncul mării, este posibilă.

Și temerarul francez își continuă cercetările. «Precontinent-4» va coborî la 150 m, iar «Precontinent-5» la 200 m, experiența urmînd să dureze două săptămîni. De aici, scufundătorii, înzestrați cu baloane cu aer comprimat, vor încerca să ajungă la o adîncime de 300 m și în cele din urmă la 425 metri.

...Azi încă, mediul obișnuit al omului este aerul pe care-l respiră, pămîntul pe care calcă. Dar mîine, nu-și va face el oare din mări și oceane al doilea mediu favorabil, spre a cunoaște și a cuceri, în sfîrșit, cel de al șaptelea „continent” al Terrei?

Radu NOR

AL ȘAPTELEA „CONTINENT”

Submarinul «Aluminaut» efectu[...] cetări în apele mai puțin adîn[...]

PÎNĂ ÎN 1970: NOI ANSAMBLURI DE LOCUIT ÎN DRUMUL TABEREI, ÎN CARTIERELE ARMATA POPORULUI ŞI TITAN, ÎN ZONA DE SUD, ÎN BUCUREŞTII NOI, PE BD. ION ŞULEA... ŞOSEAUA COLENTINA VA DEVENI O ARTERĂ MODERNĂ A ORAŞULUI... PE CALEA DOROBANŢILOR — CLĂDIRI CU ZECE ETAJE ŞI MAI MULT... CAPITALA VA AVEA UN PLANETARIUM, NOI ŞTRANDURI...

BUCUREŞTIUL

de mîine se naşte azi

În cei 20 de ani ce au trecut de la instaurarea republicii, ochiul bucureşteanului s-a obişnuit să descifreze în realizările prezentului contururile de mîine ale Capitalei. A descoperit astfel că pe malul Dîmboviţei, peste drum de modernul ansamblu al căminelor studenţeşti, se înalţă acum clădirea viitorului institut politehnic — cel mai impunător edificiu destinat învăţămîntului ridicat vreodată la noi (clădirea împreună cu parcurile proprii din jur se va întinde pe o suprafaţă egală cu de şapte ori suprafaţa Cişmigiului!). Acelaşi ochi ager al bucureşteanului a mai descoperit desigur că la doi paşi de Piaţa Aviatorilor se construieşte viitorul Centru de televiziune care, atunci cînd va fi complet gata, va constitui, prin arhitectonica sa deosebită, o mîndrie a Capitalei. A văzut cum se toarnă acum în centrul oraşului, la întretăierea marilor bulevarde sau, mai departe, în noile cartiere, temeliile altor importante edificii. A descoperit el oare totul?

În pragul celui de-al XXI-lea an de republică acţiunea de dezvoltare a Capitalei se înscrie sub semnul istoricelor hotărîri ale Conferinţei Naţionale a P.C.R. Ea este multilaterală şi se încadrează armonios în planul de dezvoltare a întregii ţări, elaborat de Congresul al IX-lea al partidului.

Noile şi impunătoarele zone industriale care se nasc acum în jurul oraşului, moder-

nizarea în cincinal a unor uzine şi fabrici ceva mai vechi, vor contribui la sporirea substanţială a producţiei industriale a Capitalei.

Bucureştiul va produce o gamă largă de maşini-unelte, grele şi mijlocii, de mare productivitate, locomotive Diesel hidraulice de 1 250 sau 700 CP, combine şi maşini agricole cu caracteristici superioare, instalaţii pentru industria chimică şi petrolieră. Lucrurile nu se opresc desigur aici: tot în cincinal se vor naşte aici cîteva importante unităţi industriale. Printre ele trebuie să menţionăm fabrica de elemente electronice pentru automatizări.

...Şi acum, după fabrici şi uzine, ceva despre viitoarele noastre locuinţe. Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al partidului din 5-6 octombrie 1967 cu privire la dezvoltarea construcţiei de locuinţe, demonstrează din nou larga preocupare ce se acordă acestei probleme. «Îmbunătăţirea continuă a condiţiilor de locuit a populaţiei — spune documentul — va constitui şi în viitor una din preocupările de seamă ale partidului şi statului nostru, aceasta fiind o latură importantă a politicii de ridicare sistematică a nivelului de trai al oamenilor muncii». Numărul apartamentelor care se vor da în folosinţă în Bucureşti pînă în 1970 va fi de 90 000, adică o suprafaţă locuibilă de 2 700 000 mp. Finanţarea construcţiilor? Atît din fondul de stat, cît şi de către cetăţenii care doresc să-şi construiască locuinţe. Unde se vor ridica noile ansambluri de locuit? În Drumul Taberei, în cartierul Armata Poporului, Titan, în zona de sud a Capitalei, în Bucureştii Noi, pe Bd. Ion Şulea. Vechea şi uitata în trecut şosea a Colentinei va avea în cincinal un nou destin: ea va deveni o modernă arteră a oraşului, impunîndu-se prin varietatea şi arhitectonica clădirilor (6 000 apartamente) ce se vor ridica de-a lungul ei. Fireşte, şoseaua Colentina nu-i singura arteră veche a Capitalei care va suferi modificări:

În cel de-al XX-lea an de la instaurarea Republicii, peste 95% din fondul locativ din orașe aflat în patrimoniul statului, este format din clădiri moderne.

între anii 1969 și 1970 vine la rînd și Calea Dorobanților, unde pe o porțiune apreciabilă, între șoseaua Ștefan cel Mare și str. Aviator Beller, se vor înălța clădiri cu cel puțin zece etaje fiecare. În plus: 40 de noi complexe comerciale răspîndite în diferite colțuri ale orașului, precum și construcții pentru peste 30 de școli de tot felul.

Să mergem mai departe: în Drumul Taberei — un cinematograf cu 900 de locuri, alte două în cartierele Berceni-Sud și Titan. Pentru îmbunătățirea asistenței medicale, în Capitală se vor construi încă trei mari policlinici.

...Se afirmă de către oaspeții care vin din alte țări că Bucureștiul este un oraș cu multă verdeață. Într-adevăr, împărțind întreaga suprafață de zonă verde a Capitalei la numărul locuitorilor, fiecăruia îi revin circa 10 mp. Amenajările viitoare îi vor oferi și mai mult spațiu verde. În cincinal un nou parc de mari proporții se va naște pe locul unde a fost odată Valea Cocioc; alte parcuri și scuaruri se vor întinde, pe o suprafață totală de 300 ha în diferite locuri ale Capitalei; Herăstrăul va fi reamenajat, creîndu-se aici, pe 50 de hectare, un complex de distracții. Arhaicele caruselе aflate acum aici vor fi înlocuite de instalații mecanice de agrement moderne, demne de un veritabil Luna-park al anului 70.

Vine la rînd — tot în cincinal — deschiderea cîtorva noi patinoare, a unui planetarium, a unor noi ștranduri...

Ne vom bucura și de alte surprize: cîteva din vestitele hanuri al căror parfum stăruie de secole, vor fi restaurate și reamenajate. Printre ele, e și renumitul Han al lui Manuc. Cu frigărui, cu vinul ca lacrima, cu lăutarul care-ți merge la suflet...

F. URSEANU

1967

MESAJE ROMÂNEȘTI

CĂLĂTORI ROMANI PESTE HOTARE– „AMBASADORI" AI ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII, AI ARTEI ȘI CULTURII ȚĂRII NOASTRE

Cronica prezențelor românești în lume începe în 1967, prin a consemna o... excepție: țara noastră a fost cea dintîi din lume căreia, în Muzeul Culturilor din Mexico City, i s-a atribuit o sală exclusivă. În primele zile ale anului 1967, numeroși oameni, trăind la 11 000 km depărtare de noi, au venit să admire ceramica de Hurez și țesăturile oltenești, crestăturile în lemn din Maramureș și fotografiile sau filmele cu chipuri și imagini prinse între Carpați și Dunăre, care îmbogățesc de acum înainte Muzeul Culturilor. De ce au considerat organizatorii că României i se cuvine o sală specială? Omagiu? Interes? Admirație? Mai degrabă toate laolaltă, dovadă incontestabilă a faptului că o prezentare a culturii mondiale nu mai poate fi considerată azi completă dacă nu include acea fațetă strălucitoare și originală, străveche și contemporană, adîncă și vie care este cultura poporului român. Orașul care va fremăta în anul ce vine de uralele Olimpiadei, a asigurat de pe acum culorilor românești reverberații largi: în roșu oamenii vor recunoaște culoarea firelor de pe iile vîlcene; galbenul va sugera tuturor aurul holdelor din Bărăgan; albastrul va stîrni la toți asocierea cu frescele Voronețului...

De altfel, evocarea culorilor

1 Specialiștii români sînt tot mai solicitați în diferite țări pentru a acorda asistență tehnică. Între aceștia se numără și Ion Luchian, care a contribuit la descoperirea unor zăcăminte de gaze naturale în Afganistan și pe care colaboratorii săi localnici l-au supranumit în semn de recunoștință pentru țara sa, «domnul România».

2 Printre participantele la Concursul internațional de la Tokio pentru cea mai bună interpretă a rolului «Cio Cio San» s-a aflat și solista Lucia Stănescu, de la Opera din Cluj (în picioare, prima din stînga).

3 Marinari români în vizită la marinari englezi: membri ai echipajului navei-școală «Mircea» pe bordul vasului-amiral Nelson în portul Plymouth.

4 Dezvoltarea industrială a României se oglindește și în participarea tot mai largă la expozițiile internaționale specializate, cum a fost de pildă aceea de mașini și utilaje, deschisă la Londra în primăvara anului 1967.

românești ne-a dus, în 1967, cu gîndul la clipa solemnă din urmă cu un secol, cînd, în 1867, drapelul românesc a fost înălțat pentru prima oară, alături de drapelele altor țări, la o manifestare cu un viu ecou: Expoziția internațională de la Paris. Atunci — scria Al. Odobescu — «românii fură primiți în cercul popoarelor expozante pe picior de perfectă egalitate, avînd dreptul să expună într-un loc rezervat numai lor»...

Loc pe atunci modest ca dimensiuni, deoarece se întindea doar pe 560 metri pătrați în pavilionul mare așezat în Cîmpul lui Marte... Oare de cîte ori ar trebui să înmulțim cei 560 de metri pătrați pentru a stabili suprafața pe care o ocupă exponatele românești prezentate în anul ce s-a scurs la tîrguri și expoziții internaționale? E de ajuns să arătăm că drapelul țării noastre a fluturat în cele patru sezoane ale anului 1967 peste pavilioane din 50 de mari orașe, răspîndite în toate colțurile pămîntului. La Londra și Leipzig, la Verona și Tokio, la Paris și München, Izmir și Varșovia, la Sydney și Accra, la Karachi și Rangoon țara noastră a expus «pe picior de perfectă egalitate» tot ceea ce produce cu mîinile și cu mintea. Dacă acum o sută de ani la Paris au fost prezentate cîteva din «carele cu boi» ale lui Grigorescu, anul acesta am expus tractoare de 65 de cai putere. Dacă în 1867 vizitatorii se opreau să admire strălucirea de aur a «tezaurului de la Pietroasa», în 1967 instalația românească de foraj F. 200 (cu care se aduc la suprafață tezaurele din adîncul pămîntului) a căpătat Medalia de aur a Tîrgului internațional de la Leipzig. Dacă pe vremuri arătam lumii o casă construită de meșteri olteni, azi completăm această imagine cu panourile pe care se înalță, zvelte, siluetele de beton și sticlă ale Bucureștilor și ale Mamaiei...

Ancorarea puternică în realitățile (și în realizările) lumii contemporane nu mai înseamnă pentru țara noastră un deziderat, ci un fapt. Cînd în primăvara acestui an postul de radio Viena a desfășurat ciclul de emisiuni «Cunoașteți lumea?» — prezența României s-a impus cu necesitate. Emisiunea a cuprins, firește, muzică populară românească și informații de interes turistic, dar ea a furnizat auditorilor și date suculente despre dezvoltarea economiei românești, despre succesele obținute în opera de industrializare. Fără aceasta, imaginea locului pe care-l ocupă România în lumea contemporană ar fi apărut ciuntită.

Un aspect semnificativ: cunoștințele despre România devin tot mai numeroase, pe măsură ce aceste cunoștințe devin peste hotare tot mai *necesare*. Unul din specialiștii români care a lucrat la săparea unor puțuri petroliere în Afganistan povestește că la început muncitorii autohtoni pe care-i învăța arta forajului nici nu știau bine pe unde e așezată România. Dar după ce primul jet de țiței a țîșnit din pămînt, specialistul nostru a fost botezat ad-hoc «Mr România». După părerea muncitorilor afgani, România se află acum în două locuri, pe care ei le-au determinat extrem de precis: pe harta lumii și în inimile lor...

Lumea contemporană este mai mult decît oricînd o lume avidă de cunoștințe, de perfecționare. Oamenii vor să învețe unul de la altul pentru a putea merge împreună înainte. Pe această linie se înscriu vizitele pe care numeroase delegații române le-au efectuat și în 1967 peste hotare. Calendarul acestor vizite a fost încărcat și cititorul a avut desigur prilejul să ia cunoștință nu o dată despre ele, răsfoind dimineața ziarul. Încerci un simțămînt tonic să afli că personalități din cele mai diverse se interesează de experiența, de realizările românești. Savanții noștri vorbesc la Sorbona despre ultimele lor descoperiri în domeniul matematicii. Pentru contribuții la dezvoltarea relațiilor culturale cu popoarele din sudul și estul Europei, acad. Al. Philippide și prof. Mihai Popp au primit anul acesta din partea universității vieneze premiul «Gottfried von Herder», pus la dispoziție de fundațiile «Schiller» din Hamburg și «Goethe» din Basel (același premiu a fost acordat în 1966 lui Tudor Arghezi). În Iran specialiști români cu experiență muncesc să dea vechiului pămînt persan bucuria unei noi bogății: cele dintîi recolte de floarea-soarelui culese aici. În Italia, municipalitatea din Ponte Longo a acordat sculptorului român Eugen Ciucă premiul concursului pentru cel mai frumos monument închinat memoriei lui Dante. În Madagascar, profesorul V. Harnaj, din România — președintele Apimondiei — a condus ședințele primului simpozion de economie apicolă din Africa. După un spectacol dat de Teatrul Tineretului din Piatra Neamț la Nürnberg, «Abend Zeitung» a scris: «Românii sînt actori complecși, de la care avem ce învăța și noi»...

Românii călătoresc astăzi pe glob ca «ambasadori» ai științei și tehnicii, ai artei și culturii țării lor. Fiecare din ei contribuie la răspîndirea în lume a realizărilor, ideilor, cunoștințelor, visurilor, planurilor cu care îmbogățim acest pămînt.

Radu ȚIULESCU

MISIUNILE DIPLOMATICE ALE ȚĂRII NOASTRE ÎN STRĂINĂTATE ȘI MISIUNILE STRĂINE ÎN ȚARA NOASTRĂ

Țara	Adresa misiunii Republicii Socialiste România în străinătate	Adresa misiunii străine al cărei șef este acreditat în țara noastră
Afganistan (L)	Reședința la **New Delhi**	**Moscova** — Str. Vorovski 42
Republica Populară Albania (A)	**Tirana** Rruga Themistokli Germenji nr. 1	Calea Dorobanților nr. 18
Republica Algeriană Democratică și Populară (A)	**Alger,** Marechal de Lattre de Tassigny, Hidra 24	**Belgrad,** Bulevar Crvene Armiji 22
Republica Arabă Unită (A)	**Cairo** Str. El-Kamel 6 Mohamed (Zamalek)	Bd. Dacia nr. 21
Republica Argentina (A)	**Buenos Aires** Calle Arroyo 970	Str. Drubeta nr. 11
Austria (A)	**Viena IV** Prinz Eugenstrasse 60	Str. Dumbrava Roșie nr. 7
Belgia (A)	**Bruxelles 18** Str. Gabrielle 105	Bd. Dacia nr. 32
Uniunea Birmană (A)	**Rangoon** Mission Road 71	**Moscova** — Str. Herțen 41
Marea Britanie (A)	**Londra W. 8** la Place Green 4 Kensington	Str. Jules Michelet nr. 24
Republica Populară Bulgaria (A)	**Sofia** Dimităr Polianov 10	Aleea Modrogan nr. 5
Cambodgia (A)	Reședința la **Djakarta**	**Praga 6,** Bubenec, Sverdlova 23
Canada (A)		
Republica Socialistă Cehoslovacă (A)	**Praga 1** Mala Strana, Nerudova 5	Str. Ion Ghica nr. 11
Ceylon (A)	Reședința la **New Delhi**	**Moscova III,** Str. Șepkina 24
Republica Chile (A)	**Santiago,** Luis Thayer, Ojeda 1825	Str. Dimitrie Orbescu nr. 7
Republica Populară Chineză (A)	**Pekin** Tung Chio-Ming Hsiang nr. 6	Str. Polonă nr. 8
Republica Cipru (A)	**Nicosia** Str. Catsonis 8	
Republica Coasta de Fildeș (A)		
Republica Congo (A)		
Republica Democratică Congo (A)	**Kinshasa,** Hotel Memling	
Republica Populară Democrată Coreeană (A)	**Phenian,** Diunsendon	Str. Dionisie Lupu nr. 63
Republica Cuba (A)	**Havana** Calle 21, nr. 307 Vedado	Intrarea Armasului nr. 14
Republica Dahomey (A)		
Danemarca (A)	**Copenhaga** Strandagervej 27 Hellerup	Aleea Modrogan nr. 20
Elveția (A)	**Berna** Kirchenfeldstrasse 78	Str. Pictor Moș nr. 12
Etiopia (A)	Reședința la **Cairo**	**Belgrad,** Knez Mihajlova 6/IV
Finlanda (A)	**Helsinki** Stenbackinkatu 24	Bd. Dacia nr. 16
Franța (A)	**Paris VII-e** 5-7, Rue de l'Exposition	Str. Biserica Amzei nr. 13-15
Republica Democrată Germană (A)	**Berlin** — Pankow Parkstrasse 23	Str. Dumbrava Roșie nr. 6-8
Republica Federală a Germaniei (A)	**Köln,** Bayenthal, Herman Kohnsstrasse 10-12	Str. Spătarului nr. 45
Republica Ghana (A)	**Accra** House nr. C 113/3 Farrar Avenue	**Belgrad,** Ognjena Price 50

Țara	Adresa misiunii Republicii Socialiste România în străinătate	Adresa misiunii străine al cărei șef este acreditat în țara noastră
Grecia (A)	**Atena** Str. Alopekis 3	Bd. Republicii nr. 85
Republica Guineea (A)	**Conakry** Avenue Carrefour Boulevard Présidence Près Trésorerie Nationale	**Moscova**, str. Tolstoieva nr. 13
India (A)	**New Delhi** Golf Links, 48	Aleea Alexandru nr. 41
Republica Indonezia (A)	**Djakarta** Djalan Teuku Umar 45	Str. Biserica Popa Chițu nr. 18
Regatul Hașemit al Iordaniei (A)		
Republica Irakiană (A)	**Bagdad** Masbach 52/5/35	Reședința la **Moscova**
Iran (A)	**Teheran** Str. Fakhr Abad 12	Str. Praga nr. 8
Islanda (A)	Reședința la **Londra**	**Moscova**, Khlebny pereulok 28
Italia (A)	**Roma** Via Nicolo Tartaglia 36 (Parioli)	Str. I.C. Frimu nr. 7
Israel (L)	**Tel-Aviv** Liebermann, 4	Str. Dr. Burghelea nr. 5
Republica Socialistă Federativă Iugoslavia (A)	**Belgrad,** Kneza Milosa 70	Calea Dorobanților nr. 34
Japonia (A)	**Tokio** 32-1, 5-Chome, Yoyogi Shibuya-Ku	Bd. Ana Ipătescu nr. 8
Kuweit (A)	Reședința la **Ankara**	**Paris** 16-ème, 25, Avenue Paul Doumer
Laos (A)	Reședința la **Hanoi**	**Moscova,** Str. Kacealova nr. 18
Liban (A)	**Beirut** str. Badaro Fart-Foret Kfouri	**Atena,** str. L. Kifissias nr. 26
Luxemburg (A)	Reședința la **Bruxelles**	
Republica Mali (A)	Reședința la **Alger**	**Belgrad**, Vojislava Vučkovića 25
Maroc (A)	**Rabat** str. Douezzane 10	**Belgrad,** Kneza Milosa 97
Republica Islamică Mauritania (A)		
Republica Populară Mongolă (A)	**Ulan Bator** str. Mira	Str. Făgăraș nr. 6
Republica Federală Nigeria (A)		
Norvegia (A)	Reședința la **Stockholm**	**Praga 1**, Zitna 2
Olanda (A)	**Haga** Klatteweg 20	Aleea Zoe nr. 18
Republica Islamică Pakistan (A)	**Islamabad** Sect G-6/3 Plot 131	Str. Pictor Mirea nr. 18
Republica Populară Polonă (A)	**Varșovia** Szopena 10	Aleea Alexandru nr. 23
Republica Ruanda (A)		
Senegal (A)		
Sierra Leone (A)		
Republica Arabă Siriană (A)	**Damasc** Str. Ibrahim Hanano 32 AV Al Jalaia	**Sofia,** Str. Oborisce nr. 47, B.P. 575
Republica Somalia (A)		
Statele Unite ale Americii (A)	**Washington** 1601-23rd Street N.W. 20 008, D.C.	Str. Dionisie Lupu nr. 7-9
Republica Singapore (A)		
Statele Unite ale Braziliei (L)	**Rio de Janeiro** Str. Cosme Veljo nr. 526 Laranjeiras	Str. Praga nr. 11
Republica Sudan (A)	Reședința la **Cairo**	**Moscova**, Str. Vorovski nr. 9
Suedia (A)	**Stockholm** 2. Fylgiavägen Lidingo 1	Șos. Kiseleff nr. 43
Republica Unită Tanzania (A)		
Republica Tunisiană (A)	Reședința la **Alger**	**Belgrad**, Vase Pelagića 19
Turcia (A)	**Ankara** Yesilyurt Sokagi nr. 4 Cankaya	Calea Dorobanților nr. 72
Republica Populară Ungară (A)	**Budapesta XIV** Thököly 72	Str. Alexandru Sahia nr. 65
Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste (A)	**Moscova** Mosfilmovskaia 40	Șos. Kiseleff nr. 6
Uruguay (A)	**Montevideo** Avenida Lord Ponsomby 2550	Str. Brîncuței nr. 8
Republica Venezuela (A)		
Republica Democrată Vietnam (A)	**Hanoi** Str. Le Hong-Phong 5	Str. Grigore Alexandrescu nr. 86
Republica Arabă Yemen (L)	Reședința la **Cairo**	

— Stagiunea, ca orice stagiune artistică, a început în toamnă, dar «greul» ei se va desfăşura în anul ce acum începe. Îngăduiţi-ne aşadar, tovarăşe director Marin Constantin, să vă adresăm cea mai tradiţională dintre întrebările gazetăreşti de pe lume: cu ce gînduri intraţi în 1968?

— Actuala stagiune se desfăşoară sub semnul unei ofensive care s-a declanşat cu mult înainte de deschiderea propriu-zisă. Cînd spun aceasta am în vedere încercările noastre de a ştiinţifiza — dacă se poate spune astfel — activitatea acestei instituţii, de a cunoaşte temeinic şi a folosi raţional toate posibilităţile ei artistice şi materiale, de a asigura condiţiile de dezvoltare a talentelor. Năzuinţa aceasta cere efort, devotament, sinceritate.

— Ce titluri noi vor figura pe afişul Operei Române?

— Prin natura sa, un teatru de operă nu poate să ofere — într-o stagiune — mai mult de 6—7 spectacole mari. În atenţia noastră a stat realizarea unui echilibru al repertoriului, atît în ceea ce priveşte raportul spectacol de amploare — spectacol de mai mică întindere, cît şi pe linia îmbinării clasicului cu modernul.

Pe scena noastră vor putea fi văzute, în acest an, operele Don Juan, Apus de soare, opereta Liliacul. Se înţelege că nu ne este indiferentă nici soarta fostelor premiere, a spectacolelor din stagiunile trecute. Pe unele le-am supus unei adevărate cure de întinerire: «Falstaff», bunăoară va fi prezentat într-o viziune cu totul nouă. Pe iubitorii baletului îi vom invita la cîteva seri speciale: «Gershwin», «Stravinski — Bartok».

ÎN 1968 PE SCENA OPEREI BUCUREŞTENE

De vorbă cu artistul emerit MARIN CONSTANTIN, directorul Operei Române

Tînărul nostru studio experimental, pe care am dori să-l integrăm cu totul personalităţii acestui teatru, va oferi artiştilor posibilităţi serioase de lărgire a gamei interpretative, va familiariza publicul cu noutăţile ce apar în operă, iar pentru cei mai tineri cîntăreţi şi balerini va fi o primă treaptă spre consacrare.

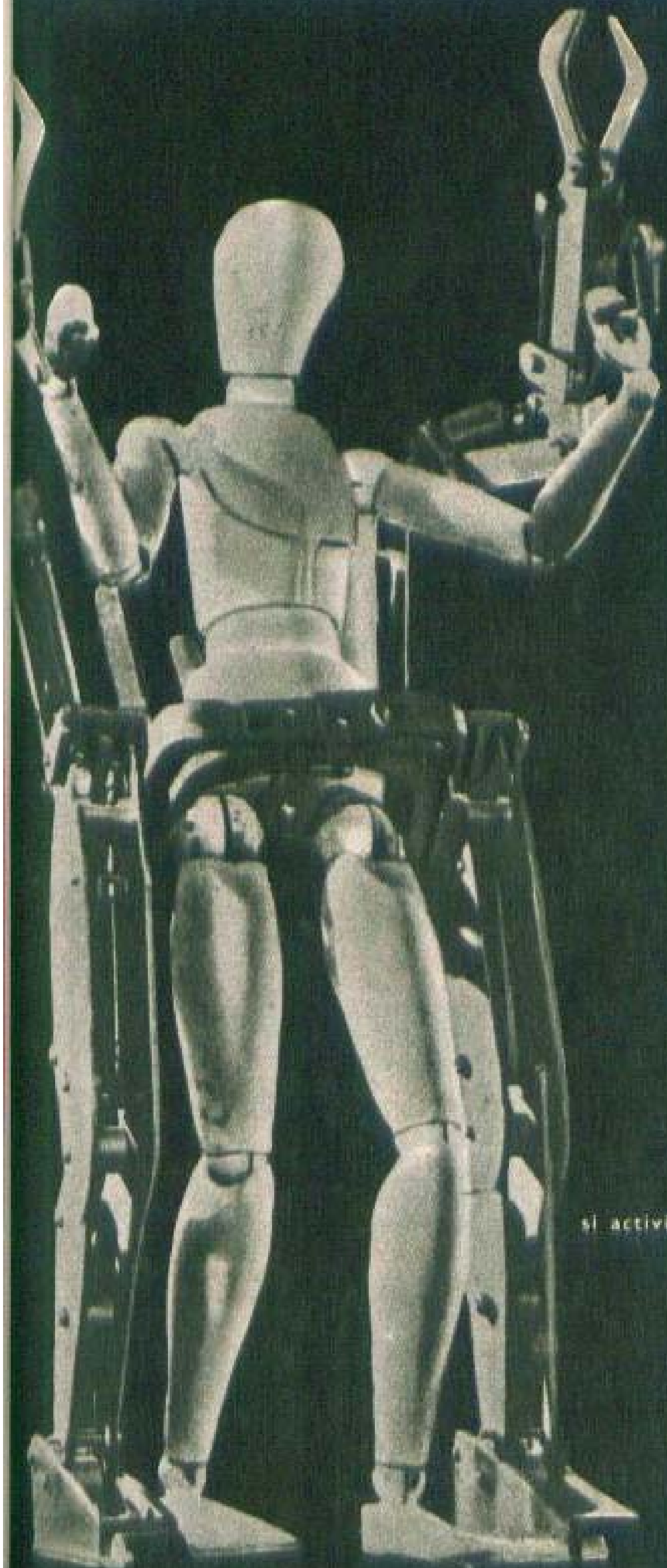
În cadrul acestui studio vom prezenta spectacolele muzical-coregrafice «Splendorile Renaşterii», «Studio 68» (balet modern), «Albert Hering» de B. Britten şi un triptic format din «Vocea umană» de Francis Poulenc, «Coloana infinită» de Tiberiu Olah, şi «Arcade» de Aurel Stroe.

— Se pare că între creaţia simfonică şi cea de operă, compozitorii noştri o preferă pe prima. Pentru stagiunea aceasta, colaboraţi cu cineva în vederea prezentării unor piese româneşti destinate scenei dv.?

— Pascal Bentoiu, un iubitor al teatrului muzical, lucrează la o operă; intenţionăm să colaborăm cu Anatol Vieru pentru o adaptare coregrafică a binecunoscutului său «Concert pentru violoncel». Ceva mai sus i-am mai amintit pe Olah şi Aurel Stroe.

— Ce oaspeţi străini vom aplauda în 1968?

— Dacă vreţi să notaţi: dirijorii Karl Kritz (S.U.A.), Jean Périsson (Franţa) şi Andras Korody (R.P. Ungară), sopranele Colette Herzog şi Bela Rudenko, mezzosoprana cehoslovacă Ivana Mixova, tenorul australian Ken Neate, baritonii Aldo Protti şi E. Serkebaev, başii (sînt mulţi) Ivan Petrov, Dimitr Petkov, Joseph Rouleau (Canada), Hejo Müller (R.D. Germană) şi alţii.

Fraged vlăstar al stiințelor moderne — actul ei de naștere a fost semnat de abia în urmă cu circa două decenii — cibernetica și-a pus de pe acum amprenta puternică asupra vieții moderne. Caracterizată de întemeietorii ei drept știință a comenzii și comunicațiilor dintre mașini, organisme vii și societatea omenească, cibernetica are drept principiu conducător analogia existentă între actualele aparate complicate de comunicație și comandă și activitatea creierului. În cele ce urmează, vom da cîteva exemple despre felul în care această tînără știință revoluționează — și sîntem de abia la început! — arsenalul mijloacelor de dominare a naturii de către om.

MINUNILE CIBERNETICII

ROBOTUL VIU

Să ne imaginăm o structură metalică imitînd corpul uman în interiorul căreia se introduce un om. Articulații ingenioase reproduc în mod fidel — amplificîndu-le considerabil — mișcările pe care operatorul le execută. Altfel spus, fiecăruia din mușchii omului îi corespunde un mușchi artificial, a cărui forță este însă de aproximativ 40 de ori mai mare!

Depășind faza de proiect, o asemenea mașină cibernetică a devenit astăzi realitate. Prelungind raza de acțiune și posibilitățile omului, mașina este alcătuită dintr-un ansamblu de mușchi mecanici mișcați printr-un sistem perfecționat de pîrghii, legături de control și servomotoare. În cazul prototipului, sursa de energie — separată de exoschelet — este legată de el printr-o rețea de conducte speciale. Însă modelele prevăzute a fi înfăptuite în viitorul apropiat se vor bucura de autonomie energetică.

Au fost necesari 15 ani de studii pentru ca amintitul prototip să poată fi pus la punct. Fiecare din gesturile pe care le face un om pentru a merge, a alerga, a se cățăra sau a ridica o greutate a trebuit să fie «descompus» de către ciberneticieni pentru ca mașina să-l poată reproduce cu exactitate. Mai mult decît atît, «carapacea» a fost dotată cu dispozitive electronice care să ofere operatorului senzația fizică de a manevra obiecte sau de a învinge rezistențe. Ea a devenit în acest chip o adevărată prelungire a omului, căci în fiecare moment în care execută o operație, omul și mașina alcătuiesc un singur tot, cel dintîi avînd posibilitatea de a controla fiecare fază a desfășurării operațiilor. Chiar și consistența obiectelor cu care sînt în contact mîinile robotului este percepută de către operator!

Această mașină anunță debutul creării unui tip de mecanisme cibernetice care vor multiplica forța fizică a omului fără a o denatura și fără ca el să piardă vreodată controlul muncii pe care o execută. În linii mari gigantul-om va fi utilizat în toate activitățile care fac apel — simultan — la forță deosebită îngemănată cu o mare finețe.

AS VREA SĂ CUMPĂR...

Specialiștii Institutului pentru studiul cererii populației de mărfuri de larg consum și conjunctura comerțului de la Moscova lucrează actualmente la realizarea unui model economico-matematic al cererii. Grație acestuia, vor putea fi alcătuite planuri mai precise referitoare la cererea de mărfuri a populației, planuri în cadrul cărora urmează să se ia în considerare particularitățile climaterice, naționale și de altă natură ale variatelor regiuni din Uniunea Sovietică.

În activitatea de elaborare a modelului, specialiștii țin seama de intervenția a 6—7 factori decisivi, de ordin economic și social, care-și

DIN CULISELE SERVICIILOR SECRETE ÎN CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Operația „Carne pentru plăcintă"

UN OM CARE... N-A EXISTAT NICIODATĂ INDUCE ÎN EROARE ABWEHR-UL

Un om care nu a existat niciodată *nu* s-a numit William Martin, *nu* a fost căpitan în trupele de pușcași marini englezi, *nu* s-a născut la Cardiff la 24 martie 1907 și *nu* a murit în noaptea de 24 aprilie 1943, înecat în largul coastelor Spaniei, în dreptul orașului Huelva, în urma unui accident de avion... O aventură cu totul neobișnuită petrecută în cursul celui de al doilea război mondial l-a făcut însă eroul operației «*Carne pentru plăcintă*» pusă la cale de serviciul secret al marinei britanice.

După luptele din nordul Africii, aliații hotărîseră să debarce în Sicilia pentru a trece apoi în Italia. Această operație constituia o urmare atît de firească a campaniei din Africa, încît era absolut sigur că hitleriștii își vor concentra toate forțele pentru a o zădărnici.

În cursul pregătirilor în vederea debarcării trupelor anglo-americane, statul-major aliat a început să caute cu disperare mijlocul de a îndepărta rezervele strategice germane de pe acest teatru de operațiuni. S-a hotărît atunci ca hitleriștii să fie «informați» asupra unui așa-zis proiect de debarcare în Grecia. Dar cum putea fi... servită o asemenea «informație»? Misiunea a fost încredințată unei echipe de agenți ai serviciului secret al marinei, condusă de locotenentul Ewen Montague. După război, Montague a dezvăluit detalii ale operației «*Carne pentru plăcintă*», care a demonstrat o dată mai mult că cei mai mari mincinoși cred cel mai ușor în minciuni. Să-i dăm acum cuvîntul lui Ewen Montague, care ne povestește, pe scurt, cum s-a pus la cale operația «*Carne pentru plăcintă*».

...Cum să-i împiedicăm pe nemți să se întărească în Sicilia? În timp ce ne spărgeam capul pentru a găsi o soluție, ideea a țîșnit:

— De ce n-am lua un cadavru pe care să-l deghizăm în ofițer, căruia să-i încredințăm documente foarte importante dovedind că nu vom ataca în Sicilia, ci în altă parte, și aceste documente să ajungă în mîna nemților?

Să procuri un cadavru! Mult mai ușor de zis decît de făcut. În orice caz, înainte de a începe investigațiile, trebuia să știm cu precizie... ce fel de cadavru ne trebuie. Eram obligați să privim lucrurile așa cum ar fi făcut-o cei însărcinați cu viitoarea autopsie.

După eforturi de loc ușoare, cadavrul convenabil a fost găsit. Mă voi mărgini să spun că era al unui tînăr de peste treizeci de ani, a cărui identitate ne-am angajat să n-o dezvăluim niciodată. Cu tot respectul cuvenit, l-am depus într-un frigider special unde avea să stea pînă în momentul cînd urma să fie utilizat.

SIR ARCHIBALD SCRIE O SCRISOARE

Planul operației «*Carne pentru plăcintă*» prevedea ca o geantă cu documente să eșueze pe coastele Spaniei, cît mai aproape cu putință de localitatea Huelva. Am ales acest oraș pentru că știam că *Abwehr*-ul dispune acolo de un agent foarte activ. Lucrurile trebuiau să se petreacă astfel încît să lase să se creadă că geanta cu documente a fost aruncată pe țărm în urma unui accident de avion deasupra oceanului, în timp ce era purtată de un ofițer englez aflat în drum spre cartierul general al forțelor aliate din Africa de Nord.

Potrivit planului, un cadavru purtînd uniforma pușcașilor marini și o centură de salvare pentru aviatori urma să fie transportat cu un submarin, împreună cu geanta purtătoare de documente și cu o barcă pneumatică. Corpul trebuia transportat la destinație într-un cilindru metalic ermetic închis, purtînd eticheta «*Instrumente optice*».

pun amprenta asupra cererii, modificînd-o. În rîndul acestora se numără creșterea veniturilor populației, modificările intervenite în ce privește nivelul prețurilor, transformările demografice etc.

În republicile unionale au și fost organizate filiale ale institutului, iar în cadrul marilor magazine au luat ființă servicii speciale pentru studierea cererii.

Modelul economico-matematic al cererii se realizează în colaborare cu Centrul principal de calcul al Comitetului de Stat al Planificării din U.R.S.S.

TAINA MENHIRURILOR DE LA STONEHENGE

Menhirurile sînt niște monumente preistorice alcătuite din pietre monolitice putînd atinge înălțimea de 20 metri. Aflate în număr mare în Bretagne (nordul Franței), ele sînt grupate adesea în cercuri sau rînduri, a căror semnificație este încă enigmatică.

Astfel de monumente misterioase au fost întîlnite și la 15 km de Salisbury, la Stonehenge, în sudul Angliei. Înalte de patru metri și înconjurate de 56 găuri, menhirurile britanice au fost considerate de către specialiști drept rămășițe ale unui templu din epoca de bronz. Nu toți oamenii de știință s-au declarat de acord cu această explicație, astfel încît, pînă de curînd, problema rămăsese deschisă.

Iată însă că și pe acest tărîm — al arheologiei — calculatorul electronic și-a spus cuvîntul. Incertitudinile de zeci de ani au luat sfîrșit, se pare, numai într-un singur minut. Într-adevăr, prof. G.S. Hawkins a stabilit în numai 60 de secunde — cu ajutorul unui creier electronic IBM — că aceste vestigii, considerate «grosolane», marcau cu o precizie extraordinară pozițiile soarelui și ale lunii pe bolta cerească. Nu ar exista, după părerea sa, decît o șansă la un milion ca această corelare astronomică să se datorească hazardului.

Stonehenge ar fi fost, deci, un fel de observator astronomic din epoca de bronz, de unde preoții anunțau schimbările anotimpurilor și eclipsele de soare sau lună.

APEX COMANDĂ

Un rol însemnat au început să-i capete calculatoarele electronice în ce privește conducerea optimă a complicatelor procese de producție industrială. Programate în mod adecvat, «creierele» artificiale făurite de către om intervin direct în fluxul productiv ușurînd considerabil nu numai intervenția acestuia, dar efectuînd operații pe care nici cel mai calificat muncitor sau inginer nu le-ar putea înfăptui.

Începînd cu anul 1967, un calculator electronic dotat cu un program APEX controlează activitatea unei mari uzine chimice londoneze producătoare de zinc și de plumb. Programul, «instalat» în interiorul unui ordinator «Elliot-Arch 2 000», comandă cinci sute de instrumente de măsură și 120 bucle de retroacțiune. Pentru a ne da seama mai bine de greutatea specifică a calculatorului electronic în producția modernă, să menționăm că amintita instalație reprezintă — ca valoare de investiție — a 15-a parte din costul întregii uzine!

Calculatorul va putea urmări procesele de producție în totalitatea lor, le va dirija, controla, comunicînd cu inginerii în însuși limbajul folosit de către aceștia și ținîndu-i la curent cu orice anomalie sau situație neobișnuită. Și încă un «amănunt» care anticipează viitorul: programul își poate modela conținutul în funcție de noile situații intervenite. Cu alte cuvinte, el este capabil de autoadaptare.

Se studiază actualmente, pentru același tip de calculator, proiecte încă și mai îndrăznețe. Se are în vedere, de pildă, posibilitatea de a reproduce în programul său întregul spațiu aerian britanic.

DE LA BALANȚA ENERGETICĂ LA... FIRELE DE BUMBAC

Poate mai puțin spectaculoasă decît în alte domenii de activitate — unde, de altfel, numeroase realizări sînt unicate — aplicarea metodelor cibernetice în rezolvarea unor probleme majore ale economiei preocupă specialiștii din țara noastră. Să amintim în acest sens lucrarea elaborată de un colectiv de specialiști din cadrul Comitetului de Stat al Planificării, în colaborare cu Institutul de energetică al Academiei. Cu ajutorul calculatorului electronic de la Combinatul siderurgic din Hunedoara, ei au modelat matematic și optimizat balanța energetică primară, evidențiind posibilitatea realizării unor economii anuale în valoare de peste 200 milioane lei.

Pentru a sugera extrema varietate a utilizării metodelor cibernetice în economie, să dăm și un exemplu din industria ușoară: ne referim la cercetările întreprinse în legătură cu optimizarea unor sortimente produse în cadrul întreprinderii F.R.B. din București. Propunîndu-și stabilirea sortimentului optim de fire ce trebuie produs pentru obținerea unui beneficiu maxim pe baza realizărilor obținute în anul 1966, lucrarea oferă posibilități deosebite pentru specializarea pe viitor a întreprinderii și obținerea unui beneficiu anual cu peste șapte milioane și jumătate mai mare decît cel obținut în prezent.

Planul operației, în liniile lui generale, ne era destul de clar. Rămînea de stabilit ce documente trebuia să conțină geanta care urma să ajungă la «adresant». Personal eram convins că, pentru a-i induce în eroare pe nemți, documentul trebuia să emane de sus, de foarte sus. Mai mult decît atît, el trebuia să fie scris de un Cineva către un alt Cineva, prieteni, ambii cunoscuți de inamic ca avînd acces la «secretele zeilor». De aceea, am propus ca generalul Sir Archibald Nye, șef adjunct al statului-major imperial, să scrie o scrisoare generalului Alexander, care comanda o armată în Tunisia.

Iată textul scrisorii:

MINISTERUL DE RĂZBOI

WHITEHALL, LONDRA S.W.I.
TELEFON WHITEHALL 9400
ȘEFUL STATULUI-MAJOR IMPERIAL
PERSONAL ȘI STRICT SECRET

23 APRILIE 1943

Dragul meu Alex,

Profit de plecarea unuia din ofițerii lui Mountbatten ca să-ți explic rostul telegramelor noastre în legătură cu operațiile din Mediterana și cu planurile de camuflaj respective.

Hotărîrile noastre au putut să-ți pară arbitrare, dar, te asigur, Comitetul șefilor de stat-major a examinat cu cea mai mare atenție sugestiile d-tale și cele ale lui Jumbo[1].

Potrivit unor informații recente, nemții și-au întărit apărarea în Grecia și în Creta. Șeful Statului-Major Imperial a considerat că forțele noastre sînt insuficiente pentru a trece la ofensivă. Comitetul a hotărît să întărească divizia a 5-a cu o brigadă, în vederea debarcării la sud de capul Araxos și să procedeze la fel cu divizia a 56-a, care trebuie să atace Kalamata. Noi concentrăm forțele și materialul necesar.

Jumbo propusese să alegem Sicilia ca fals obiectiv pentru Husky[2], dar o reținusem deja pentru operația Brimstone[3].

Comitetul șefilor de stat-major a studiat din nou, în profunzime, problema. Date fiind preparativele din Algeria, antrenamentul amfibiu pe coastele tunisiene și ciocăneala care va trebui să neutralizeze aerodromurile din Sicilia, el a hotărît să rămînă la proiectul de a utiliza Sicilia drept camuflaj pentru Brimstone.

Există, într-adevăr, șanse mari ca inamicul să creadă că vom ataca Sicilia. E un obiectiv evident și, în ochii lui, un punct nevralgic. Pe de altă parte, era greu să-i convingem pe nemți că preparativele noastre intense în Mediterana răsăriteană vizează în același timp și Sicilia. De aceea i s-a spus lui Wilson că este nevoie de un plan de camuflaj mai apropiat, de exemplu Dodecanezul. Relațiile noastre cu Turcia fiind vizibil ameliorate, italienii trebuie să încerce anumite temeri în privința acestor insule.

Cred că vei fi de aceeași părere. Știu că vei avea mult de furcă și sînt puține șanse să poți discuta despre operațiile viitoare cu Eisenhower, dar dacă, întîmplător, ții să sprijini propunerea lui Wilson, dă-ne de știre cît mai curînd cu putință, căci timpul presează.

Sînt dezolat că n-am putut să-ți dăm satisfacție în ceea ce privește postul care trebuie completat la brigada de gardă. Candidatul d-tale se afla la pat cu o gripă rebelă care amenința să-l imobilizeze pentru mai multe săptămîni. Forster nu e, desigur, un necunoscut pentru d-ta. Și-a dovedit meritele în fruntea unei brigăzi în Anglia și era, cred, cel mai potrivit.

Cred că toate poveștile alea cu medaliile militare și «Purple Hearts»[4] ți-au ajuns pînă peste cap. Sîntem toți de acord că nu trebuie să-i jignim pe prietenii noștri americani, dar problema e mai complicată. Dacă

1) Porecla dată mareșalului Sir Henry Wilson, comandantul-șef în Orientul Mijlociu.
2) Denumire codificată a debarcării în Sicilia.
3) Falsă denumire codificată pentru o presupusă debarcare în Sardinia.
4) Decorații americane.

unele din trupele noastre trebuie să primească decorații suplimentare numai pentru că se bat în aceleași regiuni cu americanii, asta ar provoca o nemulțumire serioasă în unitățile care luptă în alte regiuni, tot atît de greu, dacă nu și mai greu.

După părerea mea, trebuie să declinăm propunerea americană, explicînd că ea ar implica un soi de favoritism. Problema se află pe ordinea de zi a viitoarei ședințe a Comitetului și, desigur, ai să afli cît de curînd hotărîrea care se va lua.

Bun noroc,
Al tău,

Archie Nye

GENERALULUI HAROLD R.L.G. ALEXANDER.
G.C.B. C.S.I. DSO MC
CARTIERUL GENERAL
CORPUL 18 DE ARMATĂ

Nici nu se putea ceva mai bun. Scrisoarea lui Sir Archibald era astfel ticluită încît expertul care ar fi citit-o și-ar fi dat seama deîndată că autorul ei este la curent cu toate planurile marilor operațiuni. În plus, scrisoarea vorbea cît se poate de limpede despre o debarcare în Grecia și arăta că noi, aliații, ne dădeam peste cap ca să-i convingem pe nemți că vom debarca în Sicilia, pentru a ne ușura astfel debarcarea în Grecia. Tonul semioficial și amestecul de chestiuni oficiale și personale justifica trimiterea scrisorii nu prin curier, ci cu o «ocazie».

Rămînea acum să stabilim care va fi această «ocazie», cine, cînd și cum va duce scrisoarea. După ce ne-am gîndit și ne-am răzgîndit de mai multe ori, am hotărît ca purtătorul mesajului să fie ofițer din trupele de pușcași marini. Așa am început să creăm, treptat, identitatea «omului nostru». Trupul îl aveam, depus la frigider. Se punea acum problema să facem fotografia necesară legitimației de ofițer. Am încercat și am obținut... prima înfrîngere. Se spune adesea despre o fotografie că te arată de parcă ai fi mort. O fi așa sau nu, nu știu. Dar desfid pe oricine ar pretinde că poți fotografia un mort și să-i dai un aer... viu. Numai soarta ne-a ajutat să trecem acest prim și important obstacol, scoțîndu-mi în cale un ins care semăna izbitor cu cadavrul meu. Am reușit să-l conving să se lase fotografiat și astfel «ofițerul» nostru a putut căpăta o legitimație. Ea purta numărul 09650, și aparținea căpitanului William Martin, din trupele de pușcași marini, fiind însă un duplicat, pentru că... originalul fusese pierdut. Legitimația o dată completată, ori de cîte ori aveam prilejul o frecam pe genunchi ca să-i dau o patină firească.

Căpitanul William Martin urma, așadar, să plece în misiune, în Africa de Nord. Ce fel de misiune? Era nevoie de ceva plauzibil pentru serviciul secret german și de aceea am hotărît ca el să plece în calitate de expert în materie de debarcare pe coaste fortificate, pentru a sprijini antrenamentul unor unități speciale în acest scop. Spre credință i-am mai pregătit o scrisoare adresată de lordul Louis Mountbatten, șeful Operațiunilor Combinate, amiralului Sir Andrew Cunningham, comandant șef în Mediterana, în care scrie, între altele: *«Martin e omul care îți trebuie. E rezervat și timid la început, dar își cunoaște bine meseria.»*

Scrisoarea explica de ce căpitanul Martin pornise la drum și, mai mult decît atît, dădea și un început de caracterizare a personajului pe care îl construiam. Martin trebuia să fie nu pur și simplu un militar amorf, ci un om în adevăratul înțeles al noțiunii, un om cu calități, dar și cu defecte, cu gusturi, cu probleme, cu necazuri și bucurii. Pentru a ajunge la un rezultat satisfăcător echipa noastră vorbea tot timpul despre el, ca și cum ar fi existat în realitate, ba îl bîrfeau, ba îl lăudau, așa fel încît am început treptat să-i modelăm personalitatea și biografia.

Cu timpul am reușit să-l cunoaștem foarte bine. A spune însă că îl cunoșteam ca un tată pe fiul său ar fi o inexactitate. Noi, cei care l-am creat pe Bill Martin îl cunoșteam mult mai bine decît își cunosc

«DINASTIA» FERNAND

Primul născut al unei originale dinastii de roboți a căpătat numele de Fernand. Nașii săi, savanții de la Laboratorul de fizică aplicată al Universității americane John Hopkins, i-au hărăzit o soartă aparte: el marchează începutul unui lung șir de experimente al căror termen final îl reprezintă crearea unui robot capabil de a se adapta, prin propriile mijloace, condițiilor mediului exterior.

Prima și cea mai ciudată caracteristică a noului, «organism» automat este de a nu folosi, deocamdată, la... nimic. Subliniem cuvîntul «deocamdată», pentru că viitorul îi rezervă o soartă deosebită.

Primul obiectiv care a stat la baza conceperii sale a fost acela de a se crea un organism automat care să fie în stare de a «supraviețui» fără vreun ajutor uman.

Elementul fundamental cu care este înzestrat robotul îl constituie un sistem electronic asemănător cu cel al unui creier electronic. Dar ceea ce îl diferențiază de acesta este prezența unor organe de simț sui generis, care-i oferă informații din mediul înconjurător, dîndu-i posibilitatea de a se adapta acestuia. Minusculele «organe» situate în capul robotului îi servesc la explorarea pereților camerelor și, deci, la orientare. În momentul în care robotului i se face «foame» — senzație provocată de descărcarea unor acumulatori electrici — el se branșează automat la o priză de curent pe care o întîlnește în perete. Atunci cînd acumulatorii se încarcă, Fernand pornește din nou la plimbare de-a lungul culoarelor, bate la ușa laboratoarelor, intră înăuntru dacă este poftit. Fiind echipat cu două urechi electronice, el ocolește obstacolele și, dacă întîlnește o scară, emite un mormăit metalic, făcînd cale întoarsă. În sfîrșit, cînd sosește ora să se «odihnească», Fernand ascultă de ordinul care îi este dat de către memoria sa și întrerupe orice fel de activitate.

Ce interes științific prezintă aceste automate?

Creatorii lor sînt de părere că ele pregătesc calea spre făurirea de roboți capabili să exploreze fundul mărilor și oceanelor, măruntaiele pămîntului și — într-un viitor apropiat — suprafața altor planete. Emisari fideli ai omului, ei vor procura informații și efectua operații pe care acesta nu poate deocamdată să le întreprindă în mod nemijlocit.

„UN SECOL — ÎNTR-O LUNĂ

«Economist CIFA 102» — astfel se numește calculatorul cu care este înzestrat Centrul de calcul economic și cibernetică economică din București. Abordînd o serie de teme în cadrul unor contracte încheiate cu întreprinderile sau instituțiile beneficiare, calculatorul aduce contribuții la soluționarea unor probleme de producție.

Un mare volum de calcule a fost efectuat, de pildă, în legătură cu fundamentarea investițiilor în domeniul metalurgiei metalelor neferoase în perioada actualului cincinal, vizînd mărirea producției anuale de zinc, plumb, cupru și acid sulfuric.

O altă interesantă problemă care a preocupat pe specialiștii Centrului se referă la optimizarea desfășurării unor procese în industria petrolieră. Cercetările au intrat în prezent în faza aplicativă. În sfîrșit — pentru a nu da decît un ultim exemplu — a fost efectuată, experimental, optimizarea amestecurilor de motorine pentru încărcarea vaselor la export. Rezultatele au fost transmise beneficiarului și — numai la încărcarea a patru vase — a fost realizată o economie de aproape 115 000 lei.

Iată și un calcul sugestiv: în cursul unei singure luni, mașina electronică a efectuat 288 ore utile de «muncă» rezolvind 28 de probleme. Efectuarea acelorași lucrări cu ajutorul calculatoarelor de birou ar fi durat — după aprecierea specialiștilor — mai bine de un secol...

GOSPODINA CU TREI BRAȚE

Actualmente, gospodina automată este o anticipare a viitorului. Sub formă de unicat, ea există însă de pe acum. Este vorba despre robotul-menajer, creație a dr.-ului Meredith Thring, profesor de tehnologie a combustibililor la Universitatea din Sheffield (Anglia).

Brațele robotului sînt asemănătoare unor pense articulate ultrasensibile, în genul celor folosite pentru manevrarea materialelor radioactive în camerele etanșe ale laboratoarelor atomice. În număr de trei, ele dau posibilitatea efectuării unor manevre cu mult mai complexe decît cele ce pot fi înfăptuite cu ajutorul mîinilor omenești.

în general părinții proprii lor copii; îi știam gusturile și obiceiurile, îi puteam prevedea cele mai mici reacții.

Am ajuns astfel la concluzia că Martin era un ofițer strălucit și, ca atare, se bucura de încrederea superiorilor săi, dar puțin cam neglijent, de vreme ce putuse să-și piardă legitimația. În ce privește alte trăsături ale personalității sale și momente ale biografiei, pe măsură ce le cream, i le... îngheșuiam în buzunare, ceea ce nu e în nici un caz o figură de stil, ci o realitate, pentru că singurul mijloc de a-i convinge pe nemți erau documentele pe care omul nostru urma să le aibă asupra lui.

Căpitanul Martin era, în viziunea noastră, un om cam petrecăreț. De aceea i-am băgat în buzunar o invitație la un local de noapte. Era și cam cheltuitor. Ca dovadă, avea asupra lui o scrisoare de la banca lui, «Lloyds Bank Ltd», prin care i se făcea cunoscut, pe un ton ușor iritat, că datorează 79 de lire, 19 șilingi și 2 pence. În trecere prin capitală căpitanul Martin trăsese la Cercul militar, drept care i se eliberase o factură. Dar bravul ofițer avea și probleme sentimentale. La începutul lunii — ne aflam în aprilie 1943 — Martin cunoscuse o tînără fermecătoare, Pamela, cu care se logodise în grabă, așa cum se întîmplă de obicei în timp de război. Ea i-a dăruit o fotografie, el i-a dăruit un inel cu diamant, după care ea i-a scris două scrisori entuziaste — una în timpul *week-end*-ului, iar alta la birou în timpul unei scurte absențe a patronului. În această din urmă scrisoare, biata Pamela își exprima nemulțumirea la vestea că Bill al ei urma să plece într-o misiune.

«De ce toate aceste apropouri îngrozitoare că ai să fii trimis în altă parte? Bineînțeles, n-am să discut cu nimeni, nici măcar nu repet ce-mi spui, dar nu pleci în străinătate, nu-i așa? Pentru că nu vreau asa ceva, nu vreau, spune-le asta din partea mea!»

Pe lîngă scrisoare se afla nota de plată a inelului de logodnă, eliberată de casa de bijuterii S.J. Phillips, din Bond Street, bineînțeles neachitată, de vreme ce îndrăgostitul Bill mai era dator la propria lui bancă. Această datorie nu reflecta, însă, situația financiară reală a tînărului, al cărui tată părea să aibă o stare materială destul de bună. Așa rezulta, cel puțin, din intenția de a face un dar bănesc substanțial fiului său, cu ocazia căsătoriei, însă cu rezerve în ceea ce privește o eventuală rentă viageră pentru soția lui în cazul în care William ar înceta din viață. Un schimb de scrisori între tată, fiu și avocatul tatălui dezvăluie toate aceste frămîntări familiale. În orice caz, lipsa de entuziasm a lui Martin senior față de proiectata căsătorie a fiului său era vădită.

CĂPITANUL MARTIN PLEACĂ LA RĂZBOI...

În ziua de 17 aprilie 1943, «trimisul» nostru era pregătit. Îmbrăcat în uniformă, cu acte în regulă, se afla gata de drum. La ora 6 dimineața ne-am dus să-l luăm. Mai întîi i-am umplut buzunarele cu ceea ce, conform planului operației, urmau să conțină, ca să aibă o compoziție cît mai firească. Iată un extras din inventarul acestora: una carte de identitate, una fotografie logodnică, 2 scrisori logodnică, una invitație la Clubul Cabaretului, diverse bancnote și monede, una scrisoare tată (către avocat), una scrisoare Banca Lloyds, una notă de plată Clubul naval și militar (achitată), una factură pentru inel cu diamant (neachitată), două bilete autobuz, 2 contramărci bilete de teatru, una cutie cu chibrituri, un pachet cu țigări, una trusă chei, un vîrf de creion.

În încheierea preparativelor i-am legat geanta cu documente de cordonul impermeabilului, am învelit corpul într-o pînză, l-am ridicat și, cu tot respectul cuvenit, l-am introdus în cilindrul metalic care fusese pregătit și pe care, după ce l-am umplut cu zăpadă carbonică, l-am închis ermetic. Totul era gata. Acum căpitanul William Martin, din trupele de pușcași marini, putea să plece la război.

Am încărcat cilindrul într-o camionetă și a doua-zi îl îmbarcam la bordul submarinului «Seraph», care urma să-l transporte la destinație. Acest submarin, comandat de locotenentul Jewell, nu fusese ales la întîmplare. Echipajul lui avea experiența unor misiuni speciale. Între altele el îl transportase pe generalul Giraud după evadarea acestuia din captivitatea hitleristă și tot el îl dusese pe generalul Mark Clark

în Africa de Nord, cînd urma să poarte tratative secrete cu francezii, și-l adusese înapoi acasă.

Prețiosul nostru cilindru se afla, prin urmare, în miini bune. Cu toate acestea, greu îmi puteam stăpîni emoția.

Imediat după înapoierea noastră la Londra, scriam, în încheierea raportului pe care îl adresam șefilor mei: *«La 19 aprilie 1943, ora 18, timpul de vară, submarinul «Seraph» a părăsit Holy Loch».* Aceasta însemna sfîrșitul misiunii noastre în cadrul operației *«Carne pentru plăcintă»*. Dar cîte gînduri negre nu mi-au trecut prin cap, cîte remuscări nu am avut gîndind că totul ar putea să eșueze în chip lamentabil!

Au urmat zile de așteptare, pline de neliniște, pînă cînd, la 30 aprilie am primit mesajul așteptat, prin care eram înștiințați că operația *«Carne pentru plăcintă»* era încheiată. Curînd am primit și un raport expediat de locotenentul Jewell, de la Gibraltar, din care rezulta că în ziua de 30 aprilie, la orele 4,30, căpitanul Martin, scos din cilindrul metalic în care călătorise, fusese lansat la apă, la aproximativ un kilometru și jumătate depărtare de țărm, după ce i se umflase centura de salvare pneumatică. Totodată fusese aruncată în ocean și o barcă pneumatică și o vîslă, iar cilindrul fusese scufundat. După un brînci ușor, corpul lui Martin a căzut în apa rece a oceanului. Așa a pornit ostașul anonim pe ultimul și cel mai memorabil drum al său.

În ce ne privea, nu ne mai rămăsese decît să așteptăm pentru a afla cum își îndeplinea căpitanul Martin «misiunea».

O MOMEALĂ ADEMENITOARE

La 3 mai, atașatul nostru naval de la Madrid ne înștiințează că în ziua de 30 aprilie fusese pescuit în dreptul orașului Huelva corpul neînsuflețit al unui ofițer englez, căpitanul Martin din trupele de pușcași marini. Cadavrul fusese predat viceconsulului britanic, iar a doua zi fusese înhumat, cu toate onorurile militare, la cimitirul din Huelva.

După o oarecare așteptare, după tergiversări pe care le-au justificat minuțios, autoritățile Spaniei neutre ne-au restituit geanta cu documente. Cu o mare satisfacție am constatat că tot ce era închis, fusese deschis, tot ce era lipit, fusese dezlipit și așa mai departe. Acum știam, fără nici o îndoială, că *Abwehr*-ul se afla în posesia a tot ce-i «expediasem». Era o momeală destul de ademenitoare. Berlinul avea acum cuvîntul, iar nouă nu ne rămînea decît, din nou, să așteptăm.

Într-o bună zi, a sunat telefonul. Cînd am ridicat receptorul, la celălalt capăt al firului se afla subdirectorul serviciului de informații al marinei. Rîdea atît de tare încît mi-a fost cu neputință, la început, să-mi dau seama cine era la aparat. Pînă în cele din urmă am înțeles că mă chema la el. M-am dus deci, în biroul lui. Rîzînd în continuare în hohote, mi-a împins peste masă cîteva hîrtii. Le-am privit: erau documente ale operației *«Carne pentru plăcintă»* care reveniseră acolo de unde porniseră, ce-i drept, în traducere germană. Ele fuseseră găsite în arhivele navale germane capturate la Tambach.

Am început atunci să căutăm și celelalte piese ale dosarului. Primul document pe care l-am găsit a fost un raport de spionaj la care era anexat un exemplar al traducerii în limba germană a «scrisorii» lui Sir Archibald Nye către generalul Alexander. Raportul intitulat *«Document inamic capturat, privitor la operațiunile în Mediterana»*, era datat 14 mai 1943 și purta ștampilele: *«Strict secret»*, *«Se va transmite personal»*, *«A nu se înregistra»*. O mențiune preciza că raportul fusese transmis șefului marelui stat-major al marinei germane care își pusese inițialele și făcuse alături o cruciuliță cu creionul albastru, ceea ce însemna că documentul trebuia supus amiralului Doenitz personal. Acesta își pusese peste cruciuliță parafa lui personală și cifra 18, indicînd ziua în care citise hîrtia, la întoarcerea la cartierul său general după întrevederile pe care le avusese cu Hitler și cu Mussolini. La punctul 1 al raportului se scrie textual:

«Autenticitatea documentelor capturate este mai presus de orice suspiciune».

Cît privește picioarele «gospodinei», acestea sînt alcătuite dintr-un soclu montat pe roți. Și, lucru remarcabil, ele pot urca scările «cu un copil în brațe, dacă este necesar» — afirmă inventatorul său.

Evident, și în acest caz «capul» robotului-menajer este esențial. El este astfel conceput încît să poată identifica diverse obiecte, în orice poziție s-ar afla, și să le poate manevra conform tuturor regulilor artei gospodărești. Această operație extrem de dificilă pentru un creier electronic obișnuit este posibilă în urma dotării memoriei mașinii cu un număr foarte mare de informații privind obiectul de identificat.

Ca orice robot, și «gospodina» doctorului Thring are un nume: «Ted». Pentru început, prețul său este apreciat la nivelul valorii unui automobil obișnuit, dar inventatorul ne asigură că «cea mai mare parte a menajurilor care s-ar găsi în fața alternativei de a cumpăra un automobil sau un astfel de robot-menajer și-ar stabili preferințele asupra celui de al doilea...»

O ARTĂ ELECTRONICĂ

...Spectatorii sînt așezați în fața unui ecran luminos, într-o sală dotată cu un sistem stereofonic. Operatorul apasă pe un buton și reprezentația începe. Spațiul scenic se populează cu «evenimente» luminoase care apar, se dezvoltă, se transformă, dispar, se succed într-un balet fantomatic care reunește culori și forme reduse la o puritate abstractă. În același timp, răsună o muzică stranie, producție a rezultatului unui sistem electronic programat.

Creierul electronic dirijează re-

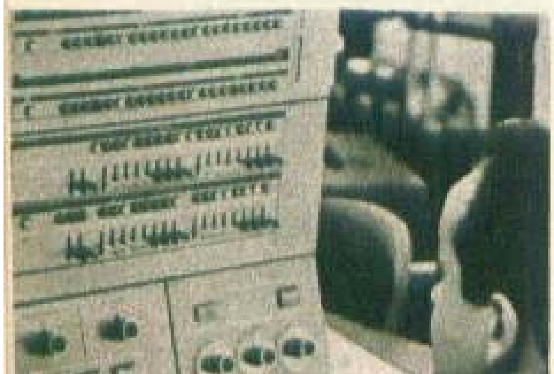
prezentația și o reînnoiește neîntrerupt. «Artist» înzestrat cu o fecunditate inepuizabilă, el modulează spațiul și timpul după reguli estetice combinate în serii aleatoare înscrise în memoria sa...

Cele relatate prefigurează, poate, o viitoare artă electronică. În adevăr, ciberneticienii au ajuns la concluzia existenței unei anumite analogii între munca artistului și tehnicile curente de tratare a informațiilor. Legile care guvernează compoziția — spun ei — ar putea fi transcrise în programul specific al calculatorului electronic și pe această bază el ar putea mînui sunete și culori, astfel încît la «ieșire» să apară opere de artă.

Și deși din acest ansamblu ar lipsi tocmai acel element afectiv care caracterizează opera umană, totuși arta electronică nu ar fi, ne asigură promotorii ei, mai puțin interesantă.

În prezent, compoziția muzicală prin calculator nu mai constituie un fapt cu totul ieșit din comun. Am putea aminti «Suita iliacă», realizată de către Lejaren Hiller și James Beauchamp la un calculator «Gamma-60». Cu ajutorul aceluiași creier electronic a fost creată și muzica pentru filmul «Abisurile». În aceeași problemă — însă în altă ordine de idei — un cercetător francez a reușit să realizeze sintetic timbrul unei trompete, cu o astfel de perfecțiune încît nici măcar muzicologii avertizați nu au izbutit să-l distingă de cel al unei trompete obișnuite. Și acestea sînt numai cîteva exemple.

Cît privește perspectivele «artei» electronice, pronosticurile sînt extrem de dificile. În orice caz, ea nu-l va putea înlocui pe om.

Poveste fără cuvinte

În ziua următoare, la 15 mai 1943, fusese întocmit un alt raport de spionaj, care conținea precizări obținute *«în cursul unei întrevederi, la 10 mai 1943, cu funcționarul în cauză (un ofițer al statului-major spaniol cu care sîntem în legătură de mai mulți ani)»*. După ce enumeră obiectele găsite asupra cadavrului lui Martin, raportul relatează, la punctul 3:

«Consulul britanic a asistat la anchetă și era perfect la curent. După cum era de așteptat, el a sugerat ca documentele să-i fie remise, dar a fost refuzat sub pretext că tot ce s-a găsit asupra cadavrului, inclusiv hîrtiile, trebuie depus în mîinile autorităților spaniole.

După ce au fost fotocopiate, documentele au fost repuse în starea lor inițială de către Statul-Major general spaniol; ele dau impresia, după cum am putut să constat personal, că nu au fost deschise. Ele vor fi înapoiate astăzi englezilor, prin canalul ministerului spaniol al Afacerilor străine.»

Avusesem deci dreptate crezînd că tot ceea ce știau spaniolii ajungea și la cunoștința nemților. Știam, și nu ne înșelasem, că «putem avea încredere» în spanioli! Oricum, cu gura lor, a spaniolilor, nemții înghițiseră momeala în întregime. După eșecurile suferite de serviciul secret german în privința operațiunilor aliate în Africa de Nord, posibilitatea de a oferi înaltului comandament un document a cărui autenticitate e *«mai presus de orice suspiciune»*, reprezenta o răscumpărare și un prilej de mare satisfacție. Era acum rîndul șefilor militari să primească *«Carnea pentru plăcintă»*. Ce aveau să facă cu ea?

«FÜHRERUL NU ESTE DE ACORD CU DUCELE»

Inițial, cum era și firesc, înaltul comandament hitlerist era convins că următoarea lovitură a aliaților, după campania din Africa de Nord, va fi îndreptată împotriva uneia din marile insule ale Mediteranei. În ordinea probabilă, Sicilia figura pe primul loc. Documentele dovedesc că acest punct de vedere strategic a persistat pînă la 9 mai 1943. De la această dată, totul s-a schimbat și aceasta datorită «vizitei» neașteptate în Spania a căpitanului William Martin, din trupele de pușcași marini.

Serviciul de spionaj german, convins de autenticitatea documentelor capturate, a convins la rîndul lui înaltul comandament. În orice caz, mistificarea a ajuns foarte sus. Potrivit jurnalului de conferințe al amiralului Doenitz cu Hitler, la 14 mai Führerul era convins și el că debarcarea aliaților nu va avea loc în Sicilia. Doenitz fusese trimis în Italia pentru a-l stimula pe Mussolini după înfrîngerile suferite în Africa de Nord, după care se prezentase la Hitler pentru a raporta rezultatul călătoriei. În acel moment, amiralul nu cunoștea documentele de la Huelva. Întrebat de Hitler ce credea Mussolini despre intențiile anglo-americanilor, amiralul a declarat că Ducele era convins că vom ataca Sicilia. Iată ce răspuns a dat Hitler, potrivit însemnărilor din jurnal:

«Führerul nu este de acord cu Ducele asupra faptului că punctul cel mai probabil al invaziei ar fi Sicilia. Mai mult, el crede că ordinele anglo-saxone descoperite confirmă presupunerea că atacul proiectat va fi îndreptat, în principal, împotriva Sardiniei și Peloponezului.»

Hitler era atît de sigur de ceea ce spunea, încît la 23 iulie, *la două săptămîni după ce debarcarea în Sicilia avusese loc*, el continua să creadă că lovitura principală va fi dată în Grecia! De aceea îl și trimise pe mareșalul Rommel să preia comanda forțelor care se concentrau acolo. Două zile mai tîrziu, «vulpea deșertului» pornea cu un avion special spre Grecia, de unde a fost apoi rechemat în graba cea mai mare pentru a prelua comanda trupelor din Italia după prăbușirea lui Mussolini.

Între timp, înaltul comandament german își lua măsurile pe care le considera necesare. În primul rînd divizia I blindată a fost transferată din Franța în Grecia, la Tripolis, localitate care îndeplinea toate condițiile, din punct de vedere strategic, pentru a fi un centru de rezistență împotriva unor eventuale debarcări la Kalamata și Araxos.

Chiar și numai efortul gigantic de a trimite o asemenea unitate de-a curmezișul întregii Europe, retrăgînd-o din zona de luptă, ar

fi fost o răsplată suficientă pentru «eforturile» căpitanului Martin, din trupele de puşcaşi marini. Dar răsplata a fost şi mai mare. În arhivele germane am găsit şi o notă prin care se cerea ministerului de externe de la Berlin să avertizeze guvernul turc că forţe importante terestre şi navale germane erau pe cale de a fi transferate în Grecia, dar că ele nu reprezentau un act de ostilitate împotriva Turciei. Această măsură pe plan diplomatic nu are nimic surprinzător dacă se ţine seama de amploarea pregătirilor militare.

Într-un raport strict secret, adresat Comandamentului Suprem al Forţelor Armate, găsit în arhivele navale, sînt enumerate «punctele expuse la operaţii de debarcare» şi, între acestea, bineînţeles, Araxos şi Kalamata. La punctul 3, raportul comunica măsurile luate sau învederate: fixarea cîmpurilor de mine, în primul rînd în largul Kalamatei, instalarea de baterii de coastă inclusiv în zonele controlate de trupele italiene, atacuri aeriene împotriva bazelor de plecare ale inamicului în momentul în care debarcarea devenea iminentă, instalarea unor baze pentru torpiloare, posturi de comandă, servicii de patrulare etc.

Curînd după începutul lunii iunie 1943, o formaţie completă de torpiloare a fost transferată din Sicilia în Marea Egee. În acelaşi timp, pe baza unui ordin al mareşalului Keitel, erau luate măsuri speciale de apărare a Sardiniei, Corsicii şi a Siciliei, considerînd că în această din urmă insulă ar putea avea loc un... atac de diversiune.

La 9 iulie 1943, în ajunul debarcării trupelor anglo-americane în Sicilia, amiralul Doenitz îşi exprima, într-un raport adresat comandamentului suprem, opinia că inamicul dispune de forţe suficiente pentru a executa operaţii de debarcare atît în Mediterana răsăriteană, cît şi în Mediterana apuseană şi pentru a exploata capul de pod pe care l-ar putea crea în Grecia, dar că o debarcare masivă în Italia, după eventuala cucerire a insulelor italiene, era improbabilă. În concluzia raportului, amiralul afirma că *«forţele ofensive occidentale par a fi gata pentru un atac imediat, în timp ce forţele orientale par a se găsi încă în stadiul de concentrare»*. În ce măsură Doenitz a avut dreptate sau a greşit s-a văzut chiar a doua zi cînd «forţele occidentale» au atacat, dar nu alte obiective, ci Sicilia însăşi, iar cele orientale aflate «*în stadiul de concentrare*» erau de fapt complet pregătite şi chiar au participat la atacul împotriva Siciliei.

Debarcarea a început în primele ore ale dimineţii de 10 iulie 1943. După primele două zile, «*Carnea pentru plăcintă*» pe care comandamentul hitlerist o înghiţise cu atîta plăcere, începea să devină cam indigestă. Într-un mesaj adresat Înaltului comandament naval, comandantul forţelor navale germane din Italia se plînge amarnic de plecarea grupului de torpiloare care fusese trimis să apere... coastele Greciei. Absenţa acestui grup a compromis apărarea Siciliei, iar plecarea altor vase, potrivit ordinelor în vigoare, ar avea — se spunea în mesaj — consecinţe extrem de grave asupra desfăşurării operaţiunilor. Mesajul de răspuns face cunoscut că, potrivit recunoaşterilor executate de aviaţia germană, aliaţii angajaseră forţe atît de importante în Sicilia, încît e puţin probabil ca operaţiunea din Grecia să înceapă înainte de sfîrşitul celei din Sicilia. Ca atare, ordinul de a trimite şapte vase ale flotilei a 11-a de torpiloare în Marea Egee era anulat. Ele puteau rămîne în Italia. Era însă prea tîrziu! Cucerirea Siciliei devenise un fapt împlinit, iar întregul front hitlerist era pe cale de a primi o lovitură puternică.

Revine istoricilor sarcina de a stabili cu precizie care au fost consecinţele militare ale operaţiei «*Carne pentru plăcintă*» şi, mai ales, cîte vieţi a salvat căpitanul William Martin, din trupele de puşcaşi marini prin «vizita» sa pe coastele Spaniei. Oricum, el şi-a făcut datoria şi şi-a meritat monumentul funerar care poate fi văzut şi astăzi în micul cimitir de la Huelva, în sudul Spaniei:

WILLIAM MARTIN
29 MARTIE 1907 – 24 APRILIE 1943
FIUL MULT IUBIT AL LUI JOHN GLYNDWYR MARTIN
ŞI AL RĂPOSATEI ANTONIA MARTIN DIN CARDIFF
(ŢARA GALILOR)
DULCE ET DECORUM
EST PRO PATRIA MORI

MEDIC-ADMINISTRATOR AUTOMAT

O nouă «personalitate» şi-a marcat debutul în medicina europeană. Pentru întîia oară pe continentul nostru, un calculator electronic îşi va asuma răspunderi administrativo-medicale într-un spital. Este vorba despre un ansamblu electronic care a şi fost instalat în spitalul din Gentofte (Danemarca).

Cum va funcţiona în linii mari «creierul» electronic? De îndată ce va fi spitalizat, bolnavul va fi supus aceluiaşi interogatoriu ca şi într-un serviciu medical obişnuit. O dată chestionarul completat, calculatorul îl va înregistra, deschizînd «dosarul» bolnavului. Pe măsura obţinerii celorlalte date medicale, acestea sînt transmise aceluiaşi calculator, care completează amintitul dosar, ţinîndu-l la zi.

Aşadar, medicul, ca şi diferitele examene de laborator, furnizează informaţii maşinii electronice de calcul. La rîndul ei aceasta, «întrebată» fiind, comunică medicului fie date din dosarul bolnavului, fie anumite concluzii pe care ea însăşi le-a extras din acesta.

În general, dosarul complet al unui bolnav poate fi obţinut la cerere, în orice moment, în numai cîteva secunde. Volumul arhivelor — dosarele sînt înregistrate în «memoria» calculatorului! — este astfel considerabil redus. Anumite rezultate parţiale sau concluzii sintetice sînt furnizate cu o viteză extraordinară medicului, care poate avea la dispoziţie oricînd informaţii complexe.

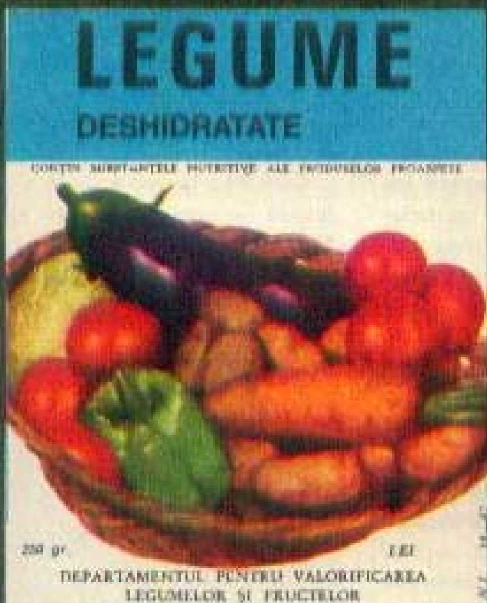
Montarea unui astfel de calculator nu este de loc uşoară. De asemenea, pregătirea personalului de deservire cere minimum doi ani. Totuşi, specialiştii spitalului danez — pe baza experienţei de pînă acum — se declară optimişti şi consideră că, după ce i se vor aduce unele îmbunătăţiri, noul tip de calculator va putea intra în utilarea curentă a marilor spitale europene.

Datorită unei maşini electronice, acest bolnav — care are membrele complet paralizate — poate face diverse mişcări. Cu ajutorul pleoapelor el comandă diferitelor programe înscrise în memoria calculatorului, care transmite unui motor mişcările dorite de infirm.

secretul
meu?
RUJUL
DE
BUZE
sanda

GOSPODINE!

Dacă folosiți
la prepararea bucatelor,
LEGUME ȘI FRUCTE DESHIDRATATE
obțineți condiții superioare
de igienă,
economie de timp, bani și spațiu
De vînzare la toate magazinele de legume și fructe

Poate că ar fi fost mai precaut să punem un semn de întrebare la acest titlu. Nu de alta, dar în lumea filmului se înfruntă păreri foarte controversate cu privire la utilitatea şi eficienţa festivalurilor. Se găsesc chiar unii care contestă rolul lor în dezvoltarea celei de a şaptea arte, deşi în cele trei decenii cîte au trecut de la primul festival cinematografic internaţional (Veneţia, 1936), an de an, opere importante, intrate azi în patrimoniul istoriei filmului, au fost lansate tocmai de la aceste «rampe», obţinînd ulterior recunoaşterea şi consacrarea meritate. Alain Resnais şi Ingmar Bergman, Andrzej Wajda şi Akira Kurosawa, Antonioni şi Ciuhrai, Ciulei şi Vîlceanov, Miloş Forman şi Gopo îşi datoresc festivalurilor notorietatea. În acest cadru s-au «descoperit» şcoli naţionale, s-au acreditat direcţii înnoitoare în limbajul cinematografic, s-au pus cărămizi solide la fundamentul autonomiei filmului ca artă.

Mai mult decît prilej de reuniuni mondene, cu participări onorifice, coctailuri şi etalări de toalete, mai mult decît prilej de publicitate zgomotoasă (cum riscă, din păcate, să se transforme unele din ele), festivalurile joacă incontestabil un rol preţios în circulaţia ideilor şi a tendinţelor care animă arta cinematografică, în cunoaşterea reciprocă directă dintre slujitorii ei, în răspîndirea şi valorificarea creaţiilor cu adevărat reprezentative. Cinefilii de pretutindeni s-au şi obişnuit, de altfel, să se orienteze în alegerea filmelor după «cartea de vizită» reprezentată de un premiu obţinut la un festival. Dar nu numai producţiile distinse prin hotărîrea juriilor şi trecute în palmaresul final (după criterii inevitabil subiective şi nu de puţine ori neconcludente) îndreptăţesc interesul special al iubitorilor filmului. Însuşi faptul că un film a fost selecţionat la o asemenea manifestare (se ştie ce «vînătoare» după filme bune organizează directorii diverselor festivaluri de pre[stigiu] care funcţionează azi în lume este un indiciu al calităţii. D[e] aceea, oricîte rezerve ar pute[a] suscita, aceste întîlniri ale film[e]lor şi ale oamenilor din cinemato[grafie] permit detaşarea din co[n]textul producţiei mondiale a ope[]relor care reflectă liniile de for[ţă] ale evoluţiei filmului în lumea co[n]temporană.

Cum stau lucrurile — în aceas[tă] lumină — cu festivalurile anul[ui] 1967? Ce constatări, fără pretenţ[ii] de bilanţ, oferă un tur de orizon

vitalitatea, capacitatea de a lupta cu demnitate, cu inteligenţă, talent şi inspiraţie, cu resurse de gîndire şi de expresie departe de a fi epuizate, împotriva dificultăţilor, rivalilor şi concurenţilor care o împresoară.

Micul ecran ameninţă existenţa marelui ecran, răpindu-i publicul. Filmul comercial invadează sălile de cinema şi uzează de cele mai felurite mijloace de atracţie: filme-gigant, filme în culori, filme-divertisment. Şi totuşi, arta cinematografică a înregistrat în acest

Pulsul anematografic:

Catheri[...] menti l[...] zi», car[...]

FESTLURILE

calm şi lucid, acum cînd compe[]tiţiile s-au încheiat, pasiunile ime[]diate s-au potolit, iar satisfacţiil[e] unora ori nemulţumirile altora şi-a[u] pierdut ceva din intensitatea in[i]ţială?

Marele învingător al anului cine[]matografic 1967, consacrat de fest[i]valuri, nu este nici un om anume, nici un film anume. Cununa d[e] lauri revine, aşa cum se cuvene[a], ARTEI FILMULUI (da, cu majuscu[]le), care şi-a dovedit cu prisosinţ[ă]

an, probabil tocmai ca o reacţie în faţa numeroaselor primejdii care o hărţuiesc, o suită de realizări memorabile.

Despre „Blow-up" (Explozia), distins la Cannes cu Marele Premiu, personalităţi ca Alberto Moravia sau Mario Soldati declară că este capodopera lui Antonioni şi, în genere, o capodoperă cinematografică.

Tînărul, neliniştitul şi neliniştitorul Skolimowski, marea speranţă

vitalitatea, capacitatea de a lupta cu demnitate, cu inteligenţă, talent şi inspiraţie, cu resurse de gîndire şi de expresie departe de a fi epuizate, împotriva dificultăţilor, rivalilor şi concurenţilor care o împresoară.

Micul ecran ameninţă existenţa marelui ecran, răpindu-i publicul. Filmul comercial invadează sălile de cinema şi uzează de cele mai felurite mijloace de atracţie: filme-gigant, filme în culori, filme-divertisment. Şi totuşi, arta cinematografică a înregistrat în acest

nematografic:

LURILE

an, probabil tocmai ca o reacţie în faţa numeroaselor primejdii care o hărţuiesc, o suită de realizări memorabile.

Despre „Blow-up" (Explozia), distins la Cannes cu Marele Premiu, personalităţi ca Alberto Moravia sau Mario Soldati declară că este capodopera lui Antonioni şi, în genere, o capodoperă cinematografică.

Tînărul, neliniştitul şi neliniştitorul Skolimowski, marea speranţă a noii cinematografii poloneze, a dobîndit «Ursul de aur» la Berlin cu «Startul», care confirmă reputaţia cucerită de precedentele lui filme: «Walkover» şi «Bariera».

În sfîrşit, printre operele care s-au impus la festivalurile din 1967, pe aceeaşi direcţie a unei arte cinematografice de sine stătătoare, stăpînind şi dezvoltînd modalităţi de comunicare proprii numai ei, încorporînd cuceririle artelor-surori într-o sinteză nouă, unde nu mai pot fi descifrate separat influenţe ale literaturii, plasticii sau muzicii contemporane, se înscriu «Mouchette» a lui Robert Bresson şi «La Cina e vicina» a lui Marco Bellochio (premiu special la Veneţia), «Accidentul» realizat de Joseph Losey (premiu special la Cannes) şi «Tatăl» de Istvan Szabo, regizor aparţinînd generaţiei tinere de cineaşti (Marele Premiu la Moscova, ex-aequo cu filmul lui Serghei Gherasimov «Ziaristul»), «La Chinoise» a lui Jean-Luc Godard. Lista s-ar putea prelungi şi omisiunile nu denotă vreo intenţie de ierarhizare.

De reţinut, din exemplele citate, faptul că «motorul» efervescenţei creatoare nu e apanajul tinerilor. Mari cineaşti de mult consacraţi stau alături de regizori aflaţi la început de drum, însufleţiţi de acelaşi spirit, de aceeaşi pasiune pentru arta filmului, chiar dacă se deosebesc în multe privinţe. Pentru că nume vestite au oferit, tot în acest an, şi tot la festivaluri, crincene dezamăgiri. Este bunăoară, cazul lui Luchino Visconti care, ecranizînd «Străinul» lui Camus, a reuşit să comită o flagrantă trădare, cu toate că a respectat exterior litera romanului, ilustrîndu-l scrupulos pe ecran. Nici alte încercări de a împăca arta cinematografică şi practicile cinematografului comercial n-au putut duce la reuşite. Sînt edificatoare, în acest sens, semieşecul lui Louis Malle cu «Hoţul», film care a fost primit cu relativă răceală la Moscova, sau scandalul provocat de insolenta în-

Antonioni şi-a plasat acţiunea filmului său «Explozia» în mediul fotografilor de modă, deveniţi adevărate vedete ale [illegible]

→

cercare de a ecraniza romanul «Ulysse» de James Joyce (regizor Joseph Strick, Anglia).

Dacă am vorbi însă doar despre cele 3-4 mari festivaluri care domină prin anvergura lor anul cinematografic, am comite o nedreptate. Programul pe 1967 a cuprins circa 30 de asemenea manifestări internaționale, specializate în genuri și domenii de preocupări (animație la Tours, Annecy și Oberhausen, film documentar și scurt-metraj la Leipzig sau Cracovia, film umoristic la Bordighera, film științifico-fantastic la Triest etc.). Neavînd un caracter competitiv, unele din aceste festivaluri (de pildă cel de la Montreal sau mai cu seamă așa-numitul festival «nuovo-cinema» de la Pesaro) au, în schimb, o mare importanță în promovarea unor modalități avansate de expresie cinematografică. Dezbaterile și confruntările pe care le prilejuiesc reprezintă un ferment capabil să influențeze activ dezvoltarea celei de a șaptea arte.

Iată de ce, dincolo de distincțiile pe care filmul românesc le-a obținut și în acest an, poate mai puțin răsunătoare ca în anii precedenți (în sectorul documentarului, al scurt-metrajului și al filmului pentru copii: «Cine va deschide ușa», realizat de Gh. Naghi după un scenariu de Al. Andrițoiu și N. Ștefănescu a dobîndit o «Mențiune de onoare») la unele din competițiile internaționale unde a fost prezent, este demnă de relevat participarea filmului «Diminețile unui băiat cuminte» al lui Andrei Blaier la întîlnirile cinematografice de la Gottwaldow, Pesaro și Montreal, unde a stîrnit multe aprecieri pozitive.

Nu încape îndoială că festivalurile stimulează mersul înainte al cinematografiei și îngăduie, implicit, detectarea pulsului. Vom fi bucuroși ca cinefilii din rîndul cititorilor noștri să se poată întîlni, în noul an, cu cît mai multe din operele cinematografice care au suscitat atenția și confruntările de opinii ale specialiștilor și criticilor la festivalurile anului trecut.

Mihail LUPU

HOROSCOAPE... HOROSCOAPE HOROSCOAPE...

S-A ÎNTÎMPLAT MÎINE

Presa noastră s-a îmbogățit mereu cu rubrici noi și interesante. Există însă o lipsă care dăinuie de mult, în mod inexplicabil: nici unul, absolut nici unul din ziarele sau periodicele care apar la noi nu publică horoscoape.

Mărturisesc că nici eu nu m-am sesizat de această carență decît în ultima vreme. Întîmplarea a făcut să-mi cadă sub ochi o serie de cotidiene și reviste occidentale în paginile cărora viitorul ocupă un loc de seamă. Și nu un viitor general și în linii mari — al umanității sau al cutărui ori cutărui popor — ci viitorul meu personal, pronosticat foarte precis în funcție de periodicitatea publicației, pe ziua, săptămîna sau luna următoare.

Pentru a ști ce s-a întîmplat mîine, vorba celebrului film al lui René Clair, a trebuit mai întîi să mă documentez puțin asupra propriei mele persoane. Am aflat astfel că sînt născut în zodia Scorpionului, lucru despre care prietenii mei mi-au declarat că-l bănuiseră de mult. În schimb nici unul din ei nu era la curent cu faptul că, exact în noaptea venirii mele pe lume, Venus era în conjuncție cu Saturn (să nu mă întrebați ce înseamnă conjuncție, sper că-i ceva onorabil).

Înarmat cu aceste cîteva date elementare, am început să consult cu pasiune horoscoapele, pentru a descoperi din timp surprizele viitorului, și, implicit, a nu mă mai lăsa surprins de ele. Cu riscul de a fi acuzat de superstiție și obscurantism, țin să afirm în modul cel mai categoric că n-am fost dezamăgit. Dimpotrivă, mi s-au deschis perspective la care nici nu visam. Mi-ar fi trecut vreodată prin minte, bunăoară, să joc cu curaj la bursă în săptămîna 13-19 mai, dacă n-aș fi citit că mi se prezice un cîștig net de 140 la sută la fiecare acțiune cumpărată? Neavînd nici acțiuni, nici bursă la îndemînă, am încercat să localizez prorocirea: am jucat cu curaj la loz în plic și am înregistrat o pierdere netă de 141 de lei. Dar vina-i a mea, nu a horoscopului, care — așa cum am spus — este extrem de precis și nu admite înlocuirea unui noroc cu altul.

La început — de ce să neg? — sufeream și eu de păcatul scepticismului. Îmi amintesc cu cîtă superioritate am zîmbit citind un avertisment lansat nouă, Scorpionilor: «Miercuri, 22 aprilie, feriți-vă de Tauri». Singurul om născut în zodia Taurului cu care am eu de a face este șeful secției mele. Ei bine, în ziua aceea, el s-a purtat cu mine mai amabil ca oricînd.

În drum spre casă, mă gîndeam cu ironie ce naive sînt horoscoapele. Dar naivul eram eu. Mi-am dat seama de asta la prînz, cînd toate tentativele mele de a mesteca măcar o îmbucătură din cotletul de vacă au eșuat lamentabil: carnea aparținuse cu siguranță unui as al coridelor, pe conștiința căruia trebuie să fi apăsat viețile multor toreadori.

Exactitatea prevederilor este uneori de-a dreptul impresionantă. Un exemplu: pentru prima decadă a lui iunie, horoscopul îmi recomanda să evit «orice incursiune în mediul lichid (înot, canotaj, schi pe apă etc.)». M-am conformat și n-am făcut nici o baie în lac, nu m-am plimbat cu barca și n-am navigat pe schiuri (asta mi-a fost cel mai ușor, deoarece e un sport pe care nu l-am practicat niciodată). În schimb, pe etc. l-am trecut cu vederea și mediul lichid s-a răzbunat: după două sticle de Tîrnave, am intrat cu Wartburg-ul într-un copac. Din păcate, acesta era solid.

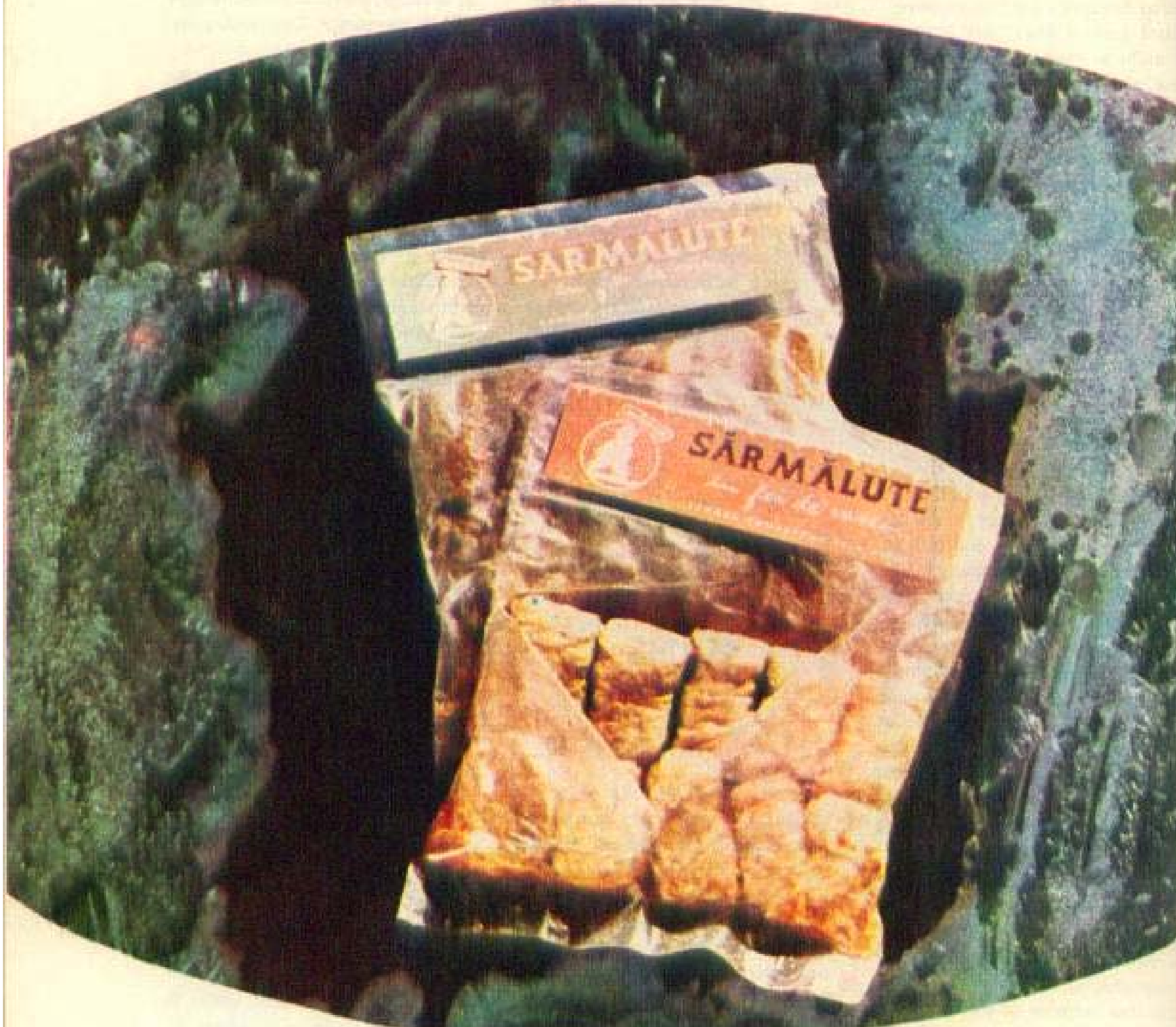
Aș mai putea cita nenumărate alte exemple de adeverire a prezicerilor conținute în horoscoape. Am spus horoscoape și nu horoscop, întrucît anticipările lor, pe aceeași perioadă de timp și pentru aceeași persoană, sînt departe de a fi identice. De pildă: în calitatea mea de Scorpion, o revistă englezească mă sfătuia să fiu prudent în tot cursul lunii iulie, dată fiind nu mai știu ce conjuncție sau opoziție defavorabilă. O altă revistă, editată la New York, mă asigura, dimpotrivă, că în iulie totul îmi va merge strună. O a treia publicație, care apare în Elveția, afirma că iulie va fi «așa și așa». Și într-adevăr așa a fost. Adică așa și așa. Ceea ce înseamnă că, chiar dacă unui horoscop i se întîmplă să se înșele, confratele lui îl corectează, restabilind adevărul.

Un alt mare avantaj al horoscopiei, dacă mă pot exprima astfel, este că îți dezvăluie trăsături de caracter pe care nici nu ți le bănuiai. Am descoperit că, laolaltă cu toți Scorpionii, sînt și eu un om energic, hotărît, plin de inițiativă, cu multe idei interesante și cu un foarte dezvoltat simț practic. Rămîne să-i mai conving și pe cei din jurul meu de aceste adevăruri.

Și pentru că a venit vorba de cei din jur, trebuie să adaug că, la ora asta, sînt la curent cu horoscoapele tuturor rudelor și prietenilor mei. Din cînd în cînd, mă surprind spunîndu-le: «Tu, care ești Leu, ar trebui să faci cutare lucru» sau: «Tu, care ești Geamăn, ar trebui să nu faci cutare lucru».

Numai unchiului meu (123 de kilograme, voce de bas profund și barbă de doi centimetri la o oră după ce s-a ras) nu m-am încumetat încă să-i spun: «Tu, care ești Fecioară...»

N. AURELIU

SĂRMĂLUTE
SĂRMĂLUTE

nu vă faceți probleme!

vă mențineți silueta
fără să renunțați
la porția zilnică
de UNT

conținutul în vitamina „A + D"
al unui pachețel de unt de **1,**^{05} lei este
indispensabil alimentației dumneavoastră

ICIL GALAȚI

CALENDAR VÎNĂTORESC

În țara noastră, cînd vine vorba despre vînători, despre vînat, despre vînătoare, gîndul ne fuge mai ales spre toamna aurie. Lucrul e explicabil: în condițiile de la noi, cea mai mare parte a sălbăticiunilor puiază primăvara, vara își cresc progeniturile deprinzîndu-le cu viața slobodă a codrului, a cîmpiei sau a pădurii de stuf, iar spre toamnă încep migrațiile, împînzind plaiurile țării, ca la nici o altă epocă a anului. Iarna are climatul ei aspru, face să piară nenumărate viețuitoare sălbatice. Dacă n-ar fi numărul sporit de indivizi cu care fiecare specie intră în cel mai

rece anotimp al anului, nu știm, zău, dacă ar fi cine să se mai prindă în hora dragostei și a plodirii, care se va aprinde iar, pe dată ce vor începe să mijească zorile unei alte primăveri.

Iată de ce oricui îi e limpede că, în materie de vînătoare, toamna se numără bobocii. Și totuși, anul vînătoresc începe de fapt în temeiul verii. Căci de la întîi august e îngăduit să vînezi mai cu spor: mai întîi turturele, care la această vreme și-au crescut puii și încep să stolească părăsindu-și ascunzișurile din crînguri și răspîndindu-se pe cîmpuri, unde se pun pe îngrășat, în vederea marii călătorii ce le așteaptă... Tot din august e îngăduită și vînarea becaținelor, aceste sprintene zburătoare ale smîrcurilor, care rămîn pînă la primele înghețuri mai serioase cînd migrează spre sud.

Însă prima mare «deschidere» a anului este cea de la mijlocul lui august, la prepelițe. Căci prepelița e — precum iepurele printre patrupede — cea mai căutată zburătoare a plaiurilor noastre. Din păcate vînătoarea ei nu durează decît cîteva săptămîni, pentru că migrează spre meleaguri lipsite de ger și crivăț.

August este considerat pe drept cuvînt începutul anului vînătoresc, deoarece tot la mijlocul lui încep și vînătoarea la rațe și la gîște care — în măsura în care rămîn pe la noi, respectiv pe măsură ce se înapoiază după ce a trecut dricul iernii — constituie obiect de vînătoare pasionantă și interesantă, pînă către sfîrșitul lui martie.

De la mijlocul lui septembrie intră-n horă și potîrnichile — acolo unde se îngăduie vînarea cîtorva perechi din acest vînat, pentru a cărui reînmulțire se depun atîtea eforturi — precum și ieruncа sau găinușa de alun. Prima pasăre este a cîmpiilor, cea de-a doua a codrului de munte învîrstat cu aluniș. Și tot de pe la mijlocul lui septembrie încep să urce la munte acei puțini vînători aleși ce se simt, și sînt considerați și de organizațiile vînătorești din care fac parte, vrednici a împușca un falnic taur de cerb. Unul dintre taurii care cam deodată cu primele brume intră în vodia munților, mugind — sau boncănind, cum se zice vînătorește — de se înfioară văgăunile munților. Dar nunta lor nu durează nici o lună de zile, pentru ca mai apoi totul să se scufunde iar în liniște...

Pe la temeinica pălire a frunzelor încep să apară și mult așteptații sitari: unii pogorînd din munții noștri cei mari, unde au clocit și au vîrst, alții venind dinspre nord, atingîndu-ne țara, în contingente numeroase, în drumul lor spre extremitățile sudice ale continentului nostru.

Și astfel, pe măsură ce tot mai multe sălbăticiuni își fac intrarea în marele concert al vînătorilor de toamnă, se apropie și a doua mare «deschidere»: la iepure. Vînarea iepurelui începe, de obicei, într-una din primele duminici din luna noiembrie și durează pînă la sfîrșitul lui ianuarie.

Tot în preajul codrului de toamnă se vînează și mistrețul. Vînarea lui durează pe hîrtie — ca să zicem astfel — pînă în ultimele zile ale lui februarie. Dacă însă vînătorii bagă de seamă că o iarnă prea vitregă l-a slăbit într-atîta încît mistrețul pare o umbră, sau dacă bagă de seamă că fătarea este foarte aproape, scurtează benevol epoca de vînătoare, respectiv se limitează la cîte un vier capital, ai cărui colți, adevărate lazagane, pot «compensa» prada bogată de carne...

*

Pentru adevăratul vînător, pentru cei ce se mulțumește cu pradă extrem de puțină, răsplătită însă de multă, multă frumusețe, vînătoarea nu încetează o dată cu mijirea primăverii. El așteaptă cu nerăbdare trecerea de primăvară a sitarilor, de la locurile lor de iernare din sud spre cele de cuibărit, din munții noștri sau mai de la nord, spre a dobori, la vremea ghioceilor și a micșunelelor cîte o pasăre sau două — despre mai multe nici nu poate fi vorba! — la pasă de seară. Pentru întreaga Europă aceasta este considerată drept cea mai frumoasă și mai poetică vînătoare.

Cel ce se învrednicește de autorizație pentru un cocoș de munte, urcă, după întîi aprilie la hotarul de sus al codrului de brad unde, înfruntînd eventuale viscole și nămeți, caută să se apropie de cocoșul bătrîn și bătăios care după ce și-a gonit adversarii, a rămas singur stăpîn al locului și își cîntă romanța de dragoste.

Apoi, coborînd iarăși la șes — și anume cît mai spre temeiul Bărăganului — caută să profite și de nunta dropiei... Va mărui adică să împuște un falnic cocoș în rotire, dîndu-și seama, firește, că — precum în cazul cocoșului de munte — nu stînjenește procesul de reproducere. Căci fiind vorba despre păsări ce nu trăiesc în perechi ci în «harem-uri», cocoșii sînt și-așa în număr mult prea mare.

După ce gotca cocoșului de munte și găina celui de dropie s-a așezat pe cuib — lucru care se întîmplă de pe la mijlocul lui mai — vînătorului nu-i mai rămîne decît să aștepte cea de-a treia mare «deschidere» la căprior. În așteptarea zilei celei mari — întîi de iunie — va cutreiera munții și șesurile codrii și cîmpiile, doar pentru a ține din scurt răpitoarele care, dacă ar fi lăsate de capul lor, i-ar putea compromite sau chiar zădărnici secerișul din toamnă. Iar dacă, prin comportarea frumoasă pe care a dovedit-o le problemele obștei vînătorilor, va fi găsit vrednic de-un permis pentru țap de căprioară, el va căuta, duminică de vară după duminică de vară, să descopere temeinic un exemplar cu adevărat vrednic de focul vînătoresc. Prin descoperire înțeleg aici și nevoia de a-i învăța poteca și nărarul, de a-l prinde în cătarea armei, sau în crucea lunetei. La aceste îndeletniciri vînătorul își va trece timpul ce mai trebuie să se scurgă pînă la marile deschideri care, după cum am arătat, se țin lanț începînd din august, întîia lună a anului vînătoresc.

*

S-ar putea ca rîndurile de mai sus să fi stîrnit în inima vreunuia dintre cititorii noștri dorința de-a intra în falnica breaslă a celor cu pană la pălărie. Astfel că îi sîntem datori cu încă unele lămuriri...

Viitorul Nemrod va face bine dacă își va verifica încă o dată seriozitatea dorinței, ca nu cumva să fie vorba despre un simplu... foc de paie. Iar acest lucru îl va face și mai bine ținîndu-se pe lîngă vreun vînător din cei unși cu toate unsorile, cum se spune, căruia — și în asta nu e nimic rușinos! — îi va face cînd pe gonaciul, cînd pe gonașul. Numai astfel va evita ca — văzîndu-se mai apoi cu pușca-n mînă — să evolueze prea îndelung în rizibila postură a «sageamiului» sau «chinzoiului».

Cererea, sprijinită de doi membri, în toată puterea cuvîntului, ai filialei raionale A.G.V.S.P. va trebui depusă din timp. Căci soluționarea ei cam... durează. Aceasta din pricină că organele în drept să elibereze permisul de port-armă (fără de care nu se poate elibera cel de vînătoare!) sînt nevoite să facă temeinice cercetări spre a cunoaște ținuta și seriozitatea solicitantului. Iar acel răgaz va fi numai bun pentru ca viitorul vînător să poată acumula bagajul de cunoștințe teoretice și practice din domeniul biologiei vînatului, al balisticii și tirului, al chinologiei de vînătoare și economiei vînătorești, necesare mărului examen pe care este dator să-l susțină, spre a putea intra în rîndul vînătorilor.

RECOM

PUȚINĂ GASTRONOMIE

CINEGETICO-PESCĂREASCĂ

După cum se știe, de la apariția lui pe pămînt omul a fost un mare consumator de pește și de vînat. Ceva mai mult: la-nceputul începutului a mîncat aproape numai vînat și pește!

Lucrurile s-au schimbat în oarecare măsură după ce s-a învrednicit a se ridica de pe treapta inferioară de vînător și pescar pe aceea, superioară, de păstor, crescător de vite și agricultor. Totuși meteahna din vechime i-a rămas: vînatul și peștele n-au prea lipsit de pe masa lui nici mai apoi. Mai ales de pe mesele de benchetuială ale puternicilor de odinioară... Și-n zilele noastre preparatele din vînat și pește sînt considerate de mulți ca supreme delicatese.

Nu vom înșira simple rețete culinare, care pot fi găsite — scrise cu lux de amănunte... tehnice — în oricare carte de bucate. Ci vom căuta să arătăm doar, în cîteva cuvinte, spre a servi drept orientare generală gospodinelor noilor vînători și noilor undițari, cum care este ierarhia valorică — vorbim despre valoarea lor gastronomică, firește! — a diferitelor sorturi de vînat și de pește cu care temerarii lor soți obișnuiesc a se înapoia din expedițiile lor cinegetice sau undițărești. Căci în această materie persistă atîta confuzie, atîtea credințe greșite, atîtea vederi generate de mode și snobisme venite de pe meleaguri unde friptura de vînat se servește cu compot sau cu sos de marone, unde peștele se acoperă cu glazură de zahăr ars (brrr!), încît într-adevăr nu-i de mirare că unora li se face în așa măsură lehamite de asemenea bucate, încît le vine să lepede pușca sau undița.

Așadar:

Dintre toate vînaturile europene, cel mai gustos este **prepelița,** și anume prepelița grasă, care pică în ultimele zile ale verii. Dar numai dacă e friptă cu grijă, în foi de varză cusute cu ață albă, pentru ca să nu-și piardă mustul și dulceața. Prepelița friptă pur și simplu în tavă nu mai e decît un boț de carne uscată, ațoasă.

Locul doi îl ocupă, hotărît, **iepurele.** În ordine ierarhică: mușchiul spinării, pulpele de dinapoi, pulpele de dinainte, coastele. Iepurele tînăr poate fi pus în cratiță de-a dreptul, cel bătrîn trebuie ținut barem o zi și o noapte în oțet, cu mirodenii. Iepurele de iarnă trebuie lăsat în ger două sau trei zile, să se frăgezească bine-bine. Dar în pielea lui, nu jupuit!... Friptura de iepure trebuie împănată bine cu bucățele de slănină și cu căței de usturoi; ea se frige înăbușită, în sosul ei. E bună și caldă — cu sos vînătoresc și cu găluște mari, din franzelă, griș și bucățele de slănină — și rece, cu sos de ulei, cu măsline și cu felii de lămîie.

Spinarea de **căprioară,** friptă la cuptor, vine numai în al treilea rînd. În orice caz după **sitarul** preparat așa cum trebuie; se scot intestinele cu tot ce e în ele, se scot ficățeii, inimioarele, care se prăjesc nițel în grăsime. Se toacă și se face din ele un fel de pastă căreia i se adaugă puțină verdeață, sare, piper, un ou fiert tare și, dacă se poate, și o ciupercă prăjită. Pasărea se frige separat, cu grijă să nu se usuce prea mult, se tranșează și se servește garnisită cu felioare de franzelă prăjite și unse cu pasta fierbinte, pe un platou fierbinte. A arunca mațele sitarului și a-l frige cum se frige puiul de găină înseamnă a-ți bate joc de o pasăre demnă de cea mai simandicoasă masă.

Celelalte vînaturi, cu două sau cu patru picioare, nu prea oferă nimic deosebit. Fazanul fript în penele lui e mai mult frumos decît delicios, potîrnichea cu garnitură de cartofi pai nu întrece prea mult, în ce privește gustul, puiul de găină preparat cum trebuie.

Vînatul este uneori apreciat mai mult pentru însușirea lui de a fi o bucată ce apare rar sau de loc pe masa muritorilor de rînd. Iar a lăuda o friptură de cocoș de munte, o friptură de dropioi bătrîn sau o pîrjoală de labă de urs, înseamnă că umbli să te faci interesant cu orice preț, oricît ar fi fost ținute acele cărnuri în oțet și mirodenii!

Dintre toți peștii europeni, cel mai delicios e — în afară de orice discuție — **păstrăvul.** Anume păstrăvul comun, crescut sălbatic în mediul lui firesc și cu hrana lui naturală. Păstrăvul american sau curcubeu, care a fost colonizat și la noi, vine numai după el. Și încă mai spre coada listei, după cel provenit din crescătorie, unde a fost hrănit din... sac.

Păstrăvul se frige în ulei, cu puțină sare. E fraged și dulce ca nici o altă carne din lume.

Pe locul al doilea, ca frăgezime și dulceață, vine **mreana,** care e bună și friptă, și rasol.

Iar pe locul al treilea se situează **crapul.** (E curios că americanii nu-l consideră pește comestibil!). În fruntea listei stă tot cel sălbatic, cel de crescătorie urmînd numai după el. Mai bun e cel în jur de un kilogram, dar pentru borș merge și cel cu cap de balaur, căci acolo capul cu părțile lui cartilaginoase formează deliciul cunoscătorului.

Carasul, linul, mihalțul, știuca, somoteiul ocupă locurile de mijloc.

Iar în coada listei s-ar găsi — pe lîngă plevușca și albitura cu oase multe și carne fadă — țiparul sau chișcarul cel cu iz de mîl. Cînd nu-i bine preparat!... Căci făcut ciorbă acră, cu zeamă de varză și păsat, carnea lui fragedă și albă întrece atîtea și atîtea specii plasate pe locuri mai de cinste decît al lui.

Înainte de-a statornici un calendar al undițarului, trebuie să ne scăpăm de balastul unei prejudecăți, de faptul că, în trecut, pescuitul cu undița era considerat mai mult o îndeletnicire de vară. După cum se știe, peștii în general mișcă și umblă după hrană la apă caldă. Și cad în amorțire atunci cînd temperatura apei scade sub anumite limite (în funcție de specie). Dar această regulă se referă mai mult la peștii «pașnici» sau ierbivori, cei «răpitori» sau carnivori depinzînd mai puțin — sub acest raport — de temperatura apei. Concret: există mai multe specii aparținînd acestei din urmă categorii, a căror poftă de mîncare și de vînătoare durează pînă hăt, în dricul iernii.

Reușind undițarii din toată lumea să se facă din ce în ce mai independenți față de capriciile peștilor, în ce privește pofta de mîncare și deci pofta de atac, la răpitori, calendarul undițăresc nu se mai poate rezuma la lunile de vară. Să explicăm lucrurile: în ultimele decenii, din ce în ce, locul undițarului staționar, pasiv, care așteaptă cu răbdare ca peștele să binevoiască a mușca din momeala pe care el i-o oferă, este luat de undițarul dinamic, de așa-zisul lansetist, care nu stă o clipă locului, ci cutreieră apa, poartă pe la nasul răpitorului ascuns în bulboană, pe sub pietre sau pe sub rădăcinile malului, o momeală care îi trezește curiozitatea, care îl întărită și căreia, deci nu-i poate rezista. Această momeală poate fi un peștișor natural sau unul artificial, sau o simplă linguriță metalică ce, trasă prin apă, mișcă într-un anumit fel...

Azi, așadar, sezonul pescuitului cu undița durează aproape tot anul.

Undițarul zilelor noastre iese deci la apă o dată cu primele străluciri ale soarelui. Iar cînd apa s-a încălzit într-atîta încît și peștii pașnici sau ierbivori prind a-și părăsi cotloanele în care au iernat în amorțire, spre a începe să se hrănească, el poate să-și reia locul pe malul apei sau în barcă, spre a sta acolo în postura de statuie a răbdării. Căci orice vînt rece care s-ar stîrni, orice neașteptată tulburare a apei, pricinuită de topirea bruscă a zăpezii în cine știe ce fund de vale, face ca peștii să-și pună iarăși pofta-n cui.

Cu mare nerăbdare este așteptată de toți cei ce au posibilitatea să schimbe undița pentru apă de șes cu varga pentru pîrîul de munte — ziua de-ntîi mai, «deschiderea» la păstrăvi, ziua cînd începe acest cel mai frumos pescuit cu undița, la acest cel mai frumos, cel mai sprinten și cel mai prețios pește al plaiurilor noastre. Ea este așteptată cu atît mai mult cu cît, în apele de șes, luna mai (în cele mai dinspre deal, unde se încălzește mai tîrziu, intervalul 15 mai — 16 iunie) este răstimp de ocrotire generală. Căci acum cele mai multe specii își țin nunta...

La expirarea acestui scurt răgaz de ocrotire pornește iureșul undițarilor de toate treptele: și al «staționarilor» — care se grăbesc să-și ocupe vechile locuri «bune», unde vor sta toată ziua în nemișcare, așteptîndu-și norocul și schimbînd din cînd în cînd nada din cîrlig, și adîncimea — și al lansetiștilor care, fără a sta o clipă locului, pipăie apa, cu ajutorul închipuirii de peștișor de la capătul firului, din bulboană-n bulboană, din bolovan în bolovan.

Acum are undițarul șansa de-a face cele mai frumoase capturi, atît din rîndul peștilor pașnici, cît și din acela al răpitorilor. Numai să le nimerească pofta și momeala! Numai să știe să se ferească de ochii lor mult mai ageri decît se crede! Numai să nu se lase descurajat de lipsa oricărei mușcături, ce uneori durează ore și ore... Pentru ca mai apoi, spre a se întări, parcă, temeiul vorbei din bătrîni: «N-aduce anul, ce-aduce ceasul!» să se stîrnească uneori un adevărat joc al ielelor...

Spre toamnă, pe măsură ce vremea se răcește, pofta de mîncare a peștilor scade.

De la 15 septembrie se oprește pescuitul la păstrăv — căci începe boiștea acestei specii — undițarului nerămînîndu-i alta de făcut decît să se lase mai la vale, în zona lipanului, și să undească la acest frumos pește de munte care abia acum începe să trăiască de-adevărat.

Iar undițarul cu adevărat pasionat nu pune sculele-n pod nici după ce balta se acoperă cu grea platoșă de gheață. El se echipează pentru a rezista la ger, își ia sculele — băț scurt și gros, cîrlig prevăzut cu linguriță de alamă care licărește prin apă la scoborîre și ridicare — și, tăind cu securea copcă-n gheață, poartă cu răbdare momeala-n jos și-n sus, cu gîndul că pînă la apusul soarelui tot va scoate de-o saramurică...

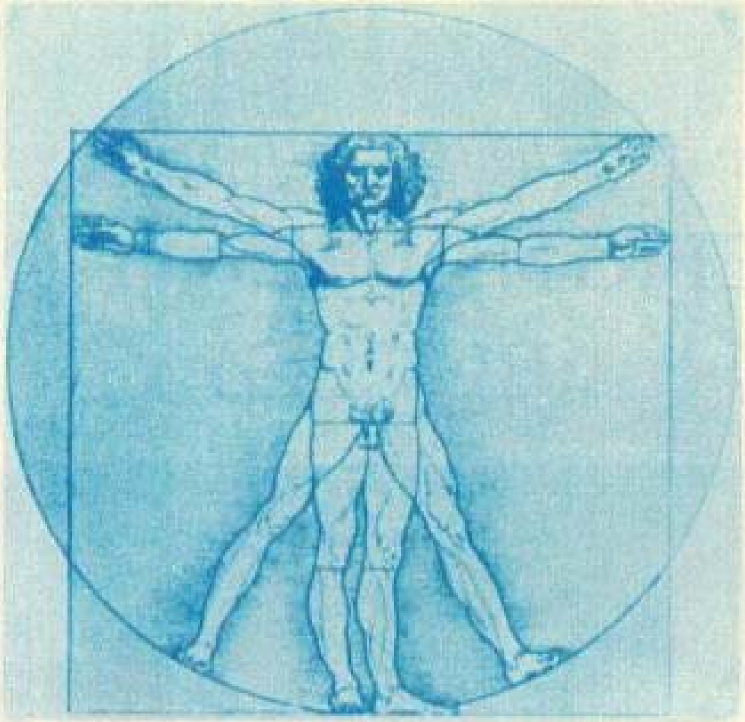
*

Ucenicul-undițar n-are nevoie de nici un stagiu prealabil, pentru că filiala A.G.V.P.S. căreia i se va adresa îi va elibera pe loc permisul, însoțit de instrucțiunile privind diferitele oprelisți și reguli de ținut. Iar dacă s-ar găsi în vilegiatură, la munte, ocolul silvic local îi va elibera permis pentru apa de păstrăvi, pe o zi două sau chiar pe-o săptămînă. Îl sfătuim totuși să se alăture, barem în primul an, unui undițar bun cunoscător al treburilor breslei și al împrejurărilor locale. Căci altcum mereu va lua... ssplașă. Nu numai pe plan pur pescăresc, ci va risca și unele posibile conflicte cu legea și reprezentanții ei. Căci nimeni nu se naște gata învățat!

Nic. A. STRĂVOIU

Adevărata lenjerie a fericitului o țese
ÎNTREPRINDEREA TEXTILĂ
„BUCEGI“
B
Țesăturile produse sînt de calitate superioară, din fire cardate și pieptănate, vopsite în fir și bucată, cu o bună rezistență la spălare, frecare și la soare.

„HOMO SAPIENS“

din anul 5 000 va semăna cu noi?

MEDIUL EXTERN AL OMULUI S-A SCHIMBAT RADICAL. OMUL MODERN ÎȘI PETRECE CEA MAI MARE PARTE A TIMPULUI ÎNTRE PATRU PEREȚI, MUNCA FIZICĂ CEDEAZĂ LOCUL AUTOMATELOR, CHIAR ȘI ORGANELE DE SIMȚ TRĂIESC, PARCĂ, ÎNTR-O LUME NOUĂ. SPECIA UMANĂ ÎȘI CONTINUĂ FĂRĂ ÎNCETARE EVOLUȚIA... SÎNTEM MAI ÎNALȚI DECÎT STRĂBUNICII NOȘTRI (ANTROPOLOGII AU STABILIT CĂ PÎNĂ ȘI PITICII... CRESC ASTĂZI MAI MULT!), TRĂIM MAI MULT. SE PUNE DECI ÎNTREBAREA: HOMO SAPIENS AL MILENIILOR VIITOARE VA SEMĂNA CU NOI?

Scriitorii de literatură științifico-fantastică îl prezintă adesea pe omul viitorului ca pe o ființă cu cap mare, obrajii supți și membrele firave. Mai în glumă, mai în serios, ei ar dori să ne facă să credem că strănepoții noștri vor arăta cu totul altfel decît noi, cei din secolul XX.

Ce este «științific» și ce este «fantastic» în operele autorilor de anticipație? Ce pronosticuri se pot face asupra lui «Homo futurus»?

ORGANE CARE DISPAR

Datele rezultate din cercetări antropometrice îngăduie oamenilor de știință să contureze un tablou apropiat de realitate al generațiilor viitoare. Dar înainte de a vorbi de strănepoții noștri, să cunoaștem mai întîi opiniile specialiștilor despre evoluția strămoșilor.

Încă de la începutul procesului de umanizare, acum mai bine de 2 000 000 de ani, la cei mai vechi strămoși ai noștri — australopitecii — s-au produs modificări morfologice specific umane progresive. În comparație cu maimuța, omul și-a dezvoltat 15 organe, alte 17 se află în involuție, iar nu mai puțin de 107 sînt pe cale de dispariție, devenind simple «rudimente» care nu mai au nici un rol în activitatea omenească. Printre organele în dezvoltare se numără encefalul și măduva spinării, coloana vertebrală, aparatul vorbirii, mușchii faciali, degetele mîinii, iar printre cele aflate în stare regresivă: unghiile, maxilarele, părul de pe corp, a 11-a și a 12-a pereche de coaste, degetele picioarelor, apendicele cecal și altele.

In fine, din categoria celor rudimentare fac parte: cocisul (osul șezutului), a 13-a pereche de coaste, măseaua de minte, mușchii urechii etc.

Ce se va întîmpla mai departe? Se vor accelera sau nu aceste modificări, acum cînd condițiile mediului extern se schimbă radical, cînd omul își petrece cea mai mare parte a timpului între patru pereți, făcînd munci sedentare, cînd ochii lui au tot mai mult de a face cu cărțile, mîinile — cu instrumente complicate sau piese miniaturale, urechile — cu zgomotele orașului, nasul — cu mirosul puternic al numeroaselor produse chimice?

Previziunile specialiștilor concordă în general. Se consideră că omul viitorului își va modifica în primul rînd forma capului. Oamenii epocii de piatră și de bronz aveau capul lung și îngust. Treptat, el s-a «rotunjit», a devenit mai scurt și mai larg — s-a brahicefalizat. În ultimul timp însă a început o debrahicefalizare — craniul devenind din ce în ce mai alungit, ovoidal. De pildă din o sută de familii din Poitou (Franța), 84 au prezentat o evoluție spre debrahicefalizare și numai 16 — în sens opus.

Circumferința capului s-a mărit, totuși, în ultimele decenii, ajungînd la 60 cm. Această constatare au făcut-o mai întîi... fabricanții de pălării. În viitor, chiar dacă volumul creierului nu va crește de loc, cutia craniană va fi proporțional mult mai mare decît fața, care se va micșora apreciabil.

IDEALUL CELOR «OPT CAPETE»

Un alt exemplu citat de antropologi pentru a dovedi că specia umană își continuă fără încetare evoluția îl reprezintă creșterea taliei tinerilor, concomitent cu gracilizarea (subțierea) corpului. Pentru comparație este de ajuns să privim armura unui cavaler medieval, care s-ar potrivi astăzi numai bărbaților de înălțime mijlocie. Față de mijlocul secolului trecut, tinerii sînt azi cu 15 pînă la 20 cm mai înalți, iar adulții cu 7 pînă la 10 cm. Studii antropometrice făcute în numeroase țări (printre care și în țara noastră) au constatat creșterea medie a staturii în aceste limite.

Se pare că actuala generație «se înalță» din ce în ce, apropiindu-se — din acest punct de vedere — de idealul clasic de frumusețe grec: «opt capete», adică de opt ori lungimea capului, aproximativ 172 cm. Acest fenomen de «accelerație» a creșterii a fost constatat chiar și la... pitici. Cercetătorul danez Th. Tobias, conducătorul unei expediții științifice în Africa de Sud, a stabilit, pe baza unor cercetări antropometrice, că pigmeii din pădurile virgine ale Africii au crescut în ultimii ani cu 3—5 centimetri.

Dintre modificările previzibile «de amănunt» asupra cărora sînt de acord majoritatea specialiștilor, cităm: reducerea numărului de dinți de la 32 la 24, sau chiar 20, dispariția pilozității corporale (după unii, și a podoabei capilare) și scăderea masei musculare, mai ales de la mîini și picioare.

PĂREREA UNUI SPECIALIST ROMÂN

Iată, în sfîrșit și opinia unui specialist român, dr. DARDU NICOLAESCU-PLOPȘOR, de la Centrul de cercetări antropologice al Academiei Republicii Socialiste România:

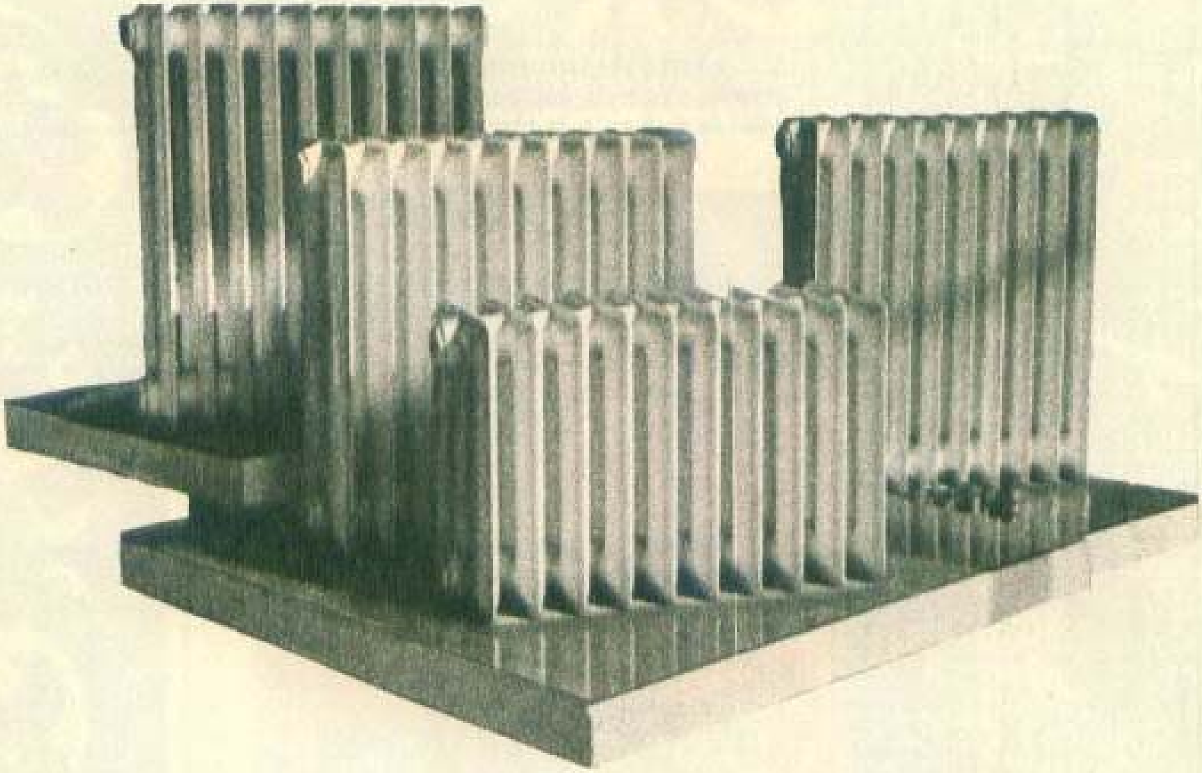
— Evoluția biologică a speciei umane în mileniile viitoare nu trebuie înțeleasă, după părerea noastră, ca un proces de creștere, de dezvoltare progresivă și aproape nemăsurat de mare a unor organe (creierul) și de complicare a structurilor lor, în timp ce alte organe nu vor mai atinge nici măcar gradul de dezvoltare pe care îl au astăzi și vor tinde să se reducă pînă la dispariție (dinții și degetele de la mînă și de la picior). Analizînd procesul de evoluție biologică a speciei umane din ultimele milenii, constatăm o modalitate a evoluției caracteristică omului, pe care nu o putem neglija cînd discutăm despre tendințele evoluției sale viitoare. Mă refer la faptul că uneltele și mijloacele ajutătoare prin care omul modifică natura înconjurătoare reprezintă echivalenți ai unor organe ale sale care nu se mai modifică decît în foarte mică măsură.

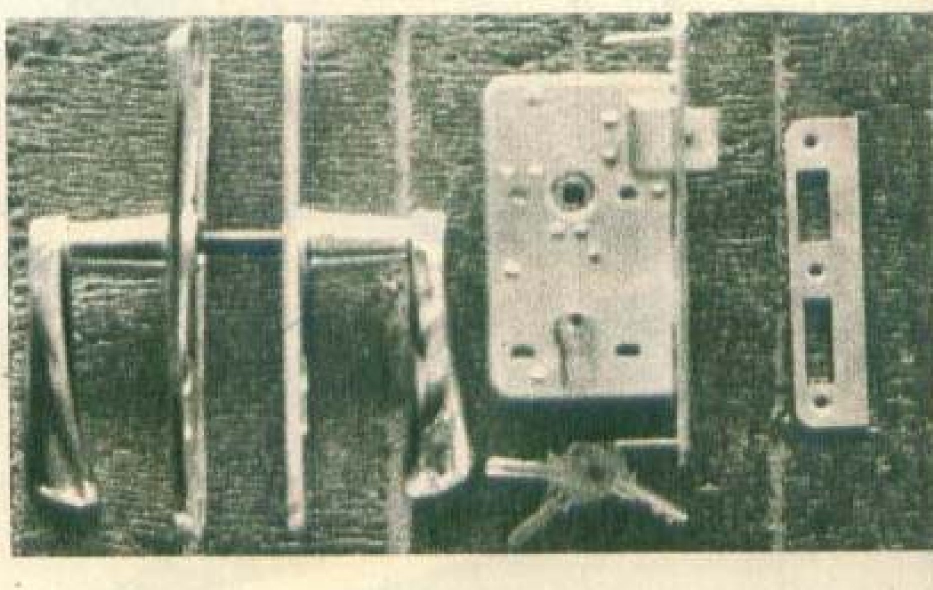
Să amintim în acest sens, pentru vremurile noastre, doar cibernetica și calculatoarele electronice. Aceste «creiere suplimentare» construite de om depășesc cu mult, prin rapiditate, capacitatea creierului uman de rezolvare a unor probleme extrem de laborioase. Și totuși, sistemul nervos al omului nu s-a dezvoltat și nu se va dezvolta pentru a atinge performanțele creierelor electronice, dar nici nu va involua dacă va fi solicitat din ce în ce mai puțin pe măsura extinderii aparatelor de calcul automate. Aceasta, pentru că activitatea noastră cerebrală nu se reduce la operații matematice. Ea este extrem de complexă și de variată de la individ la individ, în funcție de caracteristicile sale constituționale și temperamentale și apoi de condițiile social-istorice ale epocii și mediului, ale comunității în care se dezvoltă.

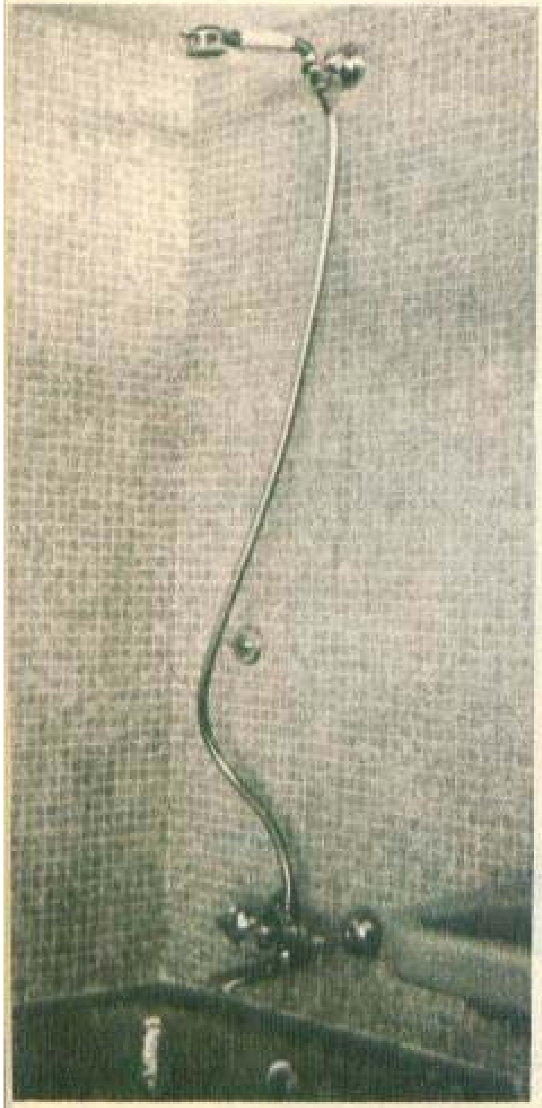
DE LA 65 DE ANI LA 120

În sfîrșit — arată în continuare tovarășul Dardu Nicolaescu Plopșor — o tendință care se manifestă de pe acum în întreaga omenire, datorită progreselor necontenite ale științei și tehnicii și creșterii bunăstării materiale a oamenilor, este prelungirea duratei medii de viață. Studiile făcute la Centrul de cercetări antropologice al Academiei au arătat că în epoca bronzului durata medie de viață era de numai 22 de ani, ajungînd abia în pragul secolului al XX-lea la 38. O creștere deci de numai 16 ani în decurs de peste 3 000 de ani, în vreme ce, la noi în țară, de la 23 August 1944, cînd media de viață era de 42 de ani, în numai două decenii durata medie de viață a crescut la 65 de ani! Se pare că media de viață a speciei noastre este de aproximativ 120 de ani, valoare care va putea fi atinsă cu probabilitate peste cinci-șase veacuri...

Dr. Em. ROMAN

RADIATOARE DIN FONTĂ *cu coloane unite și secțiune eliptică pentru instalațiile de încălzire centrală cu apă caldă sau abur saturat. Se produc în 4 tipuri și se livrează în corpuri de cîte 10 elemente asamblate.*

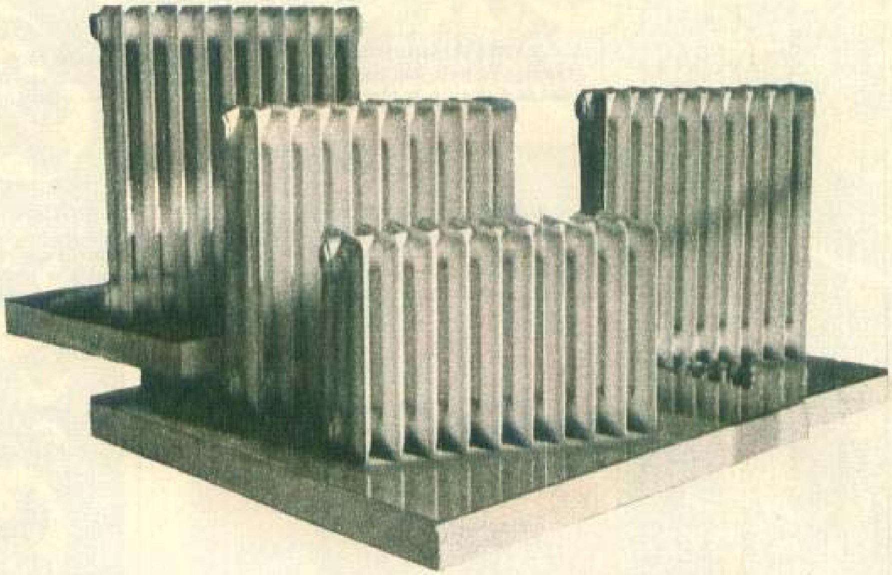
BROAȘTE PENTRU UȘI, CU CILINDRE DE SIGURANȚĂ. *Broasca este îngropată. Siguranța, cu 2 rînduri de cîte 5 știfturi din alamă, permite încuierea și descuierea broaștei pe ambele părți. Fiind reversibilă, o broască de dreapta poate fi transformată în broască de stînga și invers, prin simpla întoarcere a limbii.*

BROAȘTE PENTRU MOBILIER — *simple sau de siguranță. Se execută în 3 tipuri (aplicate, semiîngropate, îngropate), cu capacul demontabil, în mărimile de 30, 35, 40 și 45 mm, din bandă de oțel laminat la rece. Cheile se execută în 4 sau 6 variații.*

CĂZI DE BAIE PENTRU ADULȚI. *Căzile sînt executate special pentru înzidire. Ele au o lungime de 1 500 mm, sînt fabricate prin turnare din fontă cenușie, cu interiorul emailat în alb.*

BATERIA DE BAIE CU DUȘ FLEXIBIL 1/2. *«Bateria este confecționată din alamă cu suprafețele exterioare șlefuite și cromate. Dușul poate fi folosit și ca duș de mînă, și ca duș fix. Racordarea la conductele de alimentare cu apă rece și caldă se execută prin racorduri excentrice cu filet exterior G 1/2».*

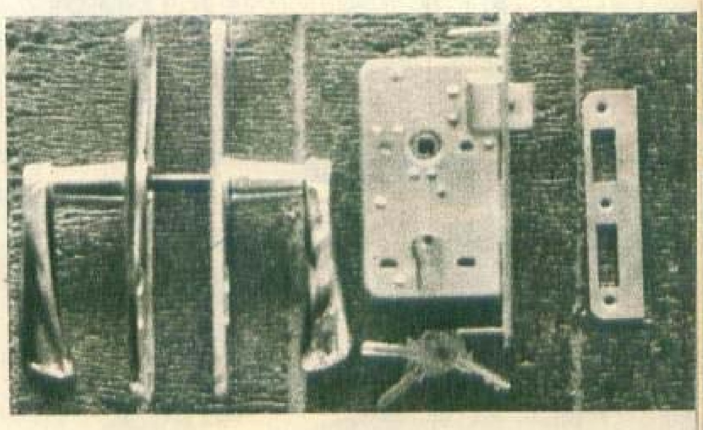

UREMOAS

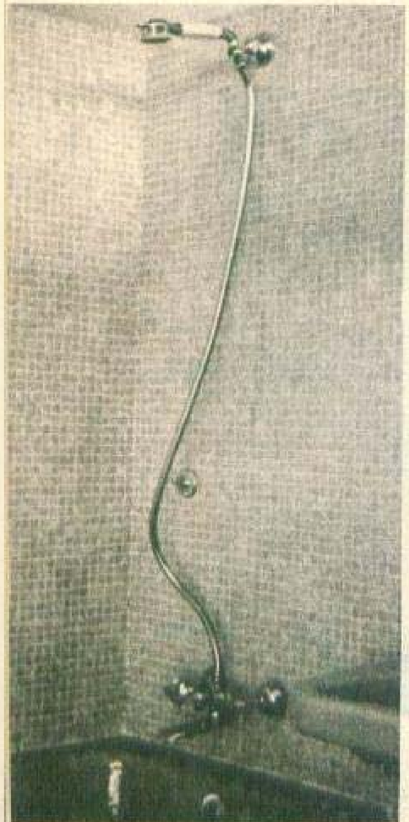
[U]zina de radiatoare, echipament metalic, obiecte și armături sanitare.

București str. Preciziei Nr. 12, raion 16 Februarie, telefon 31.16.40

[P]roduce:

● RADIATOARE DIN [F]ONTĂ PENTRU ÎNCĂL[Z]IRI CENTRALE ● ECHI[P]AMENT METALIC PEN[T]RU BINALE ȘI MOBI[L]IER ● CĂZI DE BAIE [D]IN FONTĂ EMAILATĂ [●] ARMĂTURI SANITA[R]E PENTRU INSTALA[Ț]II INTERIOARE.

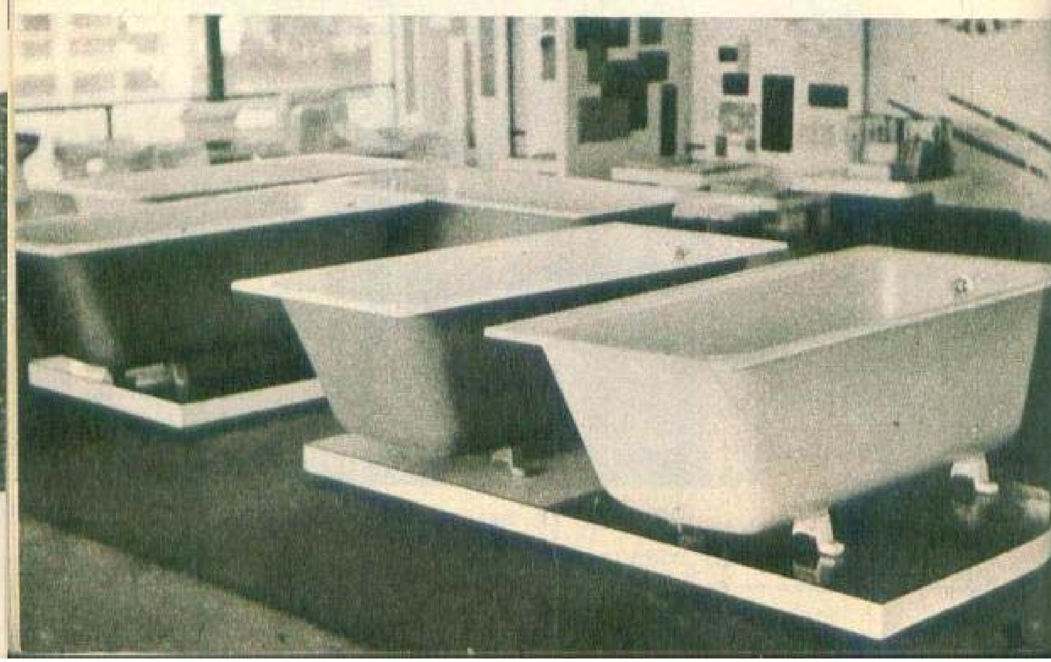
RADIATOARE DIN FONTĂ *cu coloane unite și secțiune eliptică pentru instalațiile de încălzire centrală cu apă caldă sau abur saturat. Se produc în 4 tipuri și se livrează în corpuri de cîte 10 elemente asamblate.*

BROAȘTE PENTRU UȘI, CU CILINDRE DE SIGURANȚĂ. *Broasca este îngropată. Siguranța, cu 2 rînduri de cîte 5 știfturi din alamă, permite încuierea și descuierea broaștei pe ambele părți. Fiind reversibilă, o broască de dreapta poate fi transformată în broască de stînga și invers, prin simpla întoarcere a limbii.*

BROAȘTE PENTRU MOBILIER — *simple sau de siguranță. Se execută în 3 tipuri (aplicate, semiîngropate, îngropate), cu capacul demontabil, în mărimile de 30, 35, 40 și 45 mm, din bandă de oțel laminat la rece. Cheile se execută în 4 sau 6 variații.*

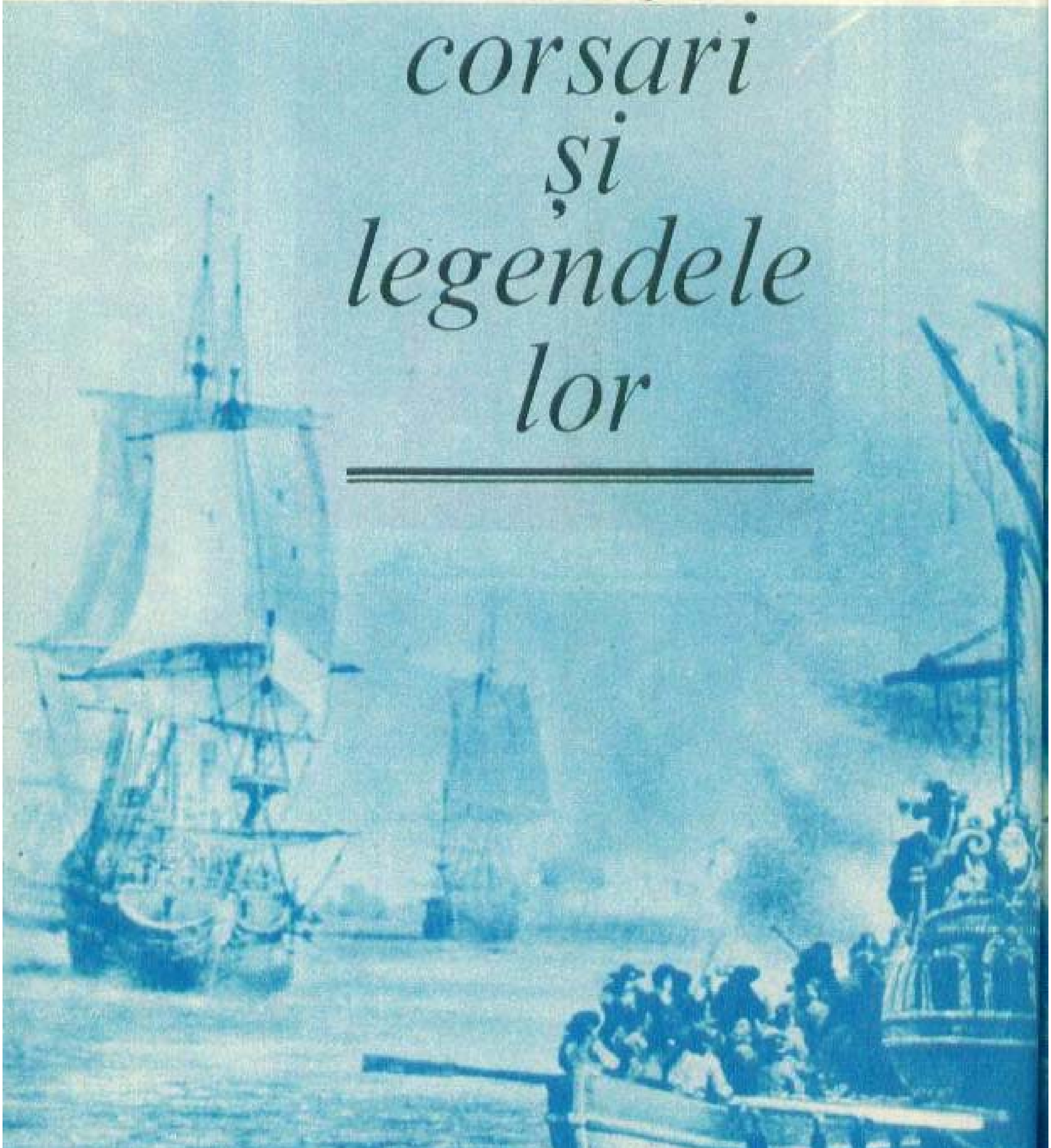
CĂZI DE BAIE PENTRU ADULȚI. *Căzile sînt executate special pentru înzidire. Ele au o lungime de 1 500 mm, sînt fabricate prin turnare din fontă cenușie, cu interiorul emailat în alb.*

BATERIA DE BAIE CU DUȘ FLEXIBIL 1/2. *«Bateria este confecționată din alamă cu suprafețele exterioare șlefuite și cromate. Dușul poate fi folosit și ca duș de mînă, și ca duș fix. Racordarea la conductele de alimentare cu apă rece și caldă se execută prin racorduri excentrice cu filet exterior G 1/2».*

Pirați, corsari și legendele lor

«Căpitanul Sînge» (Henry Morgan) în acțiune... Atac la Curaçao.

Pirați, corsari și legendele lor

«Căpitanul Singe» (Henry Morgan) în acțiune... Atac la Curaçao.

Pirați, corsari și legendele lor

Mai întîi o precizare de ordin... filologic: deși în limbajul obișnuit, cei doi termeni — *pirați* și *corsari* — se confundă, ei nu sînt sinonimi. Primii, tîlharii mărilor și oceanelor, jefuiau și ucideau exclusiv de dragul prăzii. Însuși numele lor — derivat din elina veche, unde verbul *peiran* însemna «a încerca norocul» — atestă o lungă prezență în istorie. Pompei a avut de-a face cu ei în Mediterana, învingîndu-i în anul 67 î.e.n. și eliberînd pe navigatorii romani de amenințarea lor. Dar dispariția banditismului de pe cuprinsul acestei căi maritime n-a fost decît vremelnică: în secolele următoare, vasele comerciale au continuat să sufere de pe urma atacurilor piraterești. Referirile la pirați abundă și în operele lui Shakespeare, Voltaire și Lope de Vega, ai căror eroi și-au văzut destinele schimbate, de obicei în rău, mai rar în bine, de intervenția piraților. Sub robia lor, Cervantes și-a petrecut ani lungi și grei. Pînă și geografia i-a înregistrat: țărmul apusean al peninsulei Oman poartă, pînă în ziua de

Sfîrșitul lui Sir Francis Drake. Corpul neînsuflețit este aruncat în mare, după datina marinărească. Sir Francis a murit în anul 1596, în cursul unei expediții în insulele Antile.

azi, pe unele hărți, numele de Coasta Piraților, care se extinde de fapt pe un teritoriu de peste 15 000 kilometri pătrați.

BARONETUL, BARONUL ȘI AMIRALUL

Corsarii (de la latinul *cursus* — fugă) erau situați pe o treaptă superioară în ierarhia briganzilor plutitori. Nu datorită procedeelor utilizate, la fel de brutale ca ale piraților, ci faptului că activitatea lor era mai mult sau mai puțin subordonată politicii duse de cîrmuitorii statelor ai căror cetățeni erau. Un fel de *condottieri* ai întinsurilor lichide și sărate, sarcina lor principală era de a lovi în flota comercială a inamicului. În subsidiar, le mai revenea adesea și îndatorirea de a ceda o parte din avuția furată suveranului lor, care le punea în schimb la dispoziție corabia și armamentul necesar. Dar principalul lor «avantaj» era că ofereau monarhului respectiv posibilitatea de a duce un război nedeclarat, de a pricinui dușmanilor săi pagube grele, fără a se compromite în mod oficial.

Cele mai celebre figuri de corsari le furnizează Anglia și Franța. Deși a efectuat cel de-al doilea înconjur al globului după Magellan, Francis Drake (1540-1596) a rămas cunoscut mai ales ca unul din cei mai temuți «căpitani de cursă» ai reginei Elisabeta I, care l-a folosit ca vîrf de lance împotriva posesiunilor spaniole din Lumea Nouă. Ferocitatea raidurilor sale i-a adus din partea locuitorilor de pe țărmurile Americii Latine porecla de «El Draque» — balaurul, iar din partea protectoarei sale de pe tronul britanic înnobilarea cu titlul de baronet.

Două veacuri și ceva mai tîrziu, Robert Surcouf (1773-1827) părăsea portul Saint-Malo pentru a se îmbarca nu numai pe un vas, ci și într-o uimitoare carieră, care avea să facă din el mai întîi un corsar în slujba lui Napoleon, apoi un baron al primului imperiu francez și, în cele din urmă, un armator respectat de concetățenii săi mai puțin pentru cinstea, cît pentru averea lui.

Așa cum e și firesc, delimitarea între cele două categorii de răufăcători ai mărilor avea un caracter foarte relativ. Denumirea varia după cum cel care o atribuia era profitor sau victimă: spaniolii îl considerau pe Drake pirat, iar Surcouf se bucura de același statut în ochii englezilor. Pe de altă parte, mulți dintre căpitanii navelor pe catargul cărora flutura celebrul stindard negru, cu cap de mort și două tibii încrucișate, începeau ca pirați și terminau prin a deveni corsari — sau viceversa. În secolul al XVII-lea, *statbouder*-ul Olandei, Wilhelm al III-lea, s-a bizuit în mare măsură, în războiul pe care-l ducea împotriva Franței, pe corsarul Hendrijk van't Loosegraaf. Acesta avea însă prostul obicei de a nu vărsa mai-marelui său nici o cotă din tonele de aur pe care și le însușea de pe galerele lui Ludovic al XIV-lea. Iritat, *statbouder*-ul l-a trecut în rîndul piraților, ceea ce lui Loosegraaf nu pare să-i fi provocat o criză de conștiință: singura lui ripostă a fost atacarea unor corăbii olandeze. Cel care a trebuit să cedeze pînă la urmă a fost Wilhelm. Fostul corsar, transformat în pirat, a redevenit corsar, ba chiar a căpătat titlul de amiral al Țărilor de Jos...

REALITĂȚILE ÎMPOTRIVA MITURILOR

Cum se desfășura viața pe un vas de pirați? Istoricul britanic Emile Bradford a consacrat acestei probleme o lucrare de cîteva sute de pagini — «Legile brigantinei» — luînd ca surse documentele vremii: jurnale de bord, rapoarte ale autorităților după capturarea unor asemenea nave etc.

Realitatea pare să nu corespundă întru totul legendelor. Astfel, stindardul negru cu hîrca de mort, despre care am pomenit mai înainte, era departe de a fi unanim apreciat. Majoritatea piraților și corsarilor își confecționau pavilioane proprii, în care predominau culorile vii și bătătoare la ochi. Adesea ele reproduceau un mesaj în codul utilizat de semnalizarea cu steaguri, ca de pildă: «Predați-vă, nu aveți nici o șansă de salvare» sau «Lupta e inutilă, sînteți pierduți».

Din mitologia piraterească sînt nelipsite plasturele negru pe o orbită goală, piciorul de lemn (popularizat de R.L. Stevenson în «Insula comorilor») și «proteza» care înlocuia de obicei antebrațul drept și se termina cu un fioros cîrlig. Adevărul e altul: un pirat mutilat — indiferent dacă suferise

pierderea unui ochi, a unui picior sau a unei mîini — nu mai era, ca să spunem așa, corespunzător din punct de vedere profesional. El nu mai vedea bine, nu se mai putea cățăra pe scările de frînghie (să nu uităm că epoca de înflorire a banditismului maritim a coincis cu navigația cu pînze), nu mai era în stare să lupte cum trebuie. De cele mai multe ori, el era ucis de propriii săi complici sau debarcat pe un țărm pustiu, cu șanse infime de supraviețuire. Această practică spulberă și mitul «veșnicei prietenii» dintre membrii unei bande. Pe bordul unui astfel de vas nu domnea lozinca «unul pentru toți și toți pentru unul», ci «fiecare pentru sine».

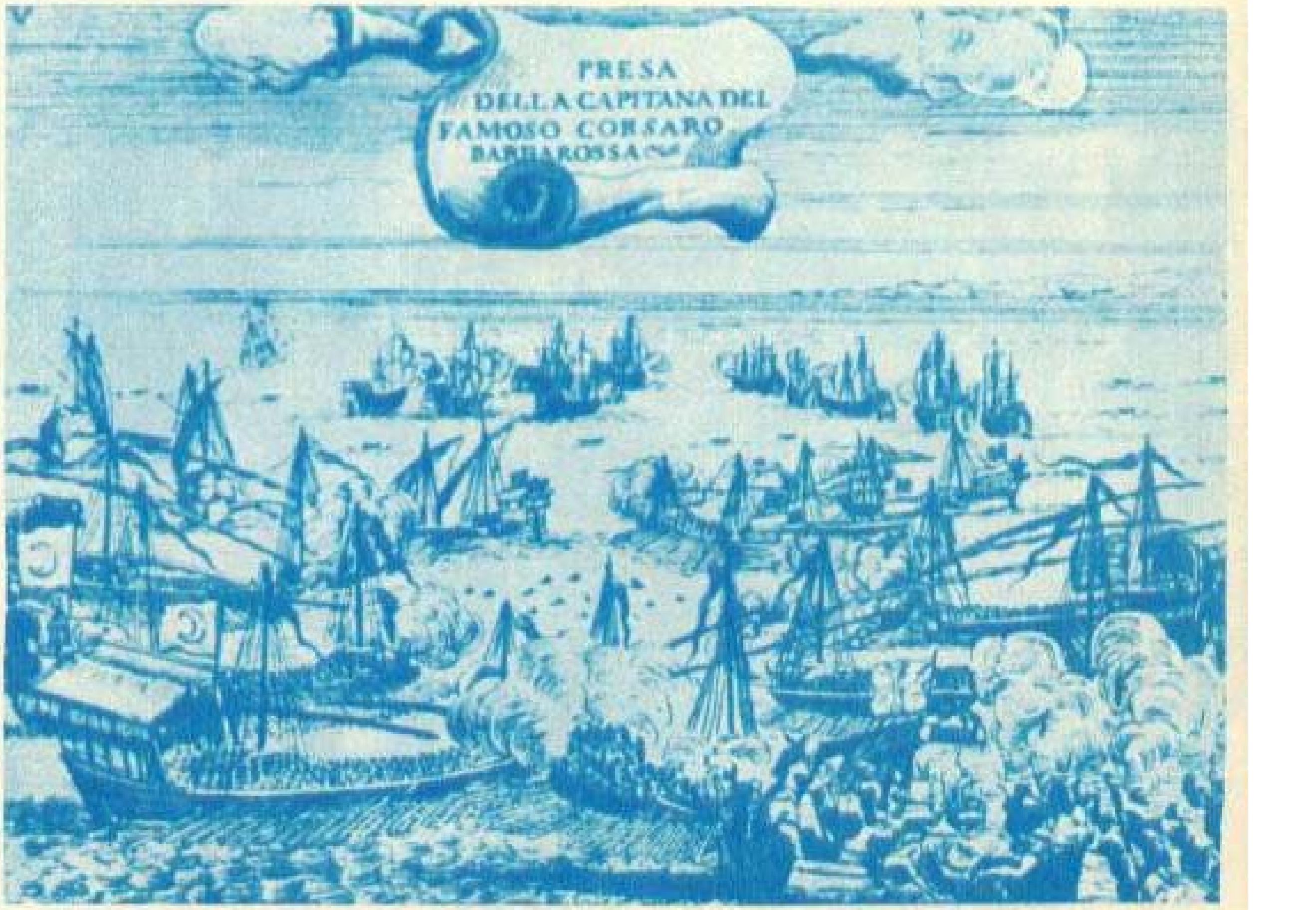
Spre sfîrșitul secolului al XVII-lea, o fregată piratereascâ avea în medie între 500 și 600 de tone, era înarmată cu 28-32 de tunuri și avea un echipaj de aproximativ 200 de oameni. Vasele capturate erau fie distruse, fie anexate pentru a forma o flotă sub comanda căpitanului victorios. În primul caz, marinarii lor erau măcelăriți, în cel de-al doilea prizonierii erau siliți sau convinși să se alăture bandei.

Viața pe bord nu era dintre cele mai confortabile. De regulă, numai căpitanul avea la dispoziție o cabină proprie. Secundul, timonierul și ceilalți «ofițeri» dormeau claie peste grămadă în cală. Echipajul își întindea noaptea hamacele între tunurile de pe puntea de jos și își făcea somnul în aer liber, chiar dacă ploua cu găleata.

Împărțirea prăzii se făcea în funcție de grade. De obicei căpitanul lua jumătate din avuția căzută în mîinile lui. Uneori pretențiile sale erau și mai mari, ceea ce ducea la nesfîrșite certuri cu ceilalți membri ai bandei. Un atac reușit avea adesea darul să stîrnească nemulțumiri mai profunde decît un eșec. Epilogul: o răfuială generală, care înjumătățea numărul piraților. Se cunosc cazuri de rebeliune împotriva căpitanului, dar și mai frecvente împrejurări cînd, folosind pe unii complici împotriva altora și descotorosindu-se pe rînd de toți, căpitanul rămînea singurul stăpîn al tezaurului.

Legendele create de povestiri, romane și filme corespund întrucîtva realității în ceea ce privește tratamentul aplicat femeilor luate prizoniere. Un bizar cavalerism îi făcea pe pirați să se poarte cu o relativă gingășie față de orice reprezentantă a sexului slab, căreia i se oferea îndeobște cabina căpitanului, mîncarea cea mai bună și nu rareori libertatea. E drept însă că, în prealabil, nu lipseau încercările de a-i cuceri inima. Toți pirații de pe un vas aveau dreptul să facă curte unei frumoase captive și ea era cea căreia îi revenea alegerea. Lucrul este cu atît mai remarcabil cu cît moravurile vremii consfințiseră căsătoria silită, în care cuvîntul hotărîtor îl aveau părinții.

Una din marile primejdii care îi pîndeau pe pirați era lipsa de apă potabilă. Aprovizionarea se făcea greu, de pe coastă sau din rezervele vaselor cucerite, și era legată de riscuri considerabile. Nu o dată tot echipajul unui vas de tîlhari

Stampă a vremii ilustrînd «capturarea vasului de comandă al faimosului corsar Barbarossa».

a fost exterminat în preajma unui izvor sau a unei fîntîni. În 1583, în largul Atlanticului de nord, bricul «Warrior» a întîlnit o fregată pe care nu se zărea nici un semn de viață. Abordînd-o, marinarii de pe «Warrior» au constatat că aveau de-a face cu o navă de pirați olandezi, care muriseră cu toții de sete. Poate că atunci a luat naștere legenda «olandezului zburător»!

Cum ajungea cineva căpitanul unui vas piraterese? La această întrebare au încercat să răspundă Louis Vernault și Vivienne Delorme, în volumul lor intitulat «Pe puntea de comandă a fărădelegii».

Oricît ar părea de ciudat, biografiile multor comandanți de brigantine încep onorabil. Adesea ei sînt vlăstarele unor familii nobile și ruinate, care își propun să-și refacă, pe această cale, averea. Marchizul Ravenau de Lussan declara în scris mamei sale, în februarie 1617, înainte de a se îmbarca pe nava pirat «Le Vautour», cumpărată cu banii rezultați

Corsarul Pierre Legrand debarcă pe un vas amiral spaniol.

din vînzarea ultimului castel pe care-l mai poseda: «Sînt hotărît să-mi încerc norocul, împrumutînd de la domnii spanioli din America. Voi ține o socoteală foarte minuțioasă a tuturor sumelor pe care le voi lua cu forța. Te rog să mă crezi, dragă mamă, că voi restitui pînă la ultimul ban creditorilor mei de peste mare, atunci cînd ajutorul ceresc mi-o va îngădui».

De Lussan și-a respectat prima parte a făgăduielii, «împrumutînd» în America spaniolă o sumă apreciată cam la două

milioane de ludovici-aur. Cu restituirea a mers însă cev mai greu. Dînd de gustul aventurii și al averilor ușor d agonisit, marchizul nu s-a mai înapoiat în Franța, pierin după mulți ani într-o bătălie din largul coastelor Hondura ului.

CĂPITANUL BLOOD

Alteori calea spre respectabilitate a fost parcursă în sen invers. După Drake și Surcouf, cazul cel mai cunoscut d comandant de pirați ajuns la rang nobiliar este cel al lu Henry Morgan, supranumit «Captain Blood» (căpitanu Sînge». Erou al cîtorva romane și filme, adevăratul Morga se deosebește mult de sosia lui fictivă. Născut în Angli în 1635, el a ajuns la o vîrstă fragedă în insula Jamaica, und se ocupa de furtișaguri mărunte. În 1666, întîmplarea a făcu să se afle pe bordul unui vas al cărui echipaj s-a răscula împotriva căpitanului. Profitînd de prilej, Morgan a prelua

postul de comandant, înjunghiind într-o singură noap pe cei patru contra-candidați ai săi.

În scurtă vreme, el a ajuns în fruntea unei flotile de ze nave, care terorizau posesiunile spaniole din Marea Car bilor. Cea mai mare victorie a sa a constituit-o ocupare orașului fortificat Puerto Principe, actualmente Port-a Prince, capitala Haiti-ului. Pentru a se proteja de ghiulele spaniolilor, Morgan a silit bărbații și femeile luate în prizo nierat să meargă în avangarda «trupei» lui. După cucerire

cetădelei, el a masacrat întreaga garnizoană și toată populația civilă, necruțînd nici măcar pe copii.

Această realizare de la care i se trage și porecla, l-a umplut de admirație pe guvernatorul britanic al Jamaicăi, Sir Thomas Modyford. El l-a întîmpinat pe Morgan cu onoruri militare și i-a pus la dispoziție fregata «Oxford», cu care pirații au atacat și jefuit orașul Maracaibo, din Cuba. În 1671, Morgan a întreprins cu succes o expediție similară în Panama.

Pentru a nu împărți cu nimeni prada, el și-a ademenit echipajul într-o peșteră, a cărei intrare a blocat-o apoi cu o stîncă rostogolită de pe un deal din apropiere. Pe cei patru oameni care l-au ajutat în această crimă i-a ucis cu mîna lui, atunci cînd fregata «Oxford» a aruncat ancora în portul jamaican Kingston Town.

La scurt timp după aceea, Morgan a trecut prin clipe grele. Anglia încheiase pacea cu Spania și aceasta stăruia ca asasinatele «căpitanului Sînge» să fie pedepsite. Morgan a fost luat pe sus și transportat pînă la Londra, unde însă procesul n-a avut loc. Piratul a reușit, nu se știe nici pînă azi cum, să intre în grațiile cercurilor aristocratice și, în locul unei condamnări, el s-a ales cu titlul de *sir* și postul de vice-guvernator al Jamaicăi.

Înapoiat în Indiile occidentale, Morgan și-a împletit activitatea sa oficială cu cealaltă, față de care simțea o irezistibilă atracție: pirateria. Revocat, în cele din urmă, în 1683, pus în imposibilitate să mai cutreiere mările și deci să-și mai stingă setea de sînge, Morgan s-a consolat cu alte băuturi. Dar alcoolul s-a dovedit mai puțin corespunzător pentru sănătatea lui decît hemoglobina și, cinci ani mai tîrziu, căpitanul Blood se stingea în somptuoasa lui reședință, de pe urma unei ciroze hepatice.

BARBĂ NEAGRĂ SAU ALBASTRĂ?

În 1716 s-a aflat pentru prima oară de existența unui crincen pirat care opera în apropierea coloniilor britanice din America de Nord. Îl chema Edward Teach, dar i se spunea «Barbă neagră», din cauza unei imense podoabe păroase care-i cobora în șuvițe pînă la brîu. De un curaj excepțional pînă și în comparație cu confrații săi, Teach avea obiceiul ca, în momentul atacului, să-și înfigă în fiecare ureche cîte un tub umplut cu praf de pușcă, ceea ce-i dădea, bineînțeles, o înfățișare de groază.

«Barbă neagră» s-a specializat în atacarea plantațiilor de tutun și trestie de zahăr din Virginia. Guvernatorul coloniei, lordul Vaughan, a organizat o campanie împotriva lui, dar, după ce a dat greș, a ajuns la concluzia că e mai convenabil să devină părtaș la pradă. Afacerea a mers atît de bine încît Vaughan, recunoscător, a fost nașul lui Teach la cea de a... paisprezecea sa căsătorie, cu o fată de 16 ani.

Această manie a însurătorii i-a fost de altfel fatală lui «Barbă neagră». Așa cum, cu mai bine de două sute de ani mai tîrziu, gangsterul Al. Capone nu a putut fi judecat și condamnat decît pentru neplata impozitelor, Teach a fost urmărit ca poligam, deoarece «neglijase» să divorțeze de primele treisprezece soții. Prinderea lui s-a dovedit însă extrem de anevoioasă și, numai luat prin surprindere, el a putut fi răpus cu 25 de lovituri de spadă.

Pentru că a venit vorba de femei, trebuie adăugat că și ele și-au avut reprezentante în rîndul piraților. Cea mai cunoscută este Anne Bonny, o tînără canadiană de origine franceză, care a luat calea mării și a banditismului la începutul secolului al XVIII-lea. Era de o cruzime atît de cumplită — distracția sa preferată era decapitarea pe care o făcea chinuitor de încet — încît soțul ei, pirat și dînsul, a părăsit-o înspăimîntat. Anne Bonny s-a înhăitat cu o altă femeie-pirat, Mary Read, cu care a semănat teroarea vreme de cîțiva ani în Marea Caraibilor. Capturată în 1720, ea a cerut să nu fie spînzurată, deoarece «cel care a trăit ca un om, nu trebuie să moară ca un cîine». Condamnată la muncă silnică pe viață, Anne a fost amnistiată după un an. O ciudată întorsătură a destinului a făcut ca acest suprapirat în fustă să sfîrșească într-un mod lamentabil de feminin, otrăvindu-se din cauza unei iubiri neîmpărtășite.

POST SCRIPTUM MODERN

Cronica pirateriei înregistrează cazul lui John Avery, care, după ce a dobîndit o fabuloasă avere ca urmare a jafurilor făcute în largul Madagascarului, a sfîrșit sărac lipit pămîntului, fiind tras pe sfoară de doi negustori din Bristol.

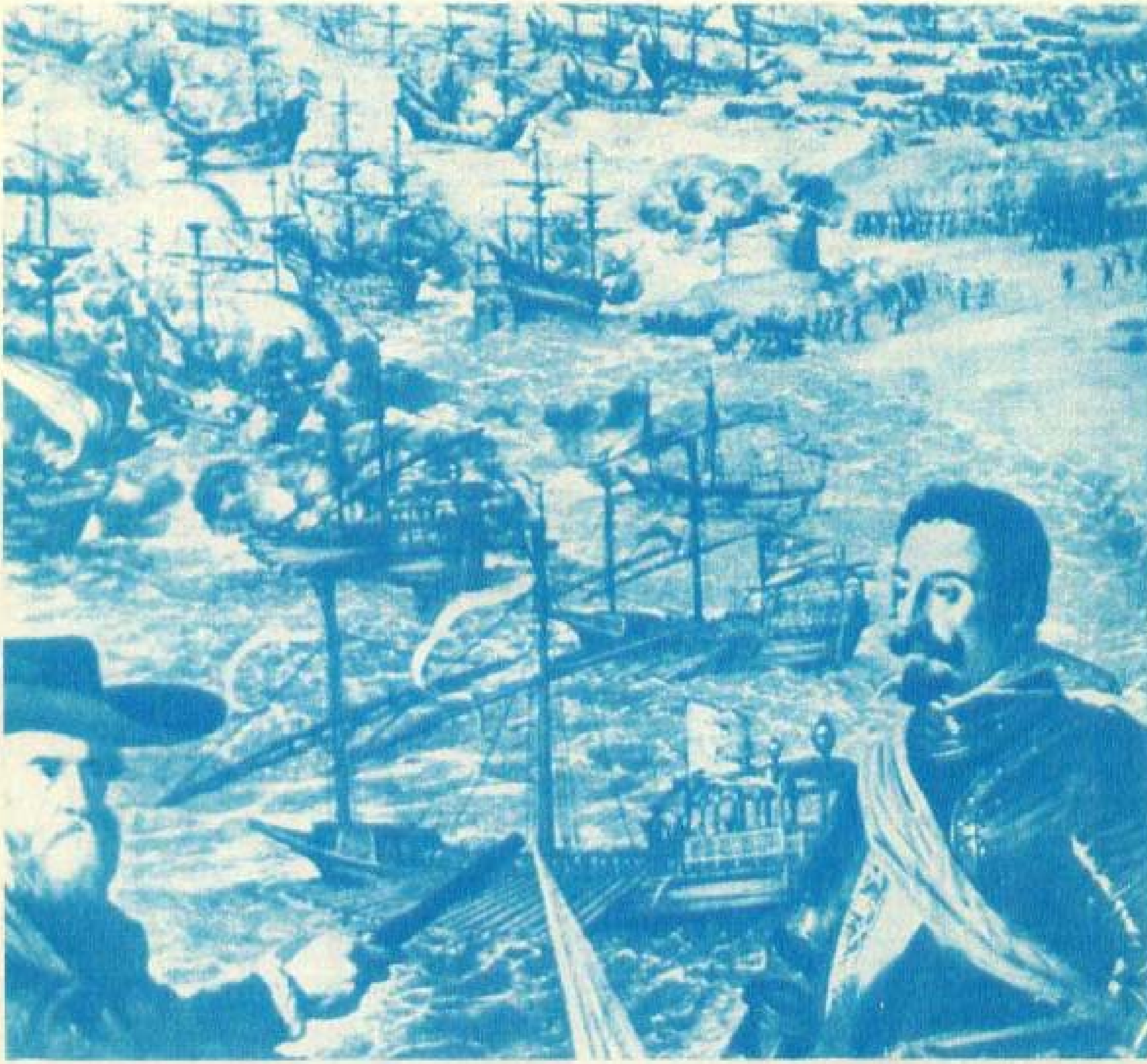
Mai tari ca pirații, escrocii de pe uscat continuă și astăzi să profite de pe urma vestiților căpitani de brigantine. O statistică efectuată anul trecut a arătat că numai în Statele Unite există 814 «întreprinderi de recuperare a tezaurelor», ascunse, conform legendei, de către cei de seama lui Morgan,

Anne Bonny, după o decapitare executată cu propria ei mînă.

«Barbă neagră» și ceilalți. Cît de ispititor sună, în traducere, cîteva din aceste firme: «Aur și schelete» (cu sediul la Miami, statul Florida), «Cascada giuvaerurilor» (societate anonimă din New York), «Insula diamantelor» (tot în New York), «Lada cu bogății a viteji lor» (San Francisco) etc., etc.

Ideea care stă la baza tuturor «întreprinderilor de recuperare a tezaurelor» este una și aceeași: ele furnizează — evident, contra unor importante onorarii — tot materialul ne-

La începutul secolului al XVII-lea atacurile engleze împotriva porturilor spaniole, folosind «tehnica» pusă la punct de Francis Drake, nu au mai fost încoronate de succes. În acest tablou, atribuit cunoscutului pictor spaniol Zurbaran, comandantul și guvernatorul portului Cadix contemplă dezastrul vaselor engleze...

cesar pentru descoperirea comorilor, începînd cu hărțile «ultrasecrete» și sfîrșind cu scafandrii și aparatele de sudură electrică. Întrebarea care li s-ar putea pune în mod logic este de ce își prestează serviciile, în loc să «recupereze» tezaurele pentru proprietarii lor. Dar iată că această întrebare nu și-o pun numeroșii și incurabilii naivi care li se adresează. Ei au cheltuit în 1965, conform tot statisticii despre care vorbeam, un total de peste două sute de milioane de dolari, în căutarea zadarnică a aurului și giuvaerurilor furate cu secole în urmă.

Recordul în materie îl deține compania «Buccaneer Incorporated», din orașul american St. Louis. Săptămînalul londonez «Sunday Telegraph» relatează că ea a fost înființată în mai 1966 și că, în două luni, a reușit să convingă unsprezece comercianți din localitate să investească două milioane de dolari în căutarea unui depozit de «perle indiene», lăsat pasămite, de corsarul Thomas Rackham. În august, creduli amatori de perle au avut neplăcuta surpriză să constate că firma «Buccaneer Incorporated» s-a evaporat din oraș, fără să lase nici o urmă. Cercetînd mai îndeaproape problema, ei au mai aflat ceva dezagreabil — și anume că n-a existat niciodată un corsar al cărui nume să se apropie cît de cît de Thomas Rackham. Iată o ispravă cu care nu s-ar fi rușinat nici căpitanul Blood!

Al. DUMITRIU

Jucînd la LOTO-PRONOSPORT puteţi obţine:

premii în bani

diverse obiecte.

autoturisme

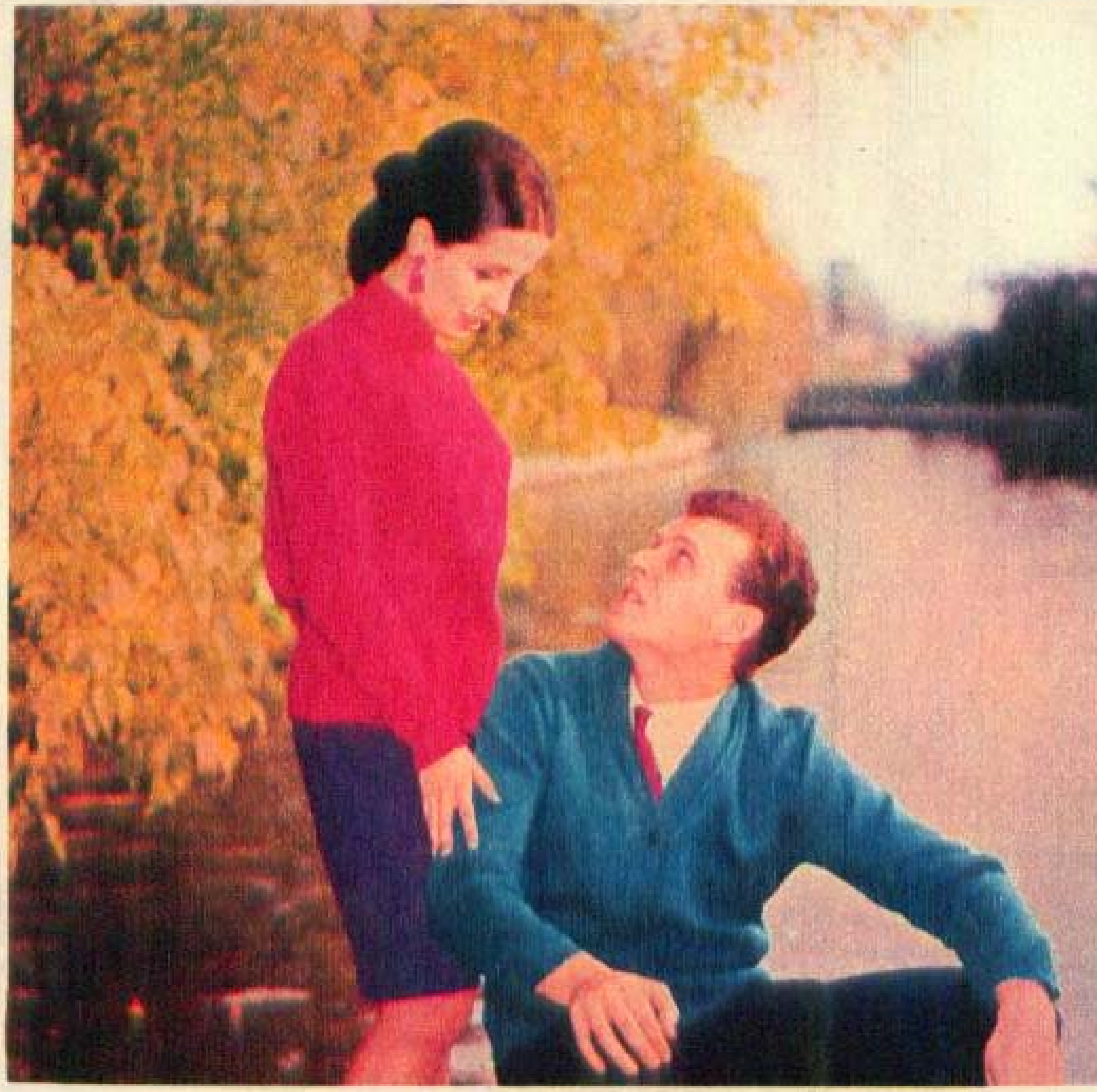
excursii în ţară şi peste hotare

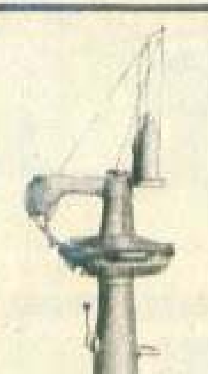

Ciştigătorii unei excursii în R.S.F. Iugoslavia

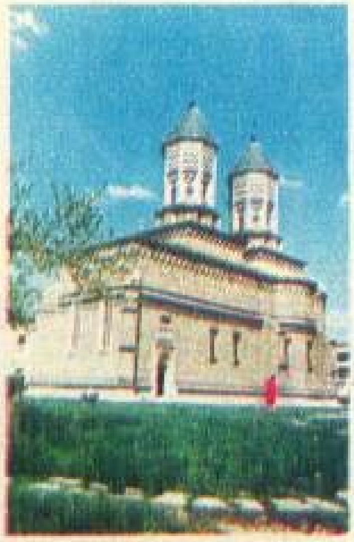

Parcul de maşini

STUDIOUL CINEMATOGRAFIC

TURIȘTI,

vreți să aveți o imagine a locurilor pe care doriți să le vizitați?

PROCURAȚI-VĂ DIAPOZITIVE COLOR

care redau pe peliculă-color opere de artă, monumente istorice, vederi turistice, aspecte din fauna și flora țării noastre etc.

Aceste produse ale STUDIOULUI CINEMATOGRAFIC «ANIMAFILM»-BUCUREȘTI se pot găsi de vînzare în magazinele cu articole muzicale, fotosport, artizanat, librării, tutungerii, muzee și puncte turistice etc.

„ANIMAFILM" BUCUREȘTI

DIAFILMELE COLOR

ȘI ALB-NEGRU

realizate de STUDIOUL CINEMATOGRAFIC «ANIMAFILM»-BUCUREȘTI oglindesc cele mai variate domenii de activitate cultural-științifică.

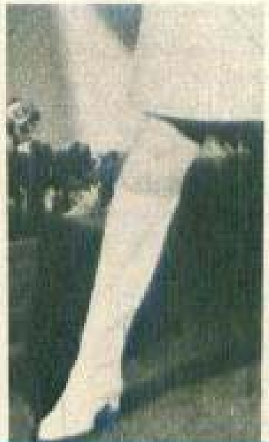
Magazinele de desfacere — librării, papetării, tutungerii și punctele turistice din țară — au fost aprovizionate cu un sortiment bogat de diafilme privind:

- — artă-literatură
- — geografie
- — istorie
- — fizică
- — chimie
- — agricultură etc.

DE-ALE MODEI VALURI...

Cu
n
vo
îmbră
1968

Cînd se vorbește despre modă, nimeni nu rezistă în fața cuvintelor capriciu, extravaganță, ciudățenii. Le folosim pe toate cu voluptate și, uneori, cu subterane intenții vindicative: moda (de fiecare dată «moda actuală») are azi capricii, moda de azi se răsfață printre propriile-i extravagante, moda te lasă cu greu să-i întrezărești viitoarele ciudățenii. Să fim cinstiți: dacă renunțăm să judecăm după tipic, dacă nu ne lăsăm speriați de cei cîțiva zeci de centimetri pe care fustele le urcă sau le coboară uneori, vedem că nimic nu e mai previzibil decît viitorul modei, că nici o evoluție nu are pe lume un grafic atît de precis ca acel al modei.

Iată, în anul de grație 1967 au domnit cu puteri depline mini-jupele, în așa fel încît femeia sobră, sau, mă rog, lucidă, care-și acoperea genunchiul, părea o mătușică demodată. În anul'67, culorile vii, explozive au invadat strada, colorînd în roșu, turquoise și galben paltoanele, instalînd pe rochiile de vară imprimeuri gigantice — inspirate din arta neagră sau mexicană; anul acesta au împărățit vaporoasele și femininele organza-uri, voaluri, crepuri, anul acesta pantofii s-au rotunjit la vîrf și au căpătat tocuri groase. De ce? Pentru că severitatea geometrică a modei lansate de Courrèges obosise ochiul, pentru că floricelele mici, naive, fuseseră decretate, cu o vară înainte, favoritele modei, pentru că se simțea nevoia unei reacții la pantofii ultra-ascuțiți și ultra-înalți.

E greu de prevăzut ce va impune moda anului 1968? Firește, o reacție la reacție: fusta scurtată mereu și mereu nu mai avea unde urca. Să ne mirăm că în colecțiile de haute couture ale iernii 1967-68, unele fuste s-au lungit pînă la jumătatea gambei? Orice om avizat putea prevedea cu exactitate științifică cum, după ce s-au scurtat peste poate, rochiile se vor lungi chiar dacă nu... peste poate: pentru anul viitor, femeile, pare-se, vor trebui să accepte ca fusta să se mai lungească. Moda mantourilor lungi pînă la glezna rămîne totuși ipotetică: asta ar însemna, practic, desființarea garderobei din ultimii ani și un preț urcat pînă la 40% al viitoarelor toalete. Oricît s-ar dori în pas cu moda, femeile nu-și pot pierde într-atîta cumpătul încît să-și afecteze zdruncinător bugetul!

Dacă 1967 a consemnat triumful culorilor vii, e sigur că moda lui 1968, și mai ales a lui 1969, va decreta înfrîngerea lor. De pe acum se aude că marile case de modă vor opta, în anii viitori, pentru culorile închise, prăfuite, discrete: va reveni în vogă negrul, bleumarin-ul închis, maron-ul. Anul acesta, toate femeile au fost obligate de modă să pară adolescente (să nu vorbim la ce rezultate a dus uneori aceasta!). În anii viitori, va trebui să părem toate niște severe și cucernice mătuși din provincie (deși, obligatoriu nu va fi!).

Pînă la primăvara viitoare, marile case pariziene își țin încă strînse sub cheie aceste secrete, care — ca toate secretele — mai transpiră cum se vede, pe ici, pe colo. Sincer vorbind, aceste foarte previzibile «capricii» ale modei, aceste previzibile «schimbări bruște» ale modei nu sperie, nu intimidează de loc. Moda are un aliat care știe adesea să pună frînă exceselor ei: el se numește bunul simț și dacă îl păstrăm alături de noi, asemenea unui înger păzitor, nu vom risca niciodată să fim nici în afara modei, nici prea înăuntrul ei.

Cele cîteva modele pe care vi le oferim în paginile alăturate, sînt călăuzite tocmai de această binefăcătoare stea a măsurii și a bunului simț. Nu veți risca să arătați demodată alegînd vreunul din ele.

Sanda FAUR

Cașmirul — moale, plăcut de purtat, nesifonabil — se pretează la fel de bine rochiilor festive decoltate, cît și celor mai sobre de după-amiază.

1. Jerseul rămîne în continuare materialul nr. 1 al ținutelor de toamnă și iarnă: benzile din broderie de mînă — lucrate cu fir de lînă — dau cîteva accente de culoare acestei tinerești rochii albe.

2. Rochia de seară, decoltată, poate fi transformată ușor într-o ținută de spectacol ori vizită prin adăugarea acestui bolero plisat, ce se încheie la spate.

3. Deux-pieces-ul — cu micile detalii adaptate la modă — guler și revere, manșete și clape tighelate, butonaj la două rînduri — este piesa clasică în orice garderobă.

1

4. Plușcordul se pretează admirabil la ținutele pentru vacanță, pentru excursii. În general, se poartă jacheta din același material cu pantalonul. Interesant de remarcat la acest model: mîneca raglan prelungită cu o platcă, lungimea jachetei, catarama de la gît, repetînd-o pe cea a cordonului.

5. După o vară atît de ploioasă ca cea a lui 1967, să ne pregătim grijuliu pentru primăvara viitoare cu o haină de ploaie, o șapcă și cizme din același material plastic alb, netransparent, strălucitor. Nu strică.

6. Fusta-pantalon este «șlagărul» modei din ultimele sezoane. Purtată cu o bluză sport, cu șosete trei sferturi, ea constituie o foarte comodă ținută de vacanță.

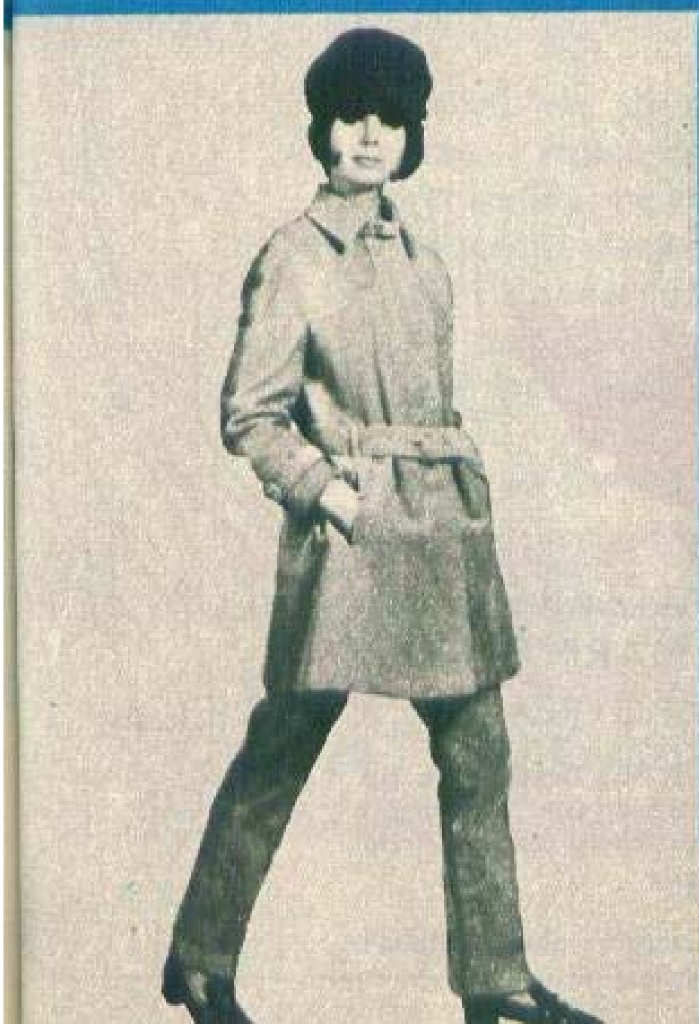

2

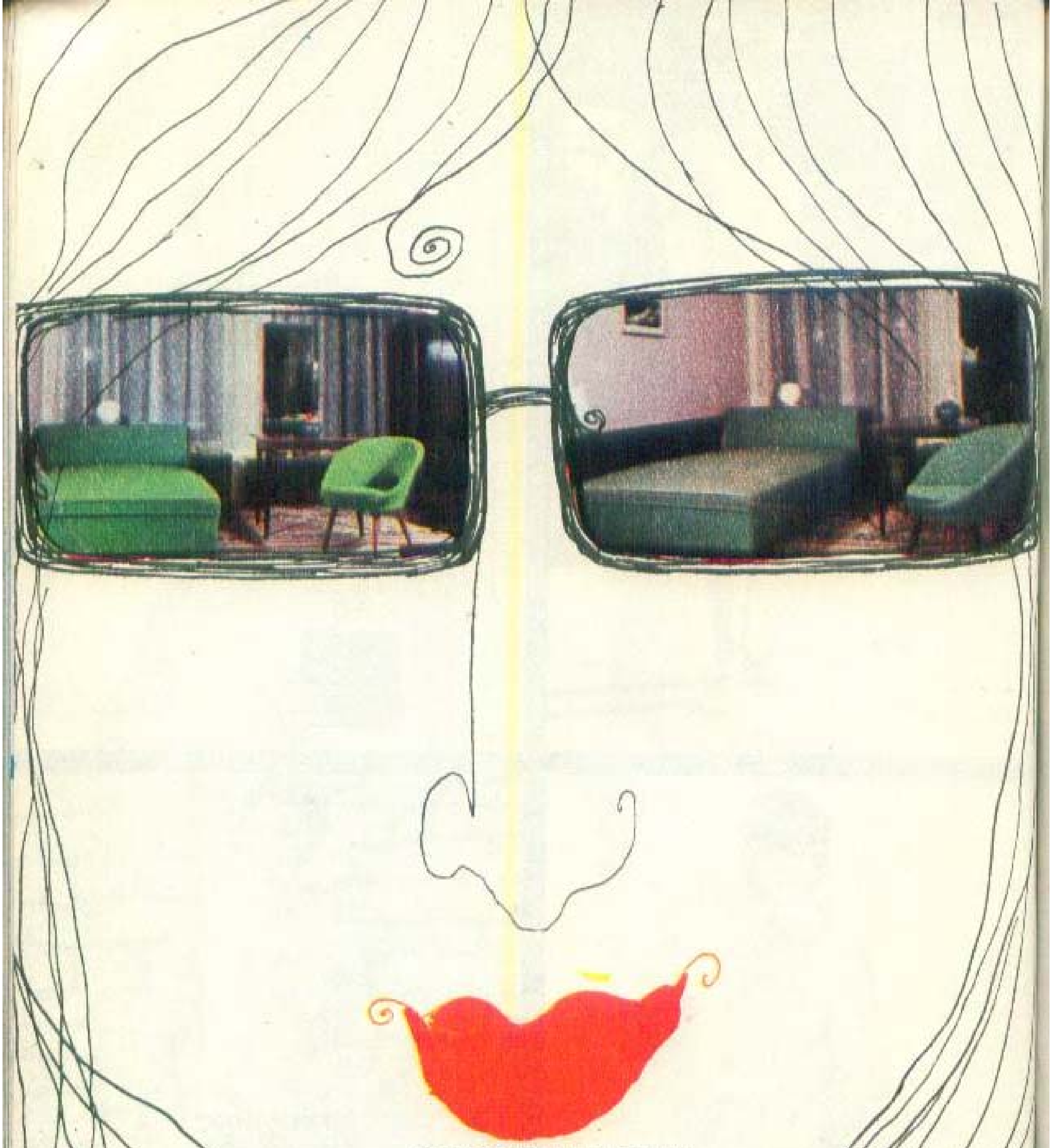

5

COMBINATUL
PENTRU INDUSTRIALIZAREA LEMNULUI
SIGHETUL MARMAȚIEI
PRODUCE ȘI LIVREAZĂ

PE BAZĂ DE REPARTIȚIE: Dormitoare tip «Ilva»; Camere combinate «Ilva»; Cuiere pom; Scaune curbate; Mese pentru televizor tip «Harghita» și «București»

FĂRĂ REPARTIȚIE: Calupuri pentru dibluri C.F.R.; Arcuri spirale flexibile.

DOCUMENTAR

CIA

și ,,jurn

Întrebat odată care este personalitatea contemporană pe care o admiră cel mai mult, Winston Churchill a răspuns: «Mussolini». Văzînd surprinderea interlocutorului său, fostul premier britanic a furnizat și explicația, care poartă amprenta umorului său sec: «Pentru că e singurul om care a avut curajul să-și împuște ginerele».

Dincolo de butada tipic churchilliană, executarea lui Ciano de către Mussolini a fost ultimul act dintr-o tragică farsă, una din multele care au marcat cei douăzeci și trei de ani ai dictaturii fasciste în Italia.

PROLOGUL

...se desfășoară cu mult fast în aprilie 1930, cînd are loc, în luxoasa vilă Torlonia, căsătoria dintre Galeazzo Ciano și Edda Mussolini. Mirele, care abia a împlinit douăzeci și șase de ani, este fiul ofițerului de marină Costanzo Ciano, vechi complice al ducelui: pentru meritele sale în calitate de căpetenie a uneia din «squadrele» de bătăuși, Costanzo este acum ministru al Comunicațiilor. Mireasa, cu opt ani mai tînără decît soțul ei, este totuși cea mai în vîrstă dintre cei cinci copii ai dictatorului (mezina familiei, Anna-Maria, nu are decît zece luni).

Ceremonia religioasă este urmată de un banchet princiar. A doua zi, toate ziarele se extaziază din ordin față de «grația fermecătoare a Eddei» și de «admirabila prestanță virilă a lui Galeazzo». Dar în sălile de redacție se șoptește că mireasa a făcut un scandal monstru mamei sale pentru o diferență de 20 000 de napoleoni la zestre, iar mirele a tras în noaptea precedentă un chef monstru, cu cîteva actrițe.

ACTUL I

...se petrece în parte la Shanghai — unde Ciano este consul general din 1930 pînă în 1934 — în parte la Roma, unde, după înapoierea din China, el devine mai întîi subsecretar de stat și apoi ministru al Presei și Propagandei. Menajul merge de minune, fiecare dintre soți dovedind o largă înțelegere pentru escapadele celuilalt. Mussolini îl apreciază tot mai mult pe ginerele său, în care regăsește brutalitatea și lipsa de scrupule a vechiului său complice, Costanzo.

ACTUL II

...începe în iunie 1936, cînd Galeazzo este numit ministru de Externe, și durează aproape șapte ani. Eforturile de a-l imita pe ilustrul său socru sînt încununate de succes: Ciano adoptă nu numai aceleași atitudini marțiale în public, ci și aceeași agresivitate în arena internațională. Pînă și din punct de vedere fizic ajunge o copie a ducelui, cu bărbia ridicată arogant în sus și cu un piept bombat, pe care a început să se depună grăsimea.

DOCUMENTAR

CIANO și „jurnal" său

ACTUL III

...durează doar cîteva luni. La ridicarea cortinei, în 1943, Ciano nu mai e ministru de Externe: Mussolini l-a dat afară din slujbă, împreună cu aproape tot restul guvernului, simțind că în rîndurile acestuia suflă un vînt de nemulțumire, iscat de nenumăratele insuccese ale Italiei fasciste în război. În final, o adevărată lovitură de teatru: în noaptea de 24 spre 25 iulie, Marele Consiliu Fascist adoptă — cu 19 voturi pentru, 17 contra și o abținere — decizia prin care i se ia lui Mussolini comandamentul suprem al armatei. Aceasta echivalează practic cu răsturnarea lui de la putere. Printre cei mai vehemenți adversari ai ducelui se numără și Ciano.

EPILOGUL

...are loc în primele zile ale anului 1944. Între timp Mussolini a fost arestat, noul guvern Badoglio a încheiat armistițiul cu aliații, un detașament aeropurtat de soldați germani l-a eliberat pe duce, iar în centrul și nordul Italiei, sub ocupație hitleristă, fascismul a ajuns din nou la cîrma țării, intrînd în cea mai sîngeroasă perioadă a dictaturii sale. Unii dintre participanții la ședința Marelui Consiliu care s-au pronunțat împotriva lui Mussolini sînt arestați, judecați la Verona și condamnați la diferite pedepse. Printre cei cinci osîndiți la moarte este și Ciano. La 11 ianuarie 1944 ei cad sub gloanțele plutonului de execuție. Ducele le va supraviețui doar cincisprezece luni.

Între 1939 și 1943, Ciano a ținut un caiet de însemnări aproape zilnice, căruia i-a spus «Jurnal politic». Lectura lui dezvăluie hidosul putregai pe care l-a reprezentat fascismul în ambele lui variante — italiană și germană. Parcurgînd paginile jurnalului vizitezi parcă o respingătoare galerie de monștri: ducele, führerul, miniștrii și generalii lor, căpeteniile cămășilor negre și ale cămășilor brune, S.S.-iștii și omologii lor italieni, «squadriștii»... Nici unul din ei nu se dă înapoi să treacă peste cadavre de dragul banilor, al funcțiilor, al onorurilor. Fiecăruia îi e teamă de toți ceilalți, alianțele și complicitățile sînt vremelnice și șubrede, oricine e gata să trădeze pe oricine. Dar groaza cea mai mare le-o inspiră, atît fasciștilor cît și naziștilor, propriile lor popoare, neiertătoarea sentință pe care o simt apropiindu-se.

În cursul anului 1968, revista «Magazin istoric», va publica largi extrase din «jurnalul politic» al lui Galeazzo Ciano. În cele ce urmează, am ales cîteva pasaje dintr-un singur an — 1941 — în care accentul cade îndeosebi asupra relațiilor germano-italiene de pe atunci. Sub paravanul «axei Roma—Berlin», sub masca «pactului de oțel», sub camuflajul altor etichete sforăitoare, se ascundeau de fapt invidia, suspiciunea, disprețul și ura. Sentimente caracteristice fasciștilor de orice categorie, în toate relațiile lor, inclusiv cu «cei mai credincioși aliați».

Să-i dăm, deci, cuvîntul lui Ciano.

N. MINEI

3 mai 1941. *Mussolini îmi dă să citesc un ordin de zi pe care Rommel l-a trimis comandanților diviziilor noastre din Libia. El merge pînă la a-i amenința cu curtea marțială. Se pare că asta a creat o oarecare indispoziție; ar fi și bizar să fie altfel. În Albania, de asemenea, unde armata noastră a fost la un moment dat paralizată de o adevărată obstrucțiune din partea germanilor, sentimentele de ostilitate față de aliații noștri sînt extrem de puternice (...).*

4 mai 1941. *Lung discurs al lui Hitler. Nu-i cunosc încă conținutul, dar Mussolini, care l-a ascultat la radio, îl apreciază cu o remarcabilă răceală; după părerea lui, ar fi fost mai nimerit ca această cuvîntare să nu fi fost rostită*[1].

12 mai 1941. *Un comunicat german destul de ciudat anunță moartea lui Hess*[2]*, ca urmare a unui accident de aviație. Nu-mi ascund scepticismul față de această poveste; mă îndoiesc chiar de moartea lui Hess, deși Alfieri*[3] *confirmă că la mijloc ar fi un accident.*

13 mai 1941. *Afacerea Hess devine din ce în ce mai misterioasă. Locțiitorul lui Hitler, înlocuitorul desemnat chiar de führer, omul care de cincisprezece ani avea în mîinile lui cea mai puternică organizație germană, acest om se află viu și nevătămat în Scoția. El a fugit, lăsînd o scrisoare pentru Hitler. După părerea mea, chestiunea este foarte gravă: avem de a face aici cu prima victorie reală a englezilor. La început, ducele crezuse că Hess a căzut cu avionul în timp ce se îndrepta spre Irlanda pentru a provoca o răscoală acolo. Dar a renunțat repede la această ipoteză, împărtășind părerea generală că a avut loc un eveniment de o importanță excepțională.*

Ribbentrop sosește pe neașteptate la Roma. E deprimat și nervos. Vrea să discute cu ducele și cu mine în jurul cîtorva probleme, dar în realitate nu urmărește decît un singur lucru: să ne pună la curent cu afacerea Hess, despre care face acum mare tămbălău presa din lumea întreagă. Versiunea oficială este că Hess, bolnav la trup și la minte, a căzut victima unor iluzii pacifiste și s-a dus în Marea Britanie pentru a ușura angajarea unor negocieri de pace. Prin urmare, «nu e un trădător și nu va pălăvrăgi, așa că toate declarațiile verbale sau scrise care ar putea să apară trebuie considerate false». E un raționament cusut cu ață albă. Nemții vor să ne vrăjească înainte ca Hess să vorbească și să dezvăluie lucruri care ar crea la noi o impresie proastă.

Mussolini l-a liniștit pe Ribbentrop, pentru ca apoi să-mi spună că socotește cele întîmplate cu Hess drept o lovitură cumplită pentru regimul nazist. Adaugă că-i pare tare bine, întrucît aceasta va face să scadă acțiunile germanilor chiar în ochii italienilor.

Ribbentrop și colaboratorii lui iau cina la mine acasă. Tonul nemților este în general deprimat. Ribbentrop repetă lozincile lui împotriva Angliei, care i-au atras din partea lui Goebbels porecla de «prim papagal al Germaniei». Se pare că Bismarck[4]*, care îl detestă (...) a spus: «E atît de imbecil, încît constituie o veritabilă minune a naturii» (...).*

27 mai 1941. *Cuirasatul german «Bismarck» a fost scufundat. E un eveniment important mai ales prin repercusiunile sale în Statele Unite, unde se va vedea în asta dovada că marea a rămas domeniul necontestat al englezilor.*

Alfieri vine de la Berlin. N-aș putea afirma că a devenit pesimist, dar a pierdut optimismul lui de odinioară. «Războiul e cîștigat, spune el. Trebuie numai găsit mijlocul de a i se pune capăt». Periculoasă formulă.

Mussolini e mereu prost dispus și supărat pe armată. În dimineața de azi ar fi avut chef să se dea jos din mașină și să-i bată cu cravașa pe ofițerii care se duceau la Ministerul de Război, «într-atît de nedemni erau de a purta uniforma». (...).

31 mai 1941. *Hitler ne face cunoscut că ar vrea să discute cu ducele cît mai repede cu putință, mîine sau poimîine. Lui Mussolini nu-i place nici invitația, nici forma în care i-a fost adresată. «M-am săturat să tot fiu chemat cu soneria», declară el, dar hotărăște întrevederea pentru poimîine, la pasul Brennero. Nemții n-au făcut nici o aluzie la obiectul întîlnirii, dar, după toate aparențele, cred că va fi vorba fie de Franța, fie de Rusia (...).*

2 iunie 1941. *Mussolini relatează că în discuția între patru ochi pe care a avut-o cu Hitler, acesta s-a oprit îndelung asupra lui Hess, și că a izbucnit chiar în plîns. Ducele a fost foarte satisfăcut (...)*

7 iunie 1941. *Veștile de la Berlin sînt din ce în ce mai puțin favorabile, ceea ce accentuează nota antigermană din spiritul și cuvintele ducelui. I-a trecut chiar prin minte să amîne discursul pe care urmează să-l pronunțe la Cameră*[5] *la 10 iunie, cu prilejul împlinirii unui an de la intrarea noastră în război: «Ar trebui să aduc elogii colaborării noastre cu Germania, ceea ce îmi repugnă în momentul de față» (...).*

10 iunie 1941. *Curioasă aniversare a intrării în război. Mussolini rostește față de mine cel mai aspru rechizitoriu la adresa Reichului pe care l-am auzit vreodată. Iată în esență ce mi-a spus: «N-are nici o importanță dacă nemții recunosc pe hîrtie drepturile noastre asupra Croației, de vreme ce, în practică, iau totul și ne lasă numai ciolanele. Sînt niște canalii de rea credință și îți spun că asta nu mai poate să meargă multă vreme. (...) Pe mine personal, Hitler mă dezgustă, ca și manierele lui. Întrevederile noastre? Trebuie să asist, cinci ore în șir la un monolog plicticos și inutil (...). Dar deocamdată n-am ce face. Trebuie să urlăm în cor cu lupii». (...).*

14 iunie 1941. *La Veneția, Ribbentrop este nemaipomenit de vesel și jovial. La masă, într-un «han» de tradiție, se distrează pînă și de glumele cam piperate ale unei chelnerițe. Sîntem cu toții uluiți. Nu discutăm nici un subiect politic.*

22 iunie 1941. *La ora trei dimineața, Bismarck îmi aduce o lungă scrisoare din partea lui Hitler către duce, în care führerul expune motivele hotărîrii sale*[6] *(...) Mussolini îi va trimite mîine răspunsul. Ceea ce îl preocupă în primul rînd este participarea unui contingent din trupele noastre pe frontul rusesc, dar din scrisoarea lui Hitler relese destul de limpede că acesta s-ar lipsi bucuros de o contribuție italiană (...).*

30 iunie 1941. *Mussolini este teribil de jignit din pricina felului cum l-au tratat germanii în problema războiului cu rușii. Mai întîi nu i-au spus absolut nimic*

și pe urmă l-au sculat din somn, în toiul nopții, pentru a-l informa de faptul împlinit (...) Ducele își dă seama că Hitler nu apreciază prezența trupelor noastre pe frontul rusesc, dar insistă să le trimită totuși (...).

11 iulie 1941. *Atac aerian american asupra Neapolelui; a fost un raid foarte puternic, mai puțin prin numărul de victime pe care le-a provocat, cît prin daunele materiale cauzate, dintre care cea mai importantă este incendierea rafinăriilor. Am pierdut șase mii de tone de petrol și numai Dumnezeu știe cît de prețios e pentru noi combustibilul. Ducele îmi spune: «Îmi pare bine că Neapole trece prin clipe atît de grele. Rasa va ieși întărită din asta. Războiul va face din napolitani un popor nordic».*

24 septembrie 1941. *Am citit un raport asupra regimului aplicat muncitorilor noștri în Germania. În unele locuri, nu numai că sînt bătuți, dar pentru cea mai mică greșeală comisă se asmut împotriva lor cîinii-lupi, care-i mușcă de picioare. Ar fi destul ca un astfel de raport să ajungă la cunoștința italienilor pentru a-i vedea răsculîndu-se cu o vigoare pe care nimeni nu și-o poate imagina (...).*

17 octombrie 1941. *Attolico*[7] *dă un dejun în cinstea doamnei Goebbels, aflată în trecere prin Roma, împreună cu cumnatele ei. Iată comentariul lui Bismarck: «Doamna Goebbels este soția tipică a unui grangur nazist. Căsătorită prima oară cu un escroc, practica fățiș prostituția; pe urmă a devenit amanta lui Goebbels, ceea ce n-o împiedica să aibă cele mai intime relații cu mai toți acoliții führerului. Goebbels s-a însurat cu ea într-o zi cînd era beat. Au cîțiva copii, dar s-ar putea ca tații să fie mai mulți, căci cucoana și-a păstrat obiceiurile. Continuă și acum să alerge după bărbați, în compania cumnată-si, care și ea e o tîrfă. Mi se face rușine la gîndul că soția mea trebuie să aibă de a face cu astfel de femei». Așa se exprimă urmașul marelui Bismarck despre soția unuia din personajele cele mai de vază ale nazismului (...)*

20 decembrie 1941. *Mussolini e mulțumit de evoluția războiului în Rusia. El nu-și mai ascunde încîntarea față de insuccesele germane. «Numai de nu ar lua proporțiile unui dezastru», remarc eu.*

Ne oprim aici cu extrasele pe care le publicăm. Dar «Jurnalul politic» al lui Ciano — sau ceea ce a mai rămas dintr-însul — continuă pînă la 8 februarie 1943. Între timp, Mussolini și-a concediat aproape toți miniștrii, inclusiv pe ginerele său, care a căpătat neînsemnatul post de ambasador pe lîngă Sfîntul Scaun. În ultima sa însemnare, Ciano scrie: «...Îl iubesc pe Mussolini, îl iubesc mult și lipsa cea mai gravă pe care o voi resimți va fi contactul cu el». Nu vor trece nici cinci luni și tandrul Galeazzo va juca un rol de seamă în doborîrea de la putere a iubitului său socru.

În aceeași notație din 8 februarie sînt reproduse cuvintele pe care ducele le adresează lui Ciano cu prilejul plecării acestuia de la Ministerul de Externe: «Viitorul tău este în mîinile mele, așa că poți să fii liniștit». Peste mai puțin de doi ani, Mussolini va asigura într-adevăr lui Ciano liniștea definitivă a mormîntului.

---

1 Este vorba de un discurs-bilanț cu privire la rezultatele agresiunilor naziste împotriva Iugoslaviei (27 martie) și Greciei (6 aprilie) — N.R.

2 La 10 mai, Rudolf Hess, locțiitorul lui Hitler, a părăsit Germania pe bordul unui avion de vînătoare, lansîndu-se cu parașuta în Anglia, în ceea ce el numea «o tentativă personală de a determina guvernul britanic să încheie pacea». — N.R.

3 Ambasadorul italian la Berlin — N.R.

4 Ambasadorul german la Roma. — N.R.

5 Pseudoparlamentul fascist, așa-numita Cameră a fasciilor și a corporațiilor. — N.R.

6 Atacul mișelesc împotriva Uniunii Sovietice — N.R.

7 Diplomat, ambasador al Italiei la Berlin în perioada 1935—1940 — N.R.

În zilele de glorie împreună cu Edda

Ş-a schimbat basmul din carte?
Nu! dar azi cu toţii ştim
Scufiţa Roşie-n loc de vin
Bunicuţei duce lapte!

SCRIERI CIUDATE,

TAINE ALE UNOR CIVILIZATII DISPĂRUTE

ALFABETUL ESTE DEPARTE DE A FI SINGURA FORMĂ DESCOPERITĂ DE OAMENI PENTRU A-ŞI EXPRIMA GÎNDURILE ÎN SCRIS. AU EXISTAT ŞI ALTE MODALITĂŢI DE NOTARE A LIMBAJULUI, DEVENITE CELEBRE PRIN PROBLEMELE EXTREM DE CURIOASE PUSE DE ELE CERCETĂTORILOR. DESCIFRAREA ACESTOR SCRIERI, DEOSEBITE DE CELE ALFABETICE, A ARUNCAT O NOUĂ LUMINĂ ASUPRA POPOARELOR CARE LE-AU FOLOSIT. UNELE DIN ACESTEA AU PIERIT DE MULT, DAR SCRISUL LOR A ÎNGĂDUIT SAVANŢILOR SĂ LE SCOATĂ DIN UITARE ŞI SĂ NI LE ÎNFĂŢIŞEZE CU TOATE MORAVURILE LOR. AU EXISTAT ÎNSĂ POPULAŢII ANTICE, AFLATE ÎNTR-UN STADIU AVANSAT DE CIVILIZAŢIE ŞI AVÎND O SCRIERE DEZVOLTATĂ, DESPRE CARE NU SE ŞTIE AZI MAI NIMIC, NICI MĂCAR CE NUME AU PURTAT...

Figurină din faianţă reprezentînd o contemporană a lui Minos. În mîini pare să aibă şerpi, iar pe tiară — un animal aşezat pe labele dinapoi, poate un leopard. De remarcat expresia deosebit de mobilă a personajului.

CETĂŢILE DE PE VALEA INDUSULUI

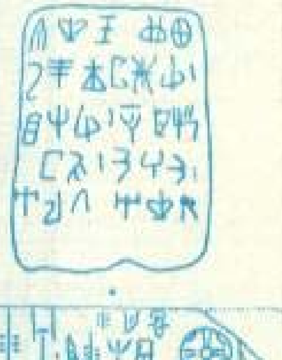
Printre scrierile vechi şi uitate, descoperite în ultimul timp, multe au fost astăzi descifrate. Acestea se citesc aşa cum citim româneşte: atît semnele cît şi conţinutul lor sînt perfect lămurite. Ştiaţi însă despre existenţa unor scrieri care se pot *citi*, dar nu şi *înţelege*? De pildă, scrierea etruscilor. Un anumit semn etrusc înseamnă «a», altul «b», şi aşa mai departe, dar cînd trebuie să citim cuvintele alcătuite cu aceste semne nu mai înţelegem absolut nimic, fiindcă ignorăm limba vorbită de etrusci. Cît priveşte unele scrieri vechi, şi mai cufundate în întunericul unor taine milenare, despre ele nu cunoaştem nimic, nici măcar numele populaţiei care a folosit-o. Ne referim, de pildă, la populaţia care, din lipsă de date arheologice, istorice şi lingvistice este denumită printr-o parafrază: *oamenii din valea Indusului*. Numele a două cetăţi mari şi puternice construite aci în vechime au căpătat denumiri contemporane: Mohenjo Daro şi Harappa. Zidurile lor groase şi ruinate înconjoară suprafeţe de zeci de hectare, iar străzile interioare, largi şi drepte, sînt orientate fie de la nord spre sud, fie de la est spre vest.

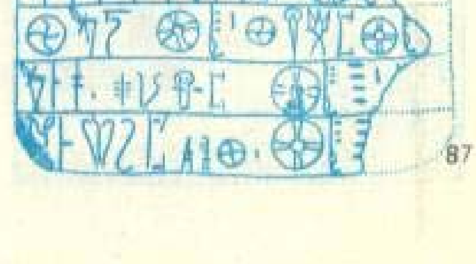

Acest mulaj al unui inel de sigiliu dă o imagine asupra îmbrăcăminţii femeilor din Cnossos, Mycene şi Pylos.

S-a găsit un număr foarte mare de sigilii sau ştampile, care, aplicate pe un material moale, imprimă alese forme animaliere şi distincte trasee scripturale. Şi totuşi, scrierea acestor sigilii nu a putut fi descifrată nici pînă astăzi şi din cauza aceasta nu-i putem cunoaşte pe făuritorii misterioasei civilizaţii indusane. Dat fiind că astfel de sigilii s-au mai găsit la Ur (o veche cetate a sumero-akkadienilor) şi la Hattuşaş (capitala anticilor hitiţi), se poate presupune că populaţia de la Mohenjo Daro şi Harappa a întreţinut relaţii cu hitiţii şi cu sumero-akkadienii. Specialiştii nutresc astfel speranţa că se va descoperi vreun text hitit, sumerian sau akkadian care să vorbească despre tainicele cetăţi de pe valea fluviului Indus...

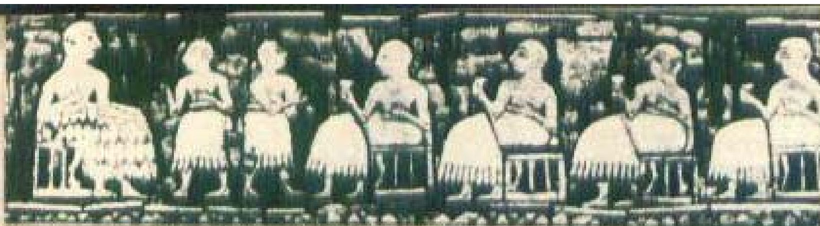
Tăbliţe găsite la Cnossos cu scriere lineară A şi scriere lineară B. Doar ultima a putut fi descifrată.

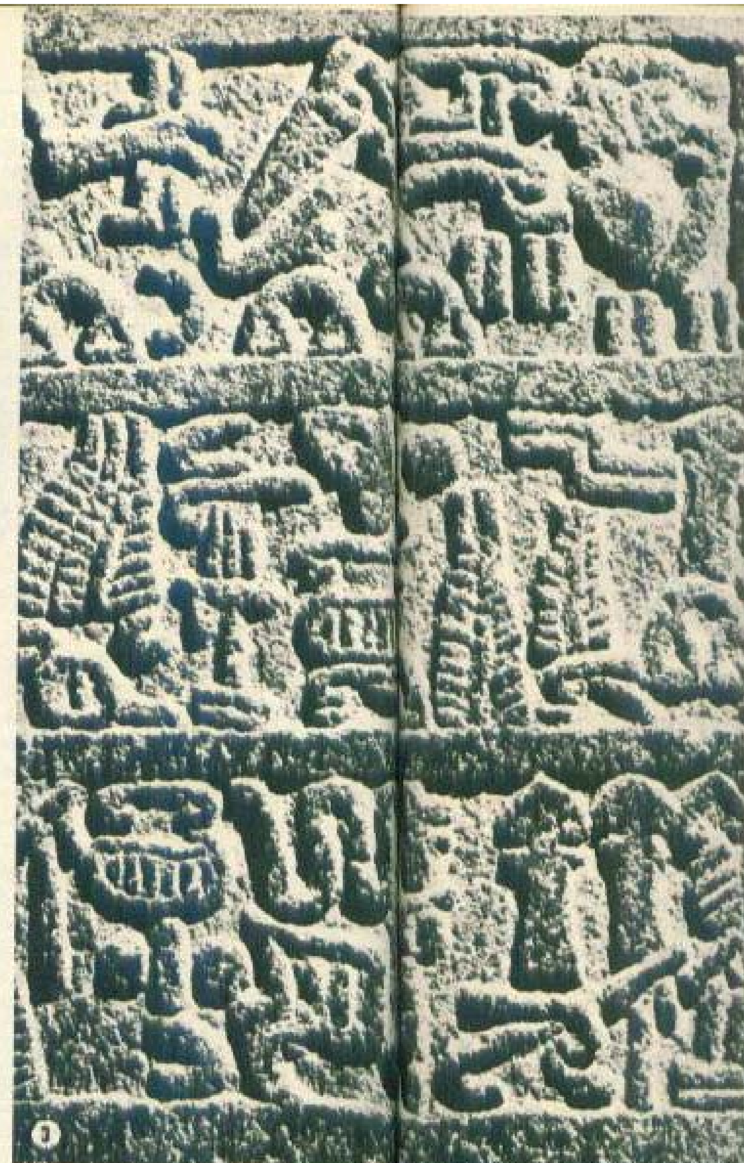
«TĂBLIŢELE VORBITOARE» DIN INSULA PAŞTELUI... TAC

Temerarul navigator olandez Iacob Roggeween a descoperit în Oceanul Pacific, în ziua de Paşti a anului 1722, insula Rapa-

1

3

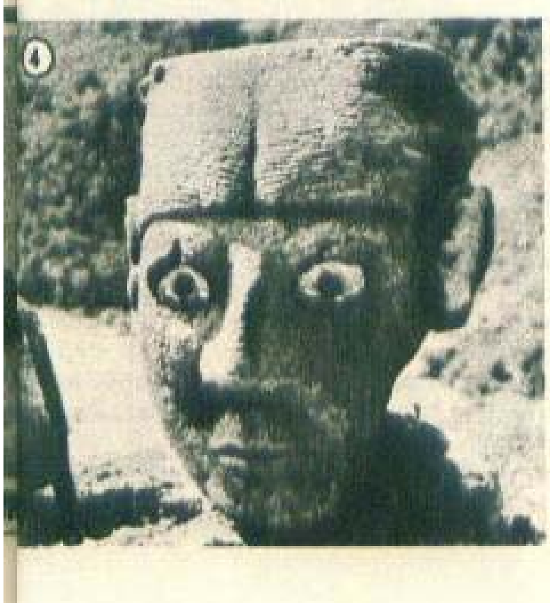

2

4

Nui, cunoscută mai ales sub numele de Insula Paștelui, cum o botezase descoperitorul ei. Ea era locuită de oameni pașnici, încrezători și veseli, în treburile cărora nimeni nu s-a amestecat pînă în 1806, cînd niște vînători europeni de foci au poposit pe insulă.

Primiți sărbătorește de localnici, cu vin, cîntece și ospețe, vînătorii își amețesc gazdele cu alcool, îmbarcă vreo treizeci de inși cu forța și pleacă după foci. Cînd se trezesc din amețeală, băștinașii văd că se află închiși într-o încăpere întunecoasă: carena goeletei. Cer să iasă la aer, dar aceasta nu li se îngăduie decît după cîteva zile, cînd căpitanul socotea că s-a depărtat suficient de insulă. Ajunși pe punte, ei se aruncă peste bord și pornesc înot spre patrie, neștiind că se află la mare distanță de ea. Căpitanul goeletei îi părăsește cu nepăsare în valuri și se întoarce în insulă pentru o altă captură.

După vreo cincizeci de ani, cînd întîmplarea s-a uitat, sosesc alți albi cu șapte corăbii. Localnicii organizează iar serbări, după cum le era obiceiul, întind mese și se veselesc. Veselia ajunsese la culme în clipa cînd albii propun gazdelor un joc: să-și scrie numele pe o hîrtie.

Ce se întîmplase? Se descoperise valorosul îngrășămînt guano pe insula Chincha (Peru) și albii aveau nevoie de mînă de lucru pentru colectarea lui. Scriindu-și, ca să se distreze, numele pe hîrtie, locuitorii insulei Paștelui «semnaseră» fără să știe un contract prin care se angajau să colecteze guano pentru albi!

Nici una, nici alta, iată-i legați burduf și îmbarcați; cei ce încearcă să se opună sînt împușcați. Pînă la urmă cele șapte corăbii pleacă în larg, luînd pe bord cam o mie de sclavi și lăsînd țărmul înțesat de cadavre. Nelegiuirea se află, se declanșează un proces și autoritățile ordonă repatrierea nenorociților.

Între timp nouă sute din ei muriseră de nemîncare, de istovire și de disperare. Din cei rămași, optzeci și cinci se sting de slăbiciune pe drumul înapoierii; doar cincisprezece ajung în patrie, și aceștia bolnavi de sifilis și de tuberculoză. Datorită lor, bolile acestea se răspîndesc pe insulă.

Medici europeni nu existau, iar vracii localnici s-au dovedit, bineînțeles, neputincioși în fața acestor flagele. Și astfel lăcomia și neomenia au distrus o civilizație în plină dezvoltare. Semnificația monumentelor existente pe insulă s-a pierdut, iar scrierea folosită în vremea aceea s-a uitat...

Colonizatorii au introdus mai tîrziu alfabetul latin și nici un insular nu-și mai aduce azi aminte de felul cum scriau strămoșii lui. Cele cîteva plăci de lemn cu vechea scriere, «tăblițele vorbitoare» cum le numeau localnicii, *kohau rongo-rongo* pe limba lor, se găsesc astăzi expuse în cîteva muzee etnografice din Europa și America. Mulți savanți s-au străduit să le descifreze.

1. Sculptură de la Harappa reprezentînd un locuitor al cetății. El este tuns la piele și poartă o bandă cu un însemn pe frunte; barba îi este îngrijit și sobru pieptănată; toga cu modele simple și armonioase, îi lasă o parte din piept descoperit, iar pe brațul drept poartă o brățară cu însemnul de pe frunte. Este un reprezentant al unei societăți de acum circa 5000 de ani, al cărei fel de viață a rămas practic necunoscut pînă în ziua de azi.

2. Frescă de la Cnossos reprezentînd o scenă de circ. Se observă cum acrobatul vine în întîmpinarea taurului, se prinde de coarnele lui și se aruncă (sau este aruncat) peste spatele animalului. Curajul acrobatului de atunci nu poate fi comparat decît cu al toreadorului de azi. Sînt de remarcat formele suple ale figurilor.

3-4. Urme hitite la Karatepe (Muntele Negru), în Asia Mică. Printre ruine s-au găsit texte paralele în hieroglife hitite și în scriere feniciană. Poate un asemenea text va arunca o lumină, cîndva, și asupra misterioaselor cetăți din valea Indusului.

În 1914, R. Scoresby Routledge a aflat că pe insulă trăiește încă un bătrîn lepros, Tomenico, ultimul cunoscător al scrierii. Riscînd să contracteze grozava maladie, Routledge îl înduplecă pe Tomenico să scrie cîteva cuvinte. Rezultatul nu a fost mulțumitor, fiindcă bătrînul, căznindu-se să-și amintească, a scris cu mîna tremurătoare niște semne care n-au putut fi confruntate cu cele de pe vechile tăblițe.

În 1933, G. de Hevesy a asemănat semnele din Insula Paștelui cu scrierea de pe valea Indusului, de la Harappa și Mohenjo Daro, lansînd ipoteza că cele două populații ar fi fost înrudite. Cercetătorul a observat asemănări evidente, dar ele se opresc la aspectul grafic, fiindcă pînă acum nu s-au descoperit și asemănări de conținut.

Ultimul care s-a ocupat de «tăblițele vorbitoare» este cercetătorul german dr. Barthel. Munca lui îndelungată și stăruitoare pare a fi dat rezultate bune. După dr. Barthel, «tăblițele vorbitoare» din Insula Paștelui conțin o scriere ideografică în care s-au notat cîntece rituale pentru diferite ocazii și ceremonii (moarte, răzbunare, sărbători, invocarea fecundității pentru femei etc.). Unele texte arată că strămoșii pascuanilor de azi erau canibali: «Să batem tobele! Să devorăm oamenii!»

ÎN PATRIA MINOTAURULUI

Una dintre cele mai interesante cărți consacrate vechilor civilizații ale lumii este fără îndoială lucrarea în patru volume a arheologului englez Arthur Evans, scrisă între 1921 și 1935 (deci după o muncă de 14 ani!) și intitulată *The Palace of Minos* (Palatul lui Minos). Ilustrațiile sînt o adevărată încîntare pentru ochi, iar cînd o citim, atenția ne e captată de documentata relatare privitoare la civilizația strălucită care poartă numele lui Minos, rege în Creta, stăpîn al palatului din Cnossos în a doua jumătate a mileniului al doilea î.e.n.

Isprăvile lui Minos au trecut de mult în legendă, iar vestigiile realizărilor din epoca sa au rămas însemnate pe zidurile încă neprăbușite, pe pămîntul Cretei, ori ale unor cetăți de pe continent, Pylos și Mycene. Reproducerile colorate din cartea lui Evans ne înfățișează pe contemporanii lui Minos, făuritorii legendarei civilizații minoice, ca bărbați viguroși, tineri și zvelți; femeile sînt trupeșe, înalte, cu piept plin și priviri aprinse.

Un vechi mit spune că Pasiphae, nevasta lui Minos, a primit într-un moment de înflăcărare stăruitoarea curte a unui frumos taur de la curte. Fiind de fapt o mamă bună, Pasiphae a dat naștere, puțin după aceea, Minotaurului, voinicul cu cap de taur. Prinzînd de veste, Minos a fost cuprins de o furie oarecum nejustificată fiindcă, după cum aflăm din vechile legende, regele din Cnossos o cam priva pe Pasiphae de prezența sa și își petrecea o parte din timp cu celebrele curtezane din vremea aceea, Procris, Dictiana și Scila. Sub imperiul furiei, el l-a închis însă pe Minotaur în Labirint, unde îl hrănea cu feciori și fecioare plătite ca bir de atenieni, pe atunci tributari ai lui Minos...

Săpăturile lui Evans au arătat că Labirintul s-ar fi aflat chiar în subsolul palatului din Cnossos. Cine se aventura înăuntru se rătăcea, era prins de Minotaur și înghițit fără multe explicații. Acolo a venit mai tîrziu Tezeu care, după o luptă eroică, a ucis monstrul și a găsit ieșirea din Labirint călăuzit de firul Ariadnei...

Să trecem acum de la legendă la documente. Scrierile alcătuite din semne necunoscute găsite de Evans pe acest pămînt atît de bogat în întîmplări fantastice au fost împărțite de descoperitorul lor în două categorii: hieroglife și «scrieri lineare», fiecare categorie fiind la rîndul ei divizată în două clase, după vechime: A și B. Din aceste patru feluri de scriere, numai una a fost descifrată, scrierea lineară B, celelalte trei își păstrează încă taina.

Felul în care a fost descifrată scrierea lineară B este deosebit de interesant. Trebuie spus mai întîi că performanța descifrării a fost realizată de un nespecialist, arhitectul englez Michael Ventris! El a pornit la treabă călăuzit de cercetările unei americane, Alice Kober, doctor în matematică și științe naturale, care observase în linearul B grupe de semne identice, dar cu terminații variate, de tipul

a b x
a b y
a b z

Aceasta a făcut-o să afirme că semnele ar putea reprezenta diferitele cazuri ale aceluiași substantiv sau adjectiv, cum ar fi în latinește:

a — mi — cus
a — mi — cum
a — mi — co

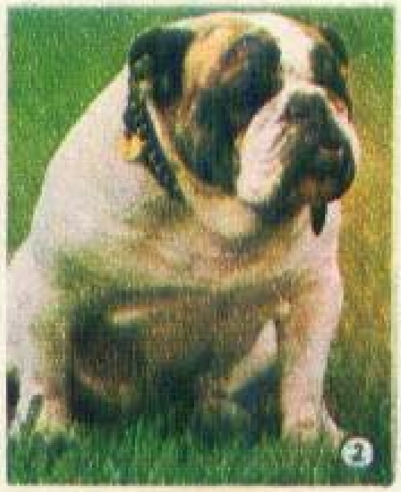
și că fiecare semn necunoscut din linearul B ar reprezenta nu o literă, ci un grup de litere, să zicem silabe.

Pornind de la această premisă și călăuzit fiind de unele desene, Ventris începe să caute echivalențe pentru fiecare semn și după o muncă titanică, în cursul căreia a trebuit să facă operațiuni de depistare nu mai puțin numeroase decît ale unei adevărate mașini de calcul, ajunge la concluzia că limba scrierii ar fi un dialect al limbii grecești. Afirmația părea pe atunci de necrezut.

Copleșit de muncă, Ventris își ia un ajutor, pe filologul Chadwick, care folosește în textele linearului B valorile propuse de Ventris și recunoaște treptat atîtea cuvinte dialectale grecești încît ipoteza s-a confirmat. În cele din urmă, ei își tipăresc rezultatele strădaniilor într-o lucrare intitulată *Evidence for Greek Dialect in the Mycenaean Archives*, care capătă aprobarea celor mai calificați eleniști.

S-a constatat mai apoi că limbajul descifrat de cei doi cercetători reprezenta de fapt cea mai veche formă a limbii grecești, vorbită de micenieni cu 700 de ani înaintea epocii homerice. Cît despre textele respective, din Creta, este vorba de documente cu caracter contabil și economic; inventare și liste. Nu se cunosc pînă acum inscripții funerare, votive sau monumentale ale civilizației minoice. Numai descoperirea acestui fel de inscripții ori descifrarea celorlalte trei scrieri cretane (hieroglifele A, B și scrierea lineară A) vor lămuri tainele care înconjoară încă străvechea civilizație cretană...

Șerban ANDRONESCU

Familia canidelor — denumire cu care știința îi onorează pe prietenii noștri cîini — cunoaște pînă în prezent nu mai puțin de 300 de rase.

În multe orașe ale lumii au loc periodic expoziții canine în care sînt prezentate exemplarele cele mai reușite sau tipuri noi obținute prin încrucișări.

Vă prezentăm cîteva asemenea exponate vii, distinse cu premii la cele mai cunoscute expoziții:

1 — Ogar rusesc. 2 — Buldog englez. 3 — Bedlington Terrier. 4 — Chow Chow. 5 — Ciobănesc din Dalmația. 6 — Splendid specimen de ogar afgan. 7 — Dog german.

Premianții

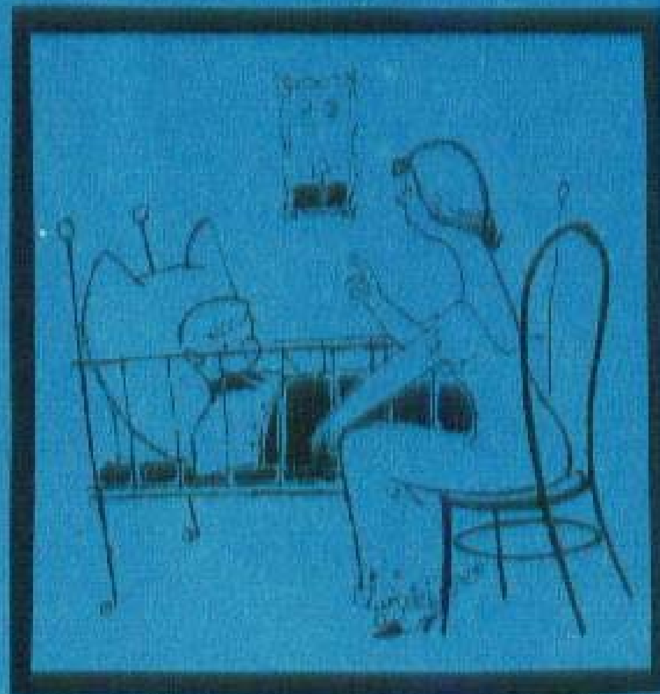

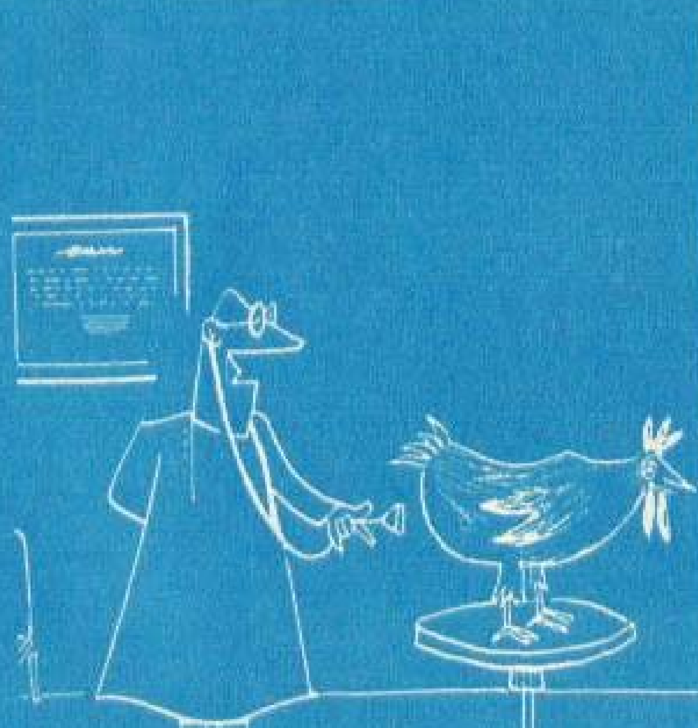
COPIII DE AZI

— Cu ce strămoș al nostru seamănă tăticul?

— Și atunci zise răpita de balaur telefonă să-i vină în ajutor «Sfîntul»...

Zi cotcodac!

Danilo (Italia)

— N-aveți cumva un rezumat din «Sanda Marin»? Știți, mîine mă căsătoresc...

— Ce-ți spuneam eu! Cîndva simți într-adevăr, necesitatea prezenței unui bărbat...

MATTY

Eugen TARU

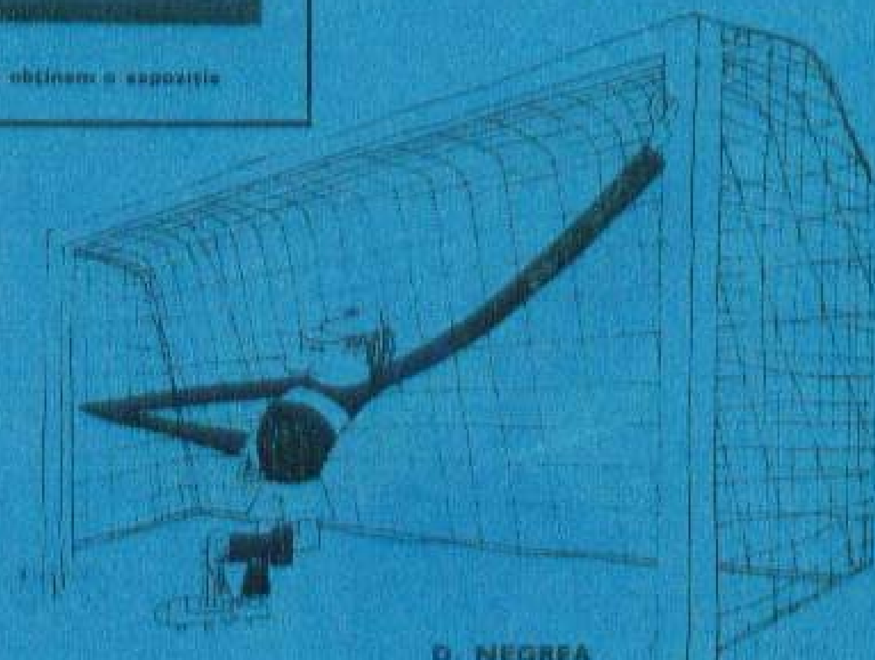

— Trebuie neapărat să-i obținem o expoziție personală!

Crăița MÎNDRĂ VASILE

Visul lui...

D. NEGREA

UMBRE

F. GRONSKI

CEC
ORI UNDE STAU
ORI UNDE PLEC
AM UN AMIC:
LIBRETUL CEC
CEC

Prezentarea grafică a celor patru volume din care se compune Almanahul revistei «Flacăra», coperta volumului «Literatură» și desenul de pe plic:

Vasile MUNTEANU

Coperta «Rebus»:

Benedict GĂNESCU

Coperta volumului «Almanah»:

fotografie de Traian PROSAN

Secretariatul de redacție:

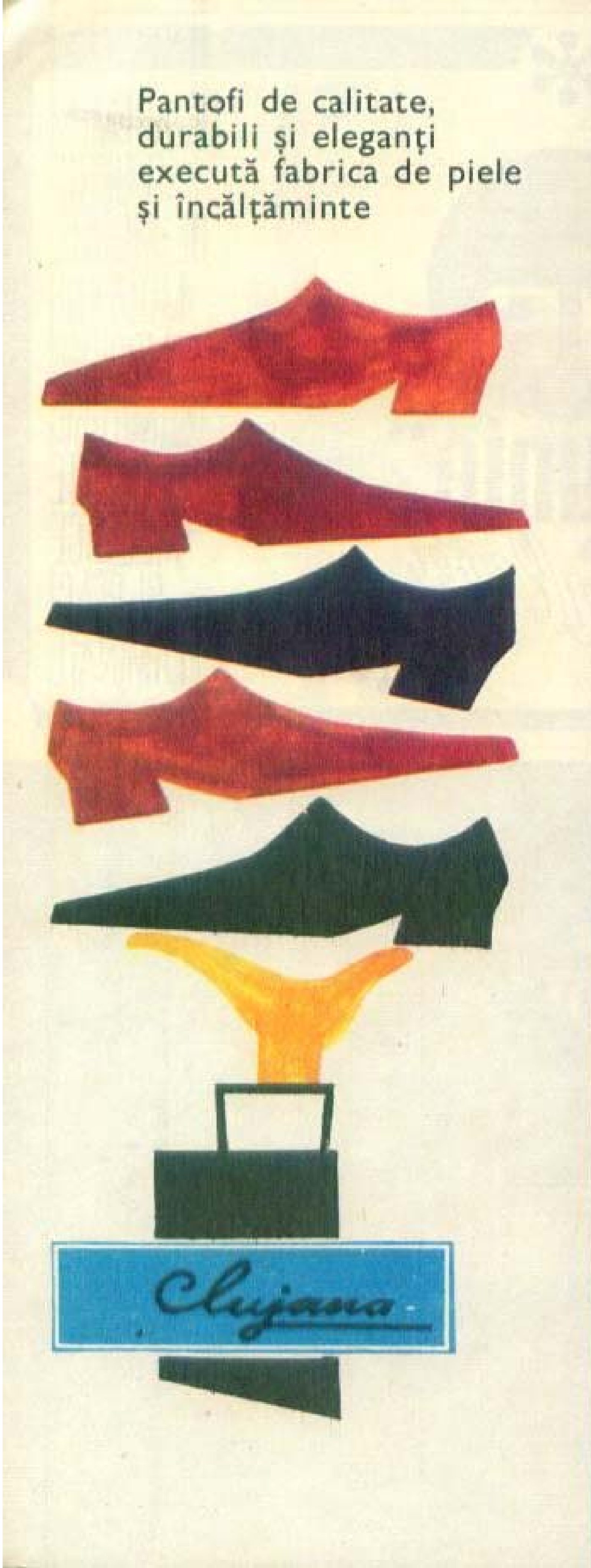
Lionel NIȚESCU și Dan BÎRLĂDEANU

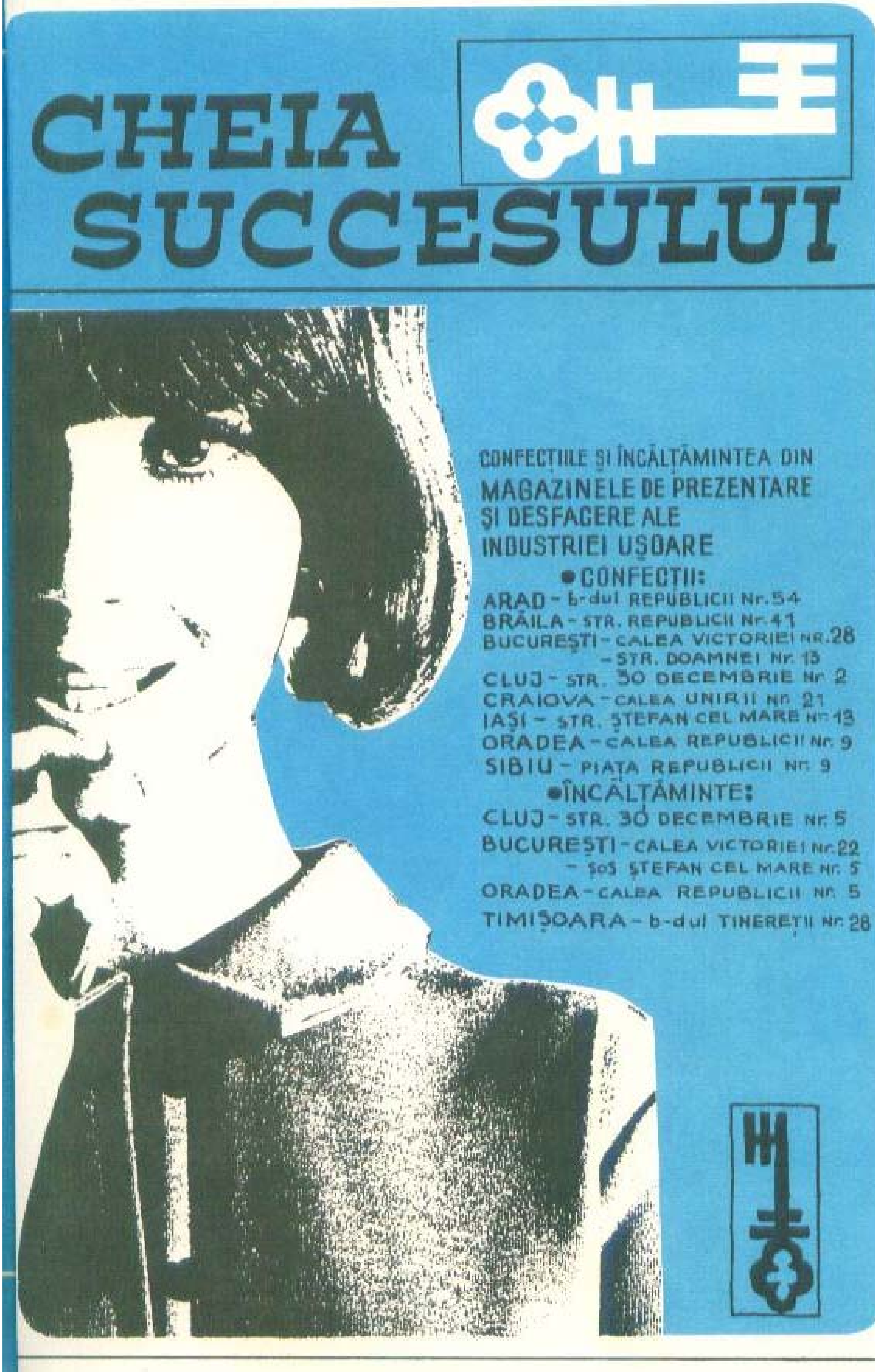
Corectura:

Mia ALBALA

Tiparul celor patru volume a fost executat la Combinatul poligrafic «CASA SCÎNTEII».

Tiparul plicului a fost executat la Întreprinderea poligrafică «LUCEAFĂRUL».

Pantofi de calitate,
durabili și eleganți
execută fabrica de piele
și încălțăminte
Clujana

CHEIA SUCCESULUI
CONFECȚIILE ȘI ÎNCĂLȚĂMINTEA DIN
MAGAZINELE DE PREZENTARE
ȘI DESFACERE ALE
INDUSTRIEI UȘOARE
●CONFECȚII:
ARAD - b-dul REPUBLICII Nr. 54
BRĂILA - STR. REPUBLICII Nr. 41
BUCUREȘTI - CALEA VICTORIEI Nr. 28
- STR. DOAMNEI Nr. 13
CLUJ - STR. 30 DECEMBRIE Nr. 2
CRAIOVA - CALEA UNIRII Nr. 21
IAȘI - STR. ȘTEFAN CEL MARE Nr. 13
ORADEA - CALEA REPUBLICII Nr. 9
SIBIU - PIAȚA REPUBLICII Nr. 9
●ÎNCĂLȚĂMINTE:
CLUJ - STR. 30 DECEMBRIE Nr. 5
BUCUREȘTI - CALEA VICTORIEI Nr. 22
- ȘOS. ȘTEFAN CEL MARE Nr. 5
ORADEA - CALEA REPUBLICII Nr. 5
TIMIȘOARA - b-dul TINERETII Nr. 28

	IANUARIE	FEBRUARIE	MARTIE	APRILIE	MAI	IUNIE
L	1 8 15 22 29	5 12 19 26	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24
M	2 9 16 23 30	6 13 20 27	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
M	3 10 17 24 31	7 14 21 28	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26
J	4 11 18 25	1 8 15 22 29	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27
V	5 12 19 26	2 9 16 23	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28
S	6 13 20 27	3 10 17 24	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29
D	7 14 21 28	4 11 18 25	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30

	IULIE	AUGUST	SEPTEMBRIE	OCTOMBRIE	NOIEMBRIE	DECEMBRIE
L	1 8 15 22 29	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30
M	2 9 16 23 30	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31
M	3 10 17 24 31	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
J	4 11 18 25	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26
V	5 12 19 26	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
S	6 13 20 27	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
D	7 14 21 28	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29